

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA

DOKUMENT OKVIRNOG
BUDŽETA FEDERACIJE BiH ZA
PERIOD 2021.- 2023. GODINA

Sarajevo, septembar 2020. godine

SADRŽAJ

Rezime.....	4
I. Uvod u Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2021.– 2023. godina	7
1.1. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike	8
II. Makroekonomski okvir	11
2.1. Međunarodno okruženje	11
2.2. Makroekonomska kretanja BiH i FBiH u 2019. godini.....	13
2.3. Projekcije makroekonomskih kretanja u BiH za period 2020. -2023. godina	17
2.4. Projekcije makroekonomskih kretanja u Federaciji BiH za period 2020.- 2023. godine	19
2.5. Rizici po makroekonomske projekcije	23
III. Upravljanje javnim prihodima u FBiH.....	25
3.1. Fiskalna dešavanja i porezne politike	25
3.2. Javni prihodi u periodu 2020-2022. godina.....	28
3.2.1. Prihodi od indirektnih poreza.....	31
3.2.2. Direktni porezi.....	34
3.2.2.1. Porez na dobit	37
3.2.2.2. Porez na dohodak.....	38
3.2.2.3. Porez na imovinu	39
3.2.3. Neporezni prihodi.....	40
3.2.4. Doprinosi	41
3.2.5. Prihodi budžeta FBiH	42
3.2.6. Rizici po ostvarenje plana prihoda	45
IV. Upravljanje rashodima na nivou Vlade FBiH.....	46
4.1. Politika javnih rashoda	46
4.2. Opća struktura javnih rashoda i trendovi.....	47
4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2021. -2023. godinu	49
4.4. Tekući rashodi	52
4.4.1. <i>Plaće i naknade u javnom sektoru</i>	52
4.4.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	53
4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi	54
4.4.4. Kapitalni transferi	57
4.4.5. Kapitalna potrošnja.....	59
4.5. Budžeti i finansijski planovi ostalih nivoa vlasti u FBiH	61
4.5.1. Budžeti općina/gradova u FBiH	61
4.5.2. Budžeti kantona u FBiH	63

4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova.....	65
4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u FBiH	67
4.6. Stanje duga u FBiH.....	69
4.6.1. Dug Vlade FBiH.....	71
4.7. Unutarnji dug Vlade FBiH	71
4.7.1. Trezorski zapisi FBiH	73
4.7.2. Obveznice FBiH	73
4.7.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje.....	74
4.7.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja	75
4.7.5. Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i za neizmirene plate i naknade	75
4.7.6. Projekcija otplate unutarnjeg duga.....	75
4.8. Vanjski dug u FBiH	76
V. Budžetski prioriteti za period 2021. - 2023. godina.....	79
5.1. Projekcije Budžeta FBiH za naredne tri godine.....	81
5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	83
5.2.1. Budžetska Instrukcija br. 1 za period 2021. – 2023. godine	83
5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	84
Popis tabela, grafikona, ilustracija i priloga	97

Lista skraćenica

Skraćenica	Puni naziv
BIH	Bosna i Hercegovina
BDP	Bruto društveni proizvod
BHAS	Agencija za statistiku BiH
BEPS	Inkluzivni okvir (Base Erosion and Profit Shifting- Erozijska porezna baza i premještanje profita)
BPMIS	Informacioni sistem za planiranje i upravljanje budžetom
DOB	Dokument okvirnog budžeta
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EU	Europska unija
EUR	Euro
ERP	Program ekonomskih reformi
EUROSTAT	Evropski statistički ured
FBIH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FZS	Federalni zavod za statistiku
FZZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
FZ PIO/MIO	Federalni zavod za MIO/PIO
FMO	Federalno ministarstvo odbrane
JP	Javno preduzeće
KM	Konvertibilna marka
MAC	Multilateralna konvencija o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim pitanjima
MLI	Multilateralna konvencija o provedbi mjera za sprečavanje erozije porezne osnovice i premještanja dobiti koje se odnose na porezne ugovore
MMF	Međunarodni monetarni fond
OMA	Odjeljenje za makroekonomske analize
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PJI	Program javnih investicija
ROB	Rodno odgovorno budžetiranje
SDU	Strana direktna ulaganja
UINO	Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje
VFBiH	Vojska Federacije BiH

Trogodišnje planiranje budžeta je zakonska obveza svih nivoa vlasti FBiH i isto se provodi putem Dokumenta okvirnog budžeta (DOB-a). Zakonom o budžetu je propisana izrada, sadržaj i rok za donošenje DOB-a te dokumenti koji služe kao osnova za izradu DOB-a¹. DOB treba sadržavati projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za tekuću godinu i naredne dvije fiskalne godine i služi kao osnova za izradu i donošenje budžeta Federacije BiH i nižih nivoa vlasti.

Osim Ekonomske politike Vlade FBiH Federalnog zavoda za programiranje, osnove za izradu DOB-a za period 2021-2023. godine su Program ekonomskih reformi FBiH za period 2020.-2022.godine, Program rada Vlade FBiH za 2020, Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH², te Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2021-2023. godine.

Projekcije makroekonomskih indikatora u ovom dokumentu su urađene na osnovu projekcija Federalnog zavoda za programiranje od juna 2020. godine, Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), Vijeća ministara BiH, od septembra 2020. godine, uvažavajući i projekcije renomiranih međunarodnih statističkih institucija (MMF, Svjetska banka, Evropska komisija).

Projekcije u ovoj godini su rađene u izuzetnoj situaciji uzrokovane pojavom pandemije korona virusa, koja je prouzročila krizu u čitavom svijetu sa nesagledivim posljedicama. Radi suzbijanja pandemije u proljeće preduzete su mjere (lockdown) koje su promijenile svijet općenito uključujući i poslovne aktivnosti. Pandemija se nametnula kao glavni uzrok revidiranja redovnih proljetnih projekcija rasta ekonomije, pa je izrada projekcija u ovom dokumentu sačinjena na osnovu projekcija iz proljeća, te revidiranih ljetnih projekcija i novih jesenskih projekcija. U ovom dokumentu su prikazani pokazatelji i projekcije rasta FBiH i BiH, kao i rast na globalnom i europskom novou, te pokazatelji javnih prihoda i potrošnje FBiH .

Za 2020. godinu renomirane međunarodne statističke institucije su u svojim redovnim izvještajima u aprilu 2020. godine projicirale pad svjetske ekonomije kao i pad ekonomije EU i Euro zone, a u junu odnosno u ljeto projekcije pada su čak uvećane. Tako se u junu projicira pad globalne ekonomije od 4,9%³, pad ekonomije euro zone i EU zone od 8,7% i 8,3%⁴ kao posljedica krize izazvanom pandemijom. Za zemlje Zapadnog Balkana se projicira pad ekonomije od 3,1% (osnovni scenarij) odnosno 5,7% (nepovoljni scenarij) u 2020. godini⁵.

¹ „Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19)

²BiH, Fiskalno vijeće: Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH, 4. sjednica Fiskalnog vijeća, 18.09.2020.g.

³ MMF: World economic outlook, june 2020

⁴ EK: European Economic Forecast. Summer 2020, 07 July 2020.godine

⁵ Svjetska banka: Redovno ekonomsko izvješće, broj 17, proljeće 2020.godine

Realni rast ekonomije BiH u 2020. godini, prema projekcijama DEP-a, će biti negativan od 3,0%, a Svjetska banka i MMF su u svojim redovnim izvještajima projicirala još niži pad BiH ekonomije od 3,2%⁶ odnosno pad od 5,0%⁷.

Nakon realnog rasta FBiH od 3,8% u 2018. godini, u 2019. godini je dosegnut manji rast od 2,6%⁸, a Federalni zavod za programiranje razvoja⁹ u 2020. godini projicira pad ekonomije FBiH od 2,6% kao posljedica pandemije. FBiH kao i čitav svijet ulazi u recesiju u 2020. godini, usljed koje dolazi do pada domaće i strane potražnje, pada industrijske proizvodnje naročito izvozno orjantirane prerađivačke industrije, pada realizacije investicija, pada zaposlenosti i ličnih primanja stanovništva. U narednom periodu od 2021.- 2023. godine projicira se opravak ekonomije od 2,8%, 3,5% i 2,6% respektivno pod pretpostavkom rasta privatne potrošnje, nastavak započetih i početak novih investicija, oporavka uslužnih i pratećih djelatnosti, te veće zaposlenosti odnosno poboljšanje standarda stanovništva.

Projicira se da će ukupni konsolidirani javni prihodi Federacije iznositi 8.003 mil.KM u 2020. godini, uz napomenu da ove projekcije prvi put sadrže i prihode po osnovu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje jer je Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje ušao u sustav JRT FBiH od 01.01.2020.godine. U narednim godinama se projiciraju ukupni javni prihodi u iznosu od 8.212 mil.KM u 2021. godini, 8.485 mil KM u 2022. godini i 8.814 mil. KM u 2023. godini, uz pretpostavku postepenog oporavka ekonomije i pozitivnih kretanja ključnih makroekonomskih parametara.

Ukupno planirana javna potrošnja, uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate u 2020. godini iznosi 5.508,9 mil. KM, što predstavlja rast od 3.314,3 mil. KM u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade FBiH za 2019. godinu. Ukupna potrošnja u 2021. godini se projicira u iznosu od 5.056 mil. KM ili 22,3% BDP-a FBiH što je manje za 8,2% u odnosu na 2020. godinu, u 2022. godini u iznosu od 5.225 mil. KM ili 22,3% BDP-a FBiH i u 2023. godini iznosu od 5.223,4 mil. KM ili 21,7% BDP-a FBiH.

Rizik za projekcije, pored uobičajanih rizika drugačijih kretanja indikatora od pretpostavljenih, predstavlja i neizvjesnost situacije sa pandemijom.

Radi suzbijanja negativnih posljedica pandemije Vijeće ministara BiH, Vlada FBiH kao i niži nivoi vlasti su preduzeli i preduzimaju razne stabilizacijske mjere, putem novih propisa i novih zaduženja, kao i pripremu za nabavku cjepiva protiv virusa COVID-19. Parlament FBiH je, uz rebalans budžeta za 2020. godinu, donio Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica¹⁰, kojim je predviđeno niz mjera za ublažavanje krize i oporavak ekonomije. Ovim zakonom se propisuju subvencioniranja doprinosa za obvezna osiguranja, obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obveza plaćanja akontacije poreza na dobit, ukidanje obveza plaćanja

⁶ Svjetska banka: Redovno ekonomsko izvješće, broj 17, proljeće 2020.godine

⁷ MMF. World economic outlook, april 2020

⁸ FZS: Godišnji bruto domaći proizvod za Federaciju BiH, 2019. godina proizvodni pristup- prvi rezultati, od 15.07.2020.god.

⁹ FZZPR:Ekonomska politika Vlade Federacije BiH, 2020.-2022.

¹⁰ „Službene novine FBiH“ broj 28/20

akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, prekid obračuna zatezних kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-vjerovničkim odnosima, prekid prinudne naplate, održavanje stabilnosti pojedinih isplata, odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nepogode u Federaciji BiH, te uspostava Garancijskog fonda kod Razvoje banke. Namjena uspostava ovog fonda je osiguranje kreditnih linija privrednim subjektima kod komercijalnih banka za osiguranje tekuće likvidnosti, obrtnog kapitala i investicija. Srestva fonda su osigurana preusmjeravanjem raspoloživih sredstava Vlade Federacije BiH iz komisionih poslova i raspoloživih sredstava namjenskih depozita Vlade Federacije BiH koja se vode kod Razvojne banke. Za prevazilaženje posljedica krize uspostavljen je i poseban fond za stabilizaciju privrede sa ciljem podrške privrednim subjektima koji se suočavaju sa problemima u poslovanju.

Za sanaciju posljedica nastale usljed proglašena pandemije novim zaduženjima će se osigurati značajna sredstva i to kod Svjetske banke za jačanje sistema javnog zdravstva, kod MMF-a („Brzi instrumenti financiranja) i Međunarodne banke za obnovu i razvoj će se osigurati sredstva subjektima i granama privrede koji su najviše pogođeni ovom krizom.

Za borbu protiv uzročnika pandemije virusa COVID-19 Vlada FBiH će iz budžeta osigurati finansijska sredstva za nabavku cijepliva putem Globalne alijanse za cijepliva (GAVI) koja rukovodi Mehanizmom za globalni pristup cijeplivu za COVID-19 (COVAX) u suradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom¹¹.

Dodatno, Vlada FBiH je usvojila Program ekonomske stabilizacije FBiH 2020.-2021. godine¹², kojim su definisane mjere čija realizacija treba dovesti do oporavka i ekonomskog rasta FBiH. Ključni ciljevi ovog programa su: fiskalna i makroekonomska stabilnost, podrška očuvanju radnih mjesta, izvozu, zdravstvenom sektoru, sektoru socijalne zaštite i zaštite od gubitka posla i investicijama, te reforme javnih preduzeća.

I pored iskustava iz borbe sa pandemijom u proljeće i ljeto 2020. godine, i u očekivanju „drugog vala“ pandemije, ista još uvijek predstavlja veliku nepoznanicu, odnosno u ovom trenutku se ne mogu predvidjeti okolnosti oko pandemije kao ni sve posljedice pandemije. Oporavak ekonomije će prvenstveno zavisiti od inteziteta i trajanja pandemije, stjecanja kolektivnog imuniteta te pronalaska efikasne vakcine.

¹¹ Sjednica Vlade Federacije BiH, 11.09.2020.godine

¹² Sjednica Vlade Federacije BiH, 19.06.2020.godine

I. Uvod u Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2021.– 2023. godina

DOB prikazuje projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za tekuću godinu i naredne dvije fiskalne godine, i služi kao osnova za izradu i donošenje budžeta. Izrada se zasniva na procjeni ekonomskog rasta, makroekonomskih pokazatelja i projekcije prihoda i rashoda.

S obzirom da na situaciju u FBiH utječu i aktivnosti iz okruženja, u DOB-u se prikazuju kretanja i aktivnosti te makroekonomski pokazatelji na globalnom i evropskom nivou.

Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2021- 2023. godine sadrži sljedeća poglavlja:

- I. Uvod u DOB FBiH za period 2021- 2023. godine
- II. Makroekonomski okvir
- III. Upravljanje javnim приходима u FBiH
- IV. Upravljanje javnim rashodima na nivou Vlade FBiH
- V. Budžetski prioriteti za period 2021- 2023. godine i gornje granice rashoda budžetskih korisnika za naredni srednjoročni period

1.1. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike

Jedan od prioriteta ciljeva BiH je postati punopravni član EU zbog čega je i potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, čime se BiH obavezala na razvoj i usklađivanje društva i ekonomije u cjelini s EU standardima, što će doprinijeti razvoju poslovnog okruženja, konkurentnost i unapređenje životnog standarda općenito. BiH je započela niz reformskih procesa koji će omogućiti ispunjavanje kriterija iz SPP-a da bi ostvarila punopravno članstvo u EU. Sa ciljem lakšeg pristupa EU i bržeg rješavanja izazova na tom putu, EU je inicirala Strategiju razvoja jugoistočne Europe¹³ čiji su ciljevi izvedeni iz Strategije razvoja Evrope do 2020. godine. Strategija JIE 2020 podrazumijeva poduzimanje aktivnosti koje će dovesti do bržeg društveno ekonomskog rasta, rast životnog standarda, te značajniji pristup tržištu EU. Kao ključni cilj Strategije, može se navesti postizanje visokog i održivog ekonomskog razvoja, a samim tim i podsticanje većeg privrednog rasta u regionu, veći prosperitet i stvaranje novih radnih mjesta, a sve kroz jačanje regionalne saradnje i veze s EU. Strategija je jasno usmjerena na poboljšanje konkurentnosti Jugoistočne Europe.

BiH, kao jedna od zemalja koje nisu članice EU, je obuhvaćena Strategijom EU za dunavsku regiju¹⁴ i Strategijom EU za jadransko-jonsku regiju. Strategija EU za dunavsku regiju podrazumijeva postavljanje okvira putem strateškog pristupa, projekata i umrežavanja za rješavanje problema koje same države ili regije ne mogu kvalitetno riješiti. Strategijom su definirana četiri glavna cilja odnosno stuba saradnje a to su povezivanje dunavske regije, očuvanje okoliša u regiji, izgradnja prosperiteta i jačanje institucionalnih kapaciteta i sigurnosti u regiji. Strategijom je također definirano jedanaest prioriteta područja rada a to su na prvom mjestu prometna povezanost članica plovnim putem, željeznicom, cestovnim i zračnim prometom, jačanje suradnje na području kulture i turizma, razvoj održivih izvora energije, briga za okoliš i kvalitetu življenja. Projektima u oblasti obrazovanja, informacijskih tehnologija i istraživačke oblasti, te ulaganjem u ljude želi se omogućiti razvoj društva, a jačanje gospodarstva razvojem privrednih klastera i jačanjem konkurentnosti, te jačanje sigurnosti i suzbijanje organiziranog kriminala.

Članice Strategija EU za jadransko-jonsku regiju¹⁵ će kroz regionalnu saradnju unaprijediti četiri ključna područja tj. u plavom sektoru, prometu, kvaliteti okoliša i održivom turizmu. Stvaranje poslovnih prilika i otvaranje novih radnih mjesta u području „plavih“ privrednih sektora, unapređenjem saobraćajne i energetske

¹³ Regionalno vijeće za saradnju (RCC), Strategija Jugoistočna Evropa 2020. usvojena na Ministarskoj konferenciji

Investicione komisije za Jugoistočnu Evropu od strane zemalja jugoistočne Evrope 21.11.2013. godine.

¹⁴ Strategija Evropske unije za Dunavsku regiju (The Danube Region Strategy – EUSDR) – pripremljena od strane

Evropske komisije i prihvaćena od strane zemalja članica 13. aprila 2011. godine.

¹⁵ Strategija EU za Jadransko-jonsku regiju je usvojena od strane Evropskog vijeća u oktobru 2014. godine.

povezanosti unutar regije i povezanosti s ostatkom Europe, razvoja okoliša i razvoj turizma, će doprinijeti ekonomskom rastu općenito.

Ekonomska politika Vlade FBiH za period 2020- 2022. godine¹⁶, koja predstavlja analizu kretanja aktivnosti u okruženju, koja daje projekcije makroekonomskih indikatora, javnih prihoda i rashoda, te precizira politike koje je potrebno provoditi, je osnov za izradu DOB-a.

Vlada je utvrdila ciljeve i principe razvojnog planiranja i upravljanja razvojem FBiH kao i strateške dokumente tj. Strategija razvoja Federacije i sektorske strategije Zakonom o razvojnog planiranju i upravljanju razvojem u FBiH¹⁷, koje trebaju služiti kao osnova za pripremu prijedloga DOB-a.

Vlade FBiH je za 2020. godinu¹⁸ odredila prioritetne projekte Vlade koji će osigurati dugoročnu stabilnost zemlje. Prioritetni projekti su dalje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, očuvanje makroekonomske stabilnosti i jačanje fiskalne discipline, strukturne reforme, te rad na evroatlanskim integracijama.

Vlada FBiH je definirala 17¹⁹ prioritetnih reformskih mjera za otklanjanje ključnih prepreka za unaprijeđenje stabilnog i održivog rasta i konkurentnosti. Reformske mjere će se provoditi u oblasti električne energije i gasa, transporta, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, turizma, okoliša, trgovine, obrazovanja, tržišta rada, socijalne zaštite i poslovnog okruženja.

- Donošenjem novih zakona te izmjenama i dopunama važećih propisa i donošenjem akcijskih planova omogućit će se razvoj tržišta električne energije i plina, unapređenje energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije, čime će se povećati konkurentnost tržišta energije, uštede energije, bolja zaštita okoliša i bolje poslovno okruženje za privlačenje investicija u ovaj sektor.
- Ulaganje u razvoj transportne infrastrukture će se realizirati izgradnjom novih autocesta, ulaganjem za održavanje postojeće cestovne i željezničke infrastrukture, te razvoj i unapređenje zračne infrastrukture, što će dovesti i do veće zaposlenosti odnosno boljeg standarda stanovništva.
- Za unapređenje poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva se planira izmijeniti način finansiranja podrški, uspostavljanje različitih nepohodnih registara, te nadogradnja informatičkog sistema, čime bi se unaprijedila konkurentnost domaće poljoprivredne proizvodnje, povećao broj zaposlenih, i uslovi poslovanja u zemlji približili uslovima poslovanja u okruženju.

¹⁶ FZPR:Ekonomska politika Vlade FBiH 2020.2022., juni 2020. godine

¹⁷ „Zakon o razvojnog planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH, Službene novine Federacije BiH“, br. 32/17

¹⁸ Program rada Vlade Federacije BiH za 2020. godinu, Vlada Federacije BiH, 207. Sjednica od 23.01.2020. godine

¹⁹ Program ekonomskih reformi Federacije BiH za period 2020-2022, Vlada Federacije BiH, 208. Sjednica od 30.01.2020. godine

- Za unaprjeđenje kvaliteta i standarda usluga u oblasti turizma potrebno je prilagoditi postojeći zakonski okvir s pravnim stečevinama EU.
- Da bi se smanjilo zagađenje okoliša i poboljšala zaštita zdravlja ljudi, te unaprijedilo upravljanje otpadom potrebno je prilagoditi postojeći zakonski okvir s pravnim stečevinama EU.
- Za razvoj poslovnog okruženja i suzbijanja „sive“ ekonomije potrebno unaprijediti sistem neporeznih prihoda uspostavom jedinstvenog registra taksi i naknada u Federaciji te unaprijediti sistem fiskalizacije.
- Donošenjem jedinstvenog zakona o oporezivanju imovine osigurat će se dodatni stabilan izvor prihoda od poreza.
- Uspostavom nove osnovice i diferencirane stope poreza na dohodak smanjit će se porezno opterećenje na manje iznose dohotka radi pravičnije raspodjele poreznog opterećenja.
- Unapređenje podrške rada malim i srednjim preduzećima, olakšavanje pristupa povoljnijim finansijskim sredstvima, odnosno grant sredstvima i povoljnijim kreditima, i uklanjanje administrativnih barijera za osnivanje i razvoj male privrede, čime će se povećati investicije, profit poduzeća i povećati stopa zaposlenosti, odnosno povećat će se konkurentnost privatnog sektora.
- Donošenjem zakonskog okvira za regulisanje u oblasti posredovanja prometa nekretninama će doprinijeti zaštiti potrošača i realizaciju prihoda od poreza i doprinosa.
- Potrebno je uskladiti sistem obrazovanja s potrebama tržišta rada putem programa obuke i stručnog osposobljavanja te podrške javnim VSS ustanovama da bi osigurali obrazovanu i kvalitetnu radnu snagu koja će doprinijeti rastu konkurentnosti. Unaprjeđenje efikasnosti tržišta rada će se realizovati uvođenjem jedinstvenog informacijskog sistema u oblasti zapošljavanja, izradom zakonskih okvira i uspostavljanjem strategije zapošljavanja.
- Reformske mjere u oblasti sistema socijalne zaštite će se poduzeti, kako radi unapređenja samog sistema socijalne zaštite, tako radi osiguranja redovne isplate naknade korisnicima naknade, te poboljšanje prava i položaja korisnika naknade uopšte.

II. Makroekonomski okvir

U ovome poglavlju su prikazana najnovija kretanja makroekonomskih indikatora na globalnom nivou, na nivou EU okruženja, Zapadnog Balkana, te kretanja i projekcije istih u BiH, odnosno u FBiH, s navedenim rizicima po projicirane makroekonomske scenarije.

2.1. Međunarodno okruženje

Kretanja i aktivnosti u međunarodnom i evropskom okruženju su jedan od glavnih faktora ekonomskog rasta BiH, zbog čega se i razmatraju u ovom dokumentu. Zbog novonastale situacije s pandemijom, renomirane međunarodne statističke institucije su projicirale negativan rast ekonomija na svim nivoima, tj. kako na globalnom tako i na evropskom nivou i na nivou BiH.

Međunarodni monetarni fond je u aprilu 2020. godine projicirao pad svjetske ekonomije za 3,0% u 2020. godini, zatim pad ekonomije Euro zone od 7,5%, te ekonomski pad od 5,2% skupine pod nazivom Emerging and Market Developing Economies, u koju je uvrštena i BiH. U june su ove projekcije pada još više povećala i iznose 4,9% i 10,2%, za svjet i Euro zonu, te 5,8% za skupinu Emerging and Market Developing Economies (grupa u koju je BiH uvrštena), ocjenjujući nesigurnost projekcija veću od uobičajnih zbog pojave pandemije²⁰.

Evropska komisija je ocjenila da je EU ušla u duboku ekonomsku recesiju kao posljedica pandemije, te je u aprilu projicira pad ekonomije EU za 7,4%, Euro zone za 7,7% u 2020. godini, zatim projicirala smanjenje zaposlenosti i investicija i gospodarsku nesigurnost uopšte. Za 2021. godinu se projicira oporavak ekonomija odnosno rast Euro zone od 6,3%, EU zone od 6,1% te svjetske ekonomije od 5,2%. Evropska komisija je zbog posljedica dužeg trajanja lockdown-a u drugom kvartalu godine, u junu povećala projekcije pada ekonomije EU za 1 postotni poen i Euro zone za 0,9 postotnih poena u 2020. godini²¹.

Svjetska banka²² je projicirala pad ekonomija zemalja Zapadnog Balkana u 2020. godini od 3,1% (osnovni scenarij) i 5,7% (nepovoljni scenarij). Mjere poduzete za suzbijanje pandemije su dovele do teških negativnih posljedica za ekonomije zemalja Zapadnog Balkana. Poduzete mjere su utjecale na poremećaj ponude i potražnje u vrijeme pandemije, potrošnja i investicije su odgađene osim potrošnje na nužne životne namjernice. Dolazi do smanjenja obima proizvodnje ili potpunog prekida proizvodnje što dovodi do pada produktivnosti rada. Najviše pogođene grane su

²⁰ MMF: World economic outlook, april 2020; World economic outlook, june 2020

²¹ European Commission: Economic Forecast, Spring 2020; Economic Forecast, Summer 2020

²² Svjetska banka (2020): Redovno ekonomsko izvješće, broj 17, Izgledi za Zapadni Balkan, proljeće 2020

turizam, ugostiteljstvo, transport te trgovina osim trgovine prehrambenih proizvoda. Prerađivačka industrija kao jedna od glavnih izvoznih grana je također pogođena ovim mjerama što će naravno negativno utjecati i na izvoz. Slična se događanja dešavaju u EU, a što će se negativno odraziti na smanjenje izvozne potražnje proizvoda zemalja Zapadnog Balkana.

Svjetska banka je dala projekcije realnog rasta BDP-a zemalja Zapadnog Balkana i to osnovni i nepovoljni scenario rasta BDP-a:

Tabela 2.1. Stope rasta realnog BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana

Stope rasta %	Projekcije prije COVID-a	Osnovni scenario	Nepovoljni scenario
Albanija	3,3	-5,0	-6,9
Bosna i Hercegovina	3,4	-3,2	-4,2
Kosovo	4,1	-4,5	-11,3
Crna Gora	3,2	-5,6	-8,9
Sjeverna Makedonija	3,6	-1,4	-3,2
Srbija	3,9	-2,5	-5,3
Zapadni Balkan	3,7	-3,1	-5,7

Izvor: Svjetska banka, Ekonomski i socijalni utjecaj COVID-19, broj 17, Izgledi za Zapadni Balkan, proljeće 2020.

Očekuje se da će ova kriza dovesti do osiromašenja stanovništva Zapadnog Balkana zbog gubitka posla i smanjenja osobnih primanja kao i očekivanog smanjenja inozemnih doznaka. Veliki je problem što nema odgovarajućih programa socijalne zaštite koji bi osigurali pomoć osobama koje su ugrožene ovom situacijom. S toga je veliki izazov u narednom periodu za sve zemlje očuvanje standarda stanovništva.

Dužina trajanja krize u zemljama Zapadnog Balkana će zavisiti od efikasnosti mjera za suzbijanje negativnih posljedica pandemije, a iste trebaju osigurati očuvanje radnih mjesta i jačanje socijalne sigurnosti. Kao odgovor na kriznu situaciju zemlje Zapadnog Balkana su najavile mjere fiskalnih paketa pomoći građanima i privredi, a jedna od izvora je finansijska pomoć međunarodnih finansijskih institucija. Mjere koje trebaju poduzeti zemlje Zapadnog Balkana u narednom srednjoročnom periodu trebaju postaći rast potrošnje i investicija radi podsticanja ekonomske aktivnosti.

2.2. Makroekonomska kretanja BiH i FBiH u 2019. godini

Makroekonomska kretanja BiH u 2019. godini

BiH je u 2019. godini ostvarila realni rast od 2,4% u odnosu na prethodnu godinu usljed jačanja domaće tražnje ali i stagnaciji BiH uvoza i izvoza i usporavanja ekonomskih kretanja u okruženju²³. Glavni vanjskotrgovinski partneri odnosno zemlje Euro zone i zemlje EU su u 2019. godini ostvarile manji rast u odnosu na prethodnu godinu za 0,7 i 0,6 postotnih poena što se negativno odrazilo na ekonomiju BiH.²⁴

Sporiji rast ekonomija u okruženju je imao negativan utjecaj na ekonomiju BiH putem manje izvozne potražnje za BiH proizvodima, te je u periodu I-XII mjeseca 2019. godini došlo do pada obima industrijske proizvodnje u BiH od 5,5% usljed pada obima proizvodnje kod većine sektora. Značajno je spomenuti da je izvozno orijentirana prerađivačka industrija zabilježila pad obima proizvodnje od 5,5%²⁵.

Iako je obim industrijske proizvodnje pao zaposlenost je zabilježila dobre rezultate a najviše usljed iseljavanja radnosposobnog stanovništva. Ukupan broj zaposlenih osoba se povećao za 2,6% za period I-XII 2019. godinu u odnosu na isti period prethodne godine, a najveći broj zaposlenih je u Prerađivačkoj industriji i trgovini na veliko i malo²⁶.

Rast potrošačkih cijena u 2019. godini od 0,6% je znatno manji od rasta cijena u prethodnoj godini kada je iznosio 1,4%. Ovakav rast inflacije je uzrokovan povećanjem cijena duhana, komunalija, alkoholnih pića i hrane, te smanjenjem cijena odjeće i obuće, namještaja i kućanskih aparata.²⁷

Usporavanje ekonomskih aktivnosti kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera kao i smanjenje obima industrijske proizvodnje dovelo je do pogoršanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni i platnom bilansu BiH u 2019. godini, odnosno izvoz je pao po stopi od 3,4%, a uvoz rastao po stopi od 1,2%, što je dovelo do povećanja robnog deficita od 8,6%.²⁸ Ovakva kretanja u vanjskoj trgovini su dovela do deficita tekućeg računa u iznosu od 1,2 milijarde KM ili 2,9% BDP-a.²⁹

²³ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2021-2023, Septembar/Rujan 2020.

²⁴ Eurostat: „GDP main aggregates and employment estimates for IV quarter 2019“, no.41/20, 10 March 2020.

²⁵ BHAS, Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2019. Godine – prethodni podaci), Broj 12, 28.01.2020.

²⁶ BHAS: Zaposleni po djelatnostima u decembru 2019. godine Broj 12, 20.02.2020.godine

²⁷ BHAS: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u decembru 2019. godine, Broj 12, 28.01.2020.godine; BHAS: Bosna i Hercegovina u brojkama, 2019, 07.02.2020.godine

²⁸ BHAS: Robna razmjena BiH s inostranstvom 2019., TB 06, 23.07.2020. god

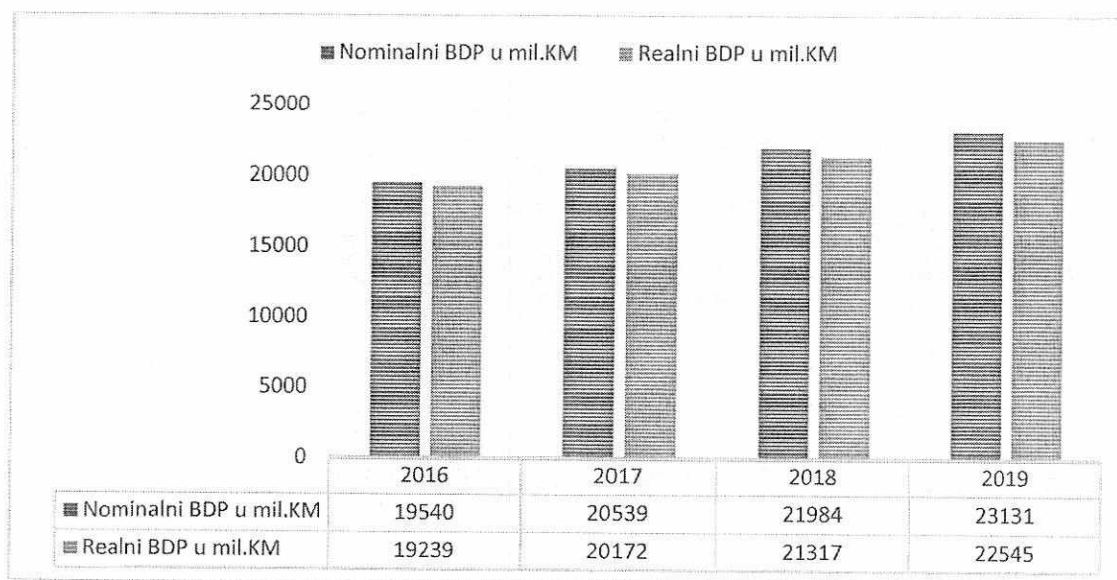
²⁹ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2021-2023, Septembar/Rujan 2020

Makroekonomska kretanja FBiH u 2019. godini

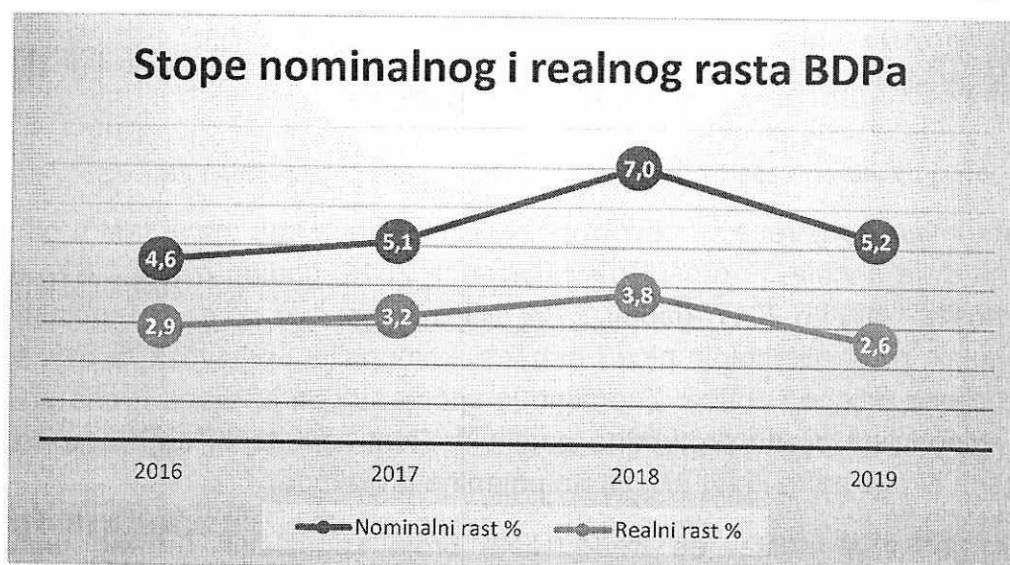
Sukladno zvanično objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku u 2019. godini je ostvaren rast BDP-a FBiH za 2,6%³⁰ u odnosu na prethodnu godinu, što je znatno manje od ostvarenog ekonomskog rasta u 2018. godini od 3,8%. Bruto društveni proizvod po glavi stanovnika u FBiH u periodu od 2017.- 2019. godine je bilježio konstantan rast, tj. u 2017. godini je iznosio 9.331 KM, u 2018. godini 10.010 KM, u 2019. godinu 10.562 KM³¹ po glavi stanovnika.

Pregled apsolutnih iznosa nominalnog i realnog BDP-a FBiH i stope rasta istih za period od 2016.-2019. godine prikazan je na sljedećim grafikonima.

Grafikoni 2.1. Nominalni i realni iznosi BDP-a FBiH za period 2016.-2019. godina

Grafikon 2.2. Stope realnog i nominalnog rasta BDP FBiH za period 2016.-2019. godina

Obrada: Federalno ministarstvo finansija prema zvaničnim saopštenjima FZS

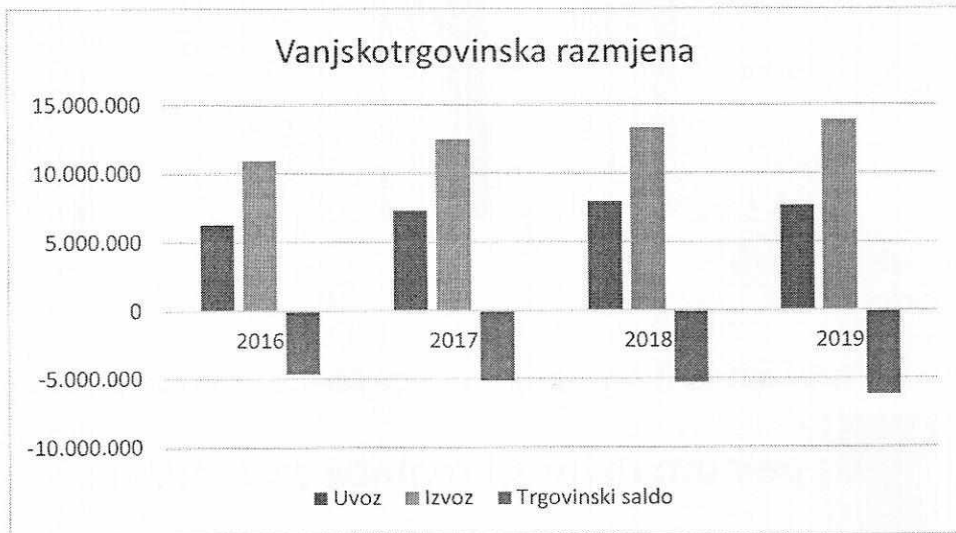
³⁰ FZS: Godišnji bruto domaći proizvod za Federaciju BiH, 2019. godina proizvodni pristup- prvi rezultati), broj 10.1.1., od 15.07.2020.god.

³¹ FZS: Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine, broj 8, od 28.08.2020.god.

F BiH je ostvarila manji obim industrijske proizvodnje za 2,8% za period I-XII 2019 u odnosu na isti period prethodne godine, usljed smanjenja obima proizvodnje intermedijarnih proizvoda, energije, kapitalnih proizvoda, vađenje ruda i kamena, te prerađivačke industrije.³²

Trgovinski deficit za 2019. godinu iznosi 6.231.438. hilj. KM uzrokovan smanjenjem izvoza za 3,7% i povećanjem uvoza roba i usluga za 4,4% u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenje izvoza u oblasti hrane i pića, industrijskih materijala, goriva i maziva te prijevoznih sredstava je imalo najveći uticaj na smanjenje ukupnog izvoza, dok su se u strukturi uvoza sve oblasti povećale osim industrijskih materijala. Pokrivenost uvoza izvozom za 2019. godinu se smanjio na 55% u odnosu na 2018. godinu kada je iznosio 59,6%. Najznačajni trgovinski partneri odnosno zemlja sa kojima je ostvaren najveći obim trgovinske razmjene u protekloj godini su Njemačka, Hrvatska, Srbija i Italija.³³ Kretanja uvoza i izvoza i trgovinski deficit FBiH od 2016.-2019. godine su prikazani na grafikonu u nastavku.

Grafikon 2.3. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (2016.- 2019. godina), u 000KM

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

Prosječna inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena ima manji rast u odnosu na prethodne dvije godine, tj. prosječna inflacija za 2019. godinu iznosi 0,6%, dok je u 2018. iznosila 1,6% i u 2017. godini 1,7%. Najznačajni rast cijena je u oblasti hrane i bezalkoholnih pića, alkoholnih pića i duhana, komunalija i prijevoza, a najviše su se smanjile cijene odjeće i obuće. Značajno je spomenuti da je cijena hrane porasla za 1,6% u odnosu na cijenu prethodne godinu³⁴. Rast navedenih cijena su posljedice rasta cijena sirove nafte i rast akciza na pojedine proizvode.

U 2019. godini je nastavljen trend rasta broja zaposlenih i trend pada broja nezaposlenih osoba. Registrirana stopa nezaposlenosti FBiH se smanjila u odnosu na

³² FZS: Mjesečni statistički pregled FBiH 2/2020, 28.02.2020. godine

³³ FZS: Statistički bilten, Robni promet sa inostranstvom 2019, broj 313

³⁴ FZS: Indeksi potrošačkih cijena-decembar/prosinac 2019.godine, broj 7.1.12, 20.01.2020.godine

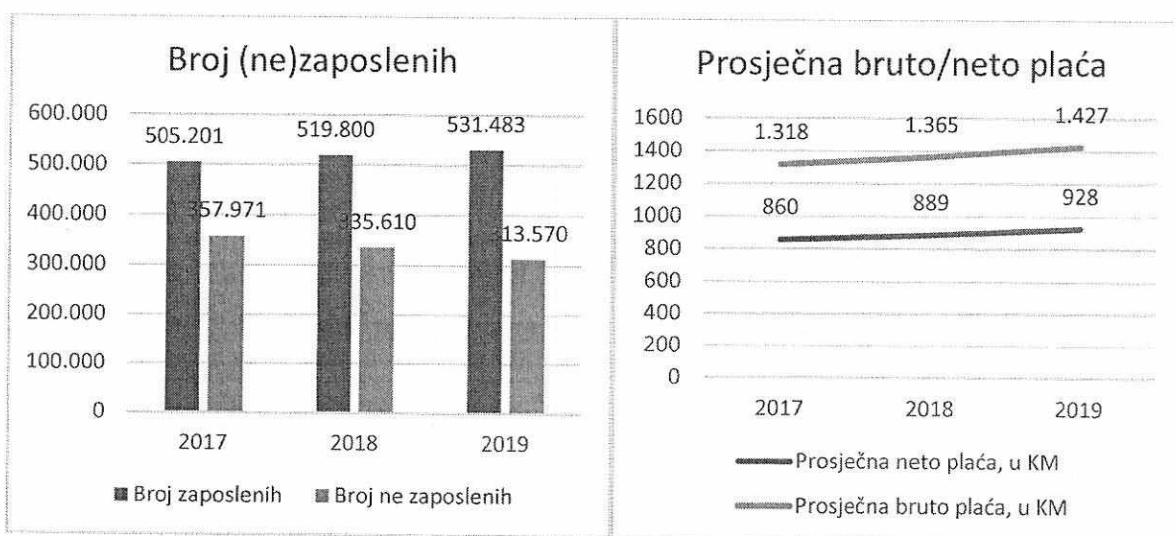
prethodnu godinu i iznosi 37,1%³⁵ dok je ista u 2018. godine iznosila 39,2%. Najveći broj zaposlenih osoba je u prerađivačkoj industriji, trgovini, javnoj upravi i obrazovanju. Pokazatelji tržišta rada FBiH za prethodni trogodišnji period dati su u tabeli i grafikonima ispod.

Tabela 2.2. Tržište rada FBiH za period 2017.-2019. godina

Indikator	2017	2018	2019
Broj zaposlenih	505.201	519.800	531.483
Broj nezaposlenih	357.971	335.610	313.570
Prosječna neto plaća, u KM	860	889	928
Prosječna bruto plaća, u KM	1.318	1.365	1.427
Registrirana nezaposlenost	41,5	39,2	37,1

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

Grafikon 2.4. Tržište rada FBiH za period 2017.-2019. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

Zaposlenost je u direktnoj vezi s investicijama zbog čega je vrlo bitno nastaviti već započete investicije kako bi se sačuvala radna mjesta. Od projekata u implementaciji, najviše se ulaže u cestovni promet, željeznicu i energetske potencijale. Također, pokrenut je proces osiguranja potrebnih sredstava za odobrene projekte od kojih je najznačajniji izgradnja bloka 7-450 MW, TE Tuzla³⁶. Ulaganja u projekte u implementaciji u 2019. godini su realizirana u iznosu od 813,80 mil. KM ili 40,89% od plana, a najviše sredstava je utrošeno za projekte iz sektora transporta i skladištenje, proizvodnja i snabdijevanje energijom i vodosnabdijevanje i sanitacija.³⁷

³⁵ FZS: Zaposleni po područjima KD BiH 2010, februar/veljača 2020., prvi rezultati, broj 8.2.2, 15.04.2020.godine

³⁶ FMF: Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2020-2022.g., oktobar 2019.g.

³⁷ FMF: Informacija o utrošku sredstava u 2019.godini kojim su finansirani projekti u ključeni u Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2019-2021.g., mart 2020.

2.3. Projekcije makroekonomskih kretanja u BiH za period 2020. -2023. godina

Projicira se da će restriktivne mjere poduzete za suzbijanje pandemije dovesti do pada ekonomije BiH, u kratkoročnom i srednjoročnom periodu, odnosno prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine (DEP), realni rast u 2020. godini će biti negativan od 3,0%, dok će u narednom periodu od 2021.- 2023. godine ponovo rasti po stopama od 2,5%-3,4% respektivno.

Tabela 2.3. Makroekonomski pokazatelji BiH (zvanični podaci za 2018. i 2019. godinu i projekcije za period od 2020.- 2023. godine)³⁸

Indikator	Zvanični podaci*		Projekcije			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nominalni BDP u mil KM	34.264	35.753	34.644	35.888	37.569	39.291
Nominalni rast u %	5,1	4,3	-3,1	3,6	4,7	4,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,9	101,9	99,9	101,1	101,5	101,2
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	33.633	35.100	34.696	35.508	37.009	38.836
Realni rast u %	3,2	2,4	-3	2,5	3,1	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,4	0,6	-0,8	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil KM	32.049	33.477	32.889	33.784	34.984	36.258
Realni rast u %	2,1	2,3	-1,7	1,5	1,8	1,9
Vladina potrošnja u mil KM	6.612	6.862	7.061	7.096	7.324	7.543
Realni rast u %	1	0,9	2,5	-0,2	0,7	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	25.437	26.615	25.827	26.688	27.661	28.715
Realni rast u %	2,3	2,7	-2,8	1,9	2,1	2,2
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	6.550	6.863	6.088	6.508	7.146	7.799
Realni rast u %	8,1	3,8	-9,5	5,7	8,7	7,7
Vladine investicije u mil KM	884	929	836	916	1.033	1.149
Realni rast u %	18,8	4,1	-8,3	7,9	10,8	9
Privatne investicije u mil KM	5.666	5.934	5.251	5.593	6.113	6.651
Realni rast u %	6,6	3,7	-9,7	5,3	8,3	7,5
Uvoz u mil KM	19.097	19.448	17.663	18.681	19.976	21.597
Nominalni rast u %	6,7	1,8	-9,2	5,8	6,9	8,1
Realni rast u %	3,7	1,4	-7,4	4	4,5	5,1
Izvoz u mil KM	14.087	14.111	12.561	13.468	14.611	15.978
Nominalni rast u %	10	0,2	-11	7,2	8,5	9,4
Realni rast u %	6,1	0,1	-9,2	5,5	5,9	7,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	17,5	17,8	15,3	15,8	16,4	17
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.236	-1.254	-1.543	-1.653	-1.779	-1.986
Rast u %	-9,1	1,4	23,1	7,1	7,6	11,7
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,6	-3,5	-4,5	-4,6	-4,7	-5,1

DEP-ova projekcija pada ekonomije BiH za 2020. godinu je sačinjena pod pretpostavkom stabilizacije okolnosti vezane za pandemiju na kraju 2020. godine na globalnom nivou i u BiH. Međunarodne institucije MMF i Svjetska banka su za 2020. projicirali i veći pad ekonomije BiH od DEP-a, tj. MMF³⁹ je projicirao ekonomski pad

³⁸ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2021-2023, septembar/rujan 2020. godine

³⁹ MMF: World economic outlook, april 2020

BiH od 5%, a Svjetska banka⁴⁰ pad od 3,2% po osnovnom scenariju i pad od 4,2% po nepovoljnom scenariju.

U 2020. godini DEP projicira pad svih indikatora ekonomskog rasta, a najveći pad se očekuje kod investicija i to realni pad privatnih investicija od 9,7% i vladinih investicija od 8,3%, te pad vanjskotrgovinskog prometa odnosno realni pad izvoza 9,2% a uvoza 7,4%. S obzirom da su investicije jedna od glavnih odrednica ekonomskog rasta, njihov pad će se negativno odraziti na sve segmente ekonomije BiH.

U prvoj polovini 2020. godine došlo je do pada fizičkog obima industrijske proizvodnje od 9,1% u odnosu na isti period prethodne godine⁴¹. Kao posljedica negativnih ekonomskih kretanja u okruženju, odnosno ekonomskih kretanja kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera, najviše je pogođena izvozno orijentirana prerađivačka industrija koja je zabilježila pad od 13,0%. U narednom srednjoročnom periodu, od 2021.-2023. godine Direkcija za ekonomsko planiranje je projicirala rast industrijske proizvodnje, koji će i dalje zavisiti od kretanja u okruženju, ali i od implementacije reformskih mjera koje bi trebale dovesti do unapređenja poslovnog ambijenta i ojačati konkurentnost Bosne i Hercegovine.

U 2020. godini se očekuje nominalni pad vanjskotrgovinskog deficita od 4,4%, dok se u narednom srednjoročnom periodu očekuje nominalni rast od 2,2%-4,7% pod pretpostavkom stabilizacije pandemije do kraja godine i poboljšanje privrednih aktivnosti u zemlji i u okruženju. Bolja ekonomska kretanja bi trebala imati za posljedicu rast izvoza uzrokovan rastom izvozne potražnje i rast uvoza usljed bržeg rasta potrošnje i investicija. Izvori financiranja će i dalje biti razni prilivi iz inostranstva odnosno doznake građana, strana direktna ulaganja ali i nova zaduženja.

U prvoj polovini 2020. godine kriza uzrokovana virusom COVID-19 je dovela do smanjenja broja zaposlenih osoba, posebno u djelatnostima čije je obim aktivnosti smanjen ili potpuno obustavljen, kao što je u uslužnim djelatnostima, odnosno turizmu, ugostiteljstvu, hotelijerstvu. U narednom periodu od 2021.-2023. godine pod pretpostavkom oporavka zemlje i okruženja, stvaranje bolje poslovne klime i rasta obima investicija, projicira se rast zaposlenosti. Ponovno oživljavanja turizma, ugostiteljstva, kulture, ali i prerađivačke industrije i trgovine koje zapošljavaju najveći broj osoba, bi trebale uz porast broja zaposlenih, dovesti i do povećanja ličnih primanja.

U BiH je u prvoj polovini 2020. godine registrirana je deflacija od 0,7% u poređenju s istim periodom prethodne godine. Dok su se povećale cijene alkoholnih pića i duhana, smanjile su se cijene prijevoza, odjeće, obuće, namještaja i kućnih uređaja, a nepromijenjene su ostale cijene stanovanja, vode, električne energije, plina. Za period 2021.-2023. godine DEP je projicirao rast cijena od 1,2% do 1,4% pod pretpostavkom umjerenog rasta cijena nafte, hrane i komunalija u BiH. Pored navedenih faktora na

⁴⁰ Svjetska banka: Redovno ekonomsko izvješće, broj 17, Zapadni Balkan, Proljeće 2020.godine

⁴¹ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2021-2023, septembar/rujan 2020. godine

cijene će utjecati i sprovođenje akciza na pojedine proizvode kao što su cigarete i duhan.

Projicira se smanjenje stranih direktnih ulaganja (SDU) u 2020. godini zbog mogućeg povlačenja ili odgađanja ulaganja od strane najvećih ulagača iz Kine, što će se negativno odraziti i u 2021. godini (projekcije: 1,5% BDP-a u 2020. godini i 1,6% u 2021. godini). Pozitivni trendovi se očekuju u periodu od 2022.-2023. godini (1,9% i 2,1% BDP respektivno) usljed ulaganja u energetiku, rudarstvo i infrastrukturu.

U periodu 2021.-2023. godine DEP projicira ekonomski oporavak BiH od 2,5%-3,4% uz prepostavku stabilizacije situacije oko pandemije do kraja godine. Normalizacija života i poslovnih aktivnosti poslije pandemije bi trebala dovesti do povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju i BiH. Očekuju se i veće aktivnosti na implementaciji strukturalnih reformi i poboljšanju poslovnog ambijenta što će dovesti do ukupnog prosperiteta BiH.

2.4. Projekcije makroekonomskih kretanja u Federaciji BiH za period 2020.- 2023. godine

Prema prvim rezultatima FBIH je u 2019. godini ostvarila realni rast ekonomije od 2,6%⁴², a u 2020. godini projicira se pad ekonomije odnosno pad svih indikatora koji utiču na rast ekonomije, uzrokovan preduzetim mjerama za suzbijanje pandemije. Dok je u prvom kvartalu ostvaren realni rast od 1,5% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, u drugom kvartalu usljed potpune ili djelomične obustave poslovnih procesa dolazi do pada od 9,7%. Pad je ostvaren kod većine djelatnosti osobito kod trgovine, prijevoza, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanje hrane, umjetnosti i rekreacije, te prerađivačke industrije⁴³.

U periodu od I-VII mjeseca 2020. godine u odnosu na isti period prošle godine ostvaren je pad obima industrijske proizvodnje od 9,2% od čega je najveći pad ostvaren u proizvodnji trajnih proizvoda za široku potrošnju od 32,1%, kapitalnih proizvoda od 11,5%, intermedijarnih proizvoda 8,9%, netrajnih proizvoda za široku potrošnju od 8,3% i energije od 6,2%. Prerađivačka industrija je ostvarila pad od 11,2% od čega je najveći pad proizvodnje duhanskih proizvoda, prijevoznih sredstava, namještaja i baznih metala⁴⁴.

U periodu od I-VIII mjesec 2020. godine izvoz je prosječno padao svaki mjesec za 1,58% a uvoz je prosječno rastao za 0,31%. U navednom periodu u odnosu na isti period prošle godine izvoz je pao za 5,5% od čega najviše pao u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i prerađivačkoj industriji, a uvoz je pao za 19,5% a najviše u djelatnosti vađenje ruda i kamena, prerađivačkoj industriji, te proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom. Postatak pokrivenosti uvoza izvozom u 8. mjesecu iznosio je 57,1% što je više za 4,0% u odnosu na prošli mjesec. Trgovinski

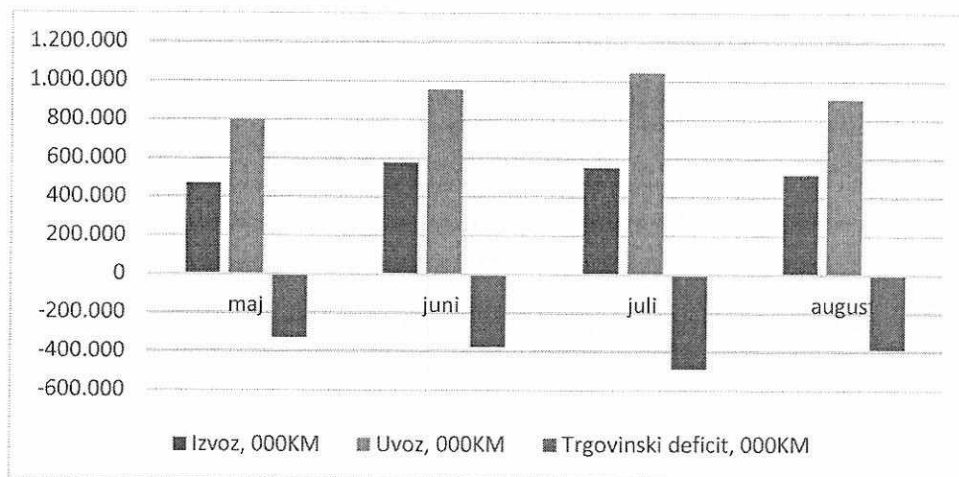
⁴² FZS: Mjesečni statistički pregled, broj 8, od 28.08.2020. god.

⁴³ FZS: Tromjesečni bruto domaći proizvod, II tromjesečje 2020, Broj 10.3.2., 30.09.2020. god.

⁴⁴ FZS, Indeks obima industrijske proizvodnje, Brojevi 9.5, 9.6. i 9.7

deficit u 8. mjesecu je iznosio je 388.361 hilj KM. Najveći trgovinski partneri u navednom periodu su bili Njemačka, Hrvatska, Italija i Austrija, a najveći procenat i uvoza i izvoza je ostvarila prerađivačka industrija.⁴⁵ Pregled vanjskotrgovinskog bilansa je prikazan na sljedećem grafikonu:

Grafikon 2.5. Uvoz, izvoz i trgovinski deficit, za period V-VIII 2020. godine

Obrada: Federalno ministarstvo financija prema FZS saopćenjima

U periodu od I–VIII mjeseca 2020. godine cijene su pale za 0,6% u odnosu na isti period prošle godine. U navedenom periodu najviše su porasle cijene u odjeljku alkoholnih pića i duhana, restorana i hotela, hrane i bezalkoholnih pića, a najviše su pale cijene u odjeljku odjeće i obuće, prijevoza, te stanovanje, voda i električna energija⁴⁶. U cilju spriječavanja nekontroliranog rasta cijena i udara na standard stanovništva Vlada FBiH je u trećem mjesecu 2020. godine uvela kontrolu i ograničenje cijena osnovnih životnih namirnica, osnovnih higijenskih potrepština i cijena nafte. Neposredna kontrola cijene naftnih derivata je ukinuta 30.07.2020. godine na 178. hitnoj sjednici Vlade FBiH s obzirom da su se odnosi ponude i potražnje i kretanja cijena ovog energenta stabilizirali.⁴⁷

I na tržištu rada su se osjetile negativne posljedice krize, tj smatra se da se ukupan broj zaposlenih osoba smanjio za cca 27.000 u odnosu na početak krize⁴⁸. U 5. i 6. mjesecu je došlo do zaokreta na tržištu rada tj laganim vraćanjem funkcionisanja privrede došlo je do pozitivnih kretanja u odnosu na negativne rezultate u 4. mjesecu. Povećana je ukupna zaposlenost (0,6% u 5. mjesecu, 1,1% u 6. mjesecu), dok je u 7. mjesecu došlo da smanjenja za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec. Istovremeno se smanjio broj nezaposlenih osoba za 0,1% u 5. i 6. mjesecu a povećao za 1,2% u 7. mjesecu u odnosu na prethodni mjesec. Stopa registrirane nezaposlenosti i u 7. mjesecu je iznosila 38,9% i veća je za 0,3 postotna poena u odnosu na 6 mjesec . Najveći broj zaposlenih osoba je u prerađivačkoj industriji, trgovini, javnoj upravi, obrazovanju i zdravstvu⁴⁹. Porezna uprava FBiH je objavila da je ukupan broj

⁴⁵ FZS: Robna razmjena sa inozemstvom, Broj 16.1.8., od 21.09.2020.god.

⁴⁶ FZS: Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine, broj 8, od 28.08.2020.god.

⁴⁷ 178. hitna sjednica Vlade FBiH, 30.07.2020. godine

⁴⁸ FZS. Objava od 11.05.2020.godine

⁴⁹ FZS: Zaposleni i nezaposleni, Broj 8.2.7, 8.2.6., i 8.2.5.

zaposlenih u FBiH na dan 7.9.2020. godine po prebivalištu osiguranika veći za 9.276 u odnosu na 5.5.2020. godine kada je zabilježen najmanji broj zaposlenih od početka pandemije⁵⁰. Što se tiče neto i bruto plaća iste bilježe u sedmom mjesecu realni rast od 2,2% i 2,3% u odnosu na prethodni mjesec i realni rast od 4,7% i 4,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za juli 2020. iznosi 974 KM a bruto plaća 1.498 KM.⁵¹

Zbog svega prethodno navedenoga u 2020. godini se očekuje realni pad ekonomije FBiH, a u periodu 2021.-2023. se nakon krize očekuje opravak od 2,8%, 3,5% i 2,6%, respektivno. Projekcije nominalnog i realnog BDP-a FBiH, sa pripadajućim stopama rasta i očekivanog procenta inflacije, prikazane su u sljedećoj tabeli:

Tabela 2.4. Procjena BDP-a FBiH za period 2019.-2023. godina

	Zvanični podaci	Procjena	Projekcije*			
	2018		2019	2020	2021	2022
Nominalni BDP u mil. KM	21.984	23.131***	22.085	23.099	24.259	25.295
Nominalni rast u %	7	5,2	-4,3	4,6	5,0	4,3
Realni BDP u mil. KM	21.317	22.545	21.960	22.579	23.370	23.977
Realni rast u %	3,8	2,6***	-2,6	2,8	3,5	2,6
BDP deflator (BDPnom/BDPrel)	103,13	102,38	97,9	101,1	101,5	105,5
Inflacija mjerena indeksom potroš. cijena u %**	1,6	0,6	0,4	0,8	0,9	0,1

Izvor: FZZPR: Ekonomska politika Vlade FBiH, 2020-2022, juni 2020; *Procjena FZZPR;FMF
 **Projekcije: Različiti trendovi kretanja cijena mjereni pomoću BDP deflatora i indeksa potrošačkih cijena mogu se obrazložiti time što je BDP deflator cijena dobara proizvedenih u zemlji te ukoliko zemlja više uvozi onda CPI odstupa od BDP deflatora.
 *** FZS: Prvi rezultati

Na oporavak ekonomije u narednom periodu će utjecati poboljšanje eksternog okruženja kao jedne od glavnih odrednica ekonomskog rasta. MMF projicira rast ekonomije Euro zone od 6,0% u 2021. godine, te rast ekonomija glavnih vanjskotrgovinskih partnera Federacije (Njemačka 5,4%, Italija 6,3% - junske projekcije rasta: a Hrvatske od 4,9% i Srbije od 7,5%-aprilske projekcije rasta). Rast ekonomija glavnih vanjskotrgovinskih partnera će utjecati na veću izvoznju potražnju, te time povećati izvoz roba i usluga kao i povećanje domaće proizvodnje.

Povećanje domaće proizvodnje bi trebalo dovesti do poboljšanja standarda života putem povećanja broja zaposlenih i povećanja osobnih primanja, a u konačnici i do povećanja privatne potrošnje. Očekuje se da će glavne odrednice ekonomskog rasta i dalje biti privatna potrošnja i investicije. Pregled investicija u projekte u implementaciji od 2019.-2022. je prikazan u sljedećoj tabali:

⁵⁰ PUFBiH: Saopćenje - Stanje broja zaposlenih radnika u Federaciji BiH, 11.09.2020. godine

⁵¹ FZS: Saopćenje: Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plaća zaposlenih po područjima KD BiH 2010, juli/srpanj 2020., broj 8.1.7., 15.09.2020.godine

Tabela 2.5. Zbirni pregled ulaganja u projekte u implementaciji FBiH u periodu 2019.-2022. godine po DAC sektorima, u mil. KM⁵²

Podnositelj	Ukupna vrijednost	Utrošeno do 30 09 2019	2020.	2021.	2022.
Transport i skladištenje	2.386,70	730,33	673	540,9	140
Proizvodnja i snabdijevanje energijom	887,47	221,66	167,44	111,08	97,4
Vodosnabdijevanje i sanitacija	246,29	119,43	39,79	30,19	1,16
Humanitarna pomoć	141,37	65,83	34,81	22,24	15,83
Vladin sektor i civilno društvo	130,24	62,46	18,83	24,12	0
Višesektorske / uzajamno povezane aktivnosti	92,7	80,48	0	0	0
Poljoprivreda	74,14	34,56	13,89	3,33	3,33
Građevinarstvo	35,03	28,63	2,79		
Šumarstvo	4,03	3,85	0	0	0
Zdravstvo	1,26	1,19			
	3.999,23	1.348,41	951,03	731,84	258

Trenutno, od projekata u implementaciji, najviše se ulaže u cestovni promet (izgradnja autoceste na Koridoru Vc), željeznicu i energetske potencijale. Također, pokrenut je proces osiguranja potrebnih sredstava za odobrene projekte od kojih je najznačajniji Izgradnja bloka 7-450 MW, TE Tuzla⁵³. S obzirom da su investicije jedna od glavnih odrednica ekonomskog rasta, u narednom periodu je potrebno raditi na povećanju investicijskih aktivnosti, odnosno trebaju se maksimalno ubrzati procesi implementacije investicijskih sredstava s ciljem povećanja zaposlenosti, odnosno potrošnje i stimuliranje poslovnog ciklusa.

U narednom srednjoročnom periodu od 2021.- 2023. godine se može očekivati rast cijena po stopama od 0,4%-0,10% respektivno. Na rast cijena najveći utjecaj će imati mogući rast cijena energenata na svjetskom tržištu, te rast cijena hrane, pića i komunalija na domaćem tržištu, kao i nastavak provođenja harmonizacije akciza na cigarete i duhan na domaćem tržištu.

Poslije pada zaposlenosti u 2020. godini uzrokovanog pandemijom, u narednom periodu se očekuje bolja situacija na tržištu rada, tj projicira se da će se broj zaposlenih u narednom periodu od 2021.-2023. godine kretati u rasponu 525.767 – 560.453 zaposlene osobe. Poboljšanje situacije na tržištu rada ima uporište u projekciji ekonomskog oporavka Federacije odnosno povećanju obima investicija i povećanje trgovine, kao i ponovno oživljavanje uslužnih djelatnosti. U cilju unaprjeđenja turističko-ugostiteljskog sektora Vlada Federacije će poduzeti mjere koje uključuju nastavak suradnje s međunarodnim institucijama i organizacijama, praćenje smjernica i preporuka Svjetske zdravstvene organizacije, Svjetske turističke organizacije i Europske komisije, te informiranje turističko-ugostiteljskog sektora o njima⁵⁴.

⁵² Dokument FMF-a Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2020-2022.g., je sačinjen u oktobar 2019.g i isti ne sarži projekcije investicija za 2023. godinu

⁵³ FMF: Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2020-2022.g., oktobar 2019.g.

⁵⁴ 224. sjednica Vlade FBiH: Mjere za ublažavanje posljedica u turističko-ugostiteljskom sektoru u FBiH

Očuvanje radnih mjesta kao i povećanje zaposlenosti će se osigurati i povećanjem obima industrijske proizvodnje odnosno ulaganjem u domaću proizvodnju. Za stvaranje uvjeta za povećanje obima industrijske proizvodnje, odnosno povećanja produktivnost rada vema je bitno provođenje strukturalnih reformi. Strukturalne reforme, preduzete radi usklađivanja s EU standardima, bi trebale dovesti do razvoja poslovnog okruženja i veće konkurentnosti domaćih roba i usluga. Poboljšanje poslovnog ambijenta, osim što bi pozitivno utjecalo na idustrijsku proizvodnju, bi dalje dovelo do povećanja investicija. Posebno se očekuje rast javnih investicija kao i rast stranih ulaganja, koje imaju tjecaj na standard stanovništva putem zapošljavanja i osobnih primanja stanovništva. Cilj svih reformi je održavanje makroekonomske stabilnosti, kao i stvaranje preduvjeta za održiv i ubrzan ekonomski rast.

Navedene preliminarne projekcije rasta indikatora su sačinjene u specifičnoj situaciji tj sačinjen u toku trajanja pandemije odnosno u toku očekivanja drugog vala pandemije za koju se sa sigurnošću ne može znati ni intezitet i ni trajanje, te će iste biti predmet revidiranja nakon objave i prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u FBiH.

2.5. Rizici po makroekonomske projekcije

Projekcije indikatora su sačinjene na osnovu projekcija Federalnog zavoda za programiranje od lipnja 2020. godine, Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), Vijeća ministara BiH, od septembra 2020. godine, uvažavajući i projekcije renomiranih međunarodnih statističkih institucija (MMF, Svjetska banka, EK) u njihovim redovitim izvještajima.

U tekućoj godini, a i narednom srednjoročnom periodu, najveći utjecaj na ekonomska kretanja u svijetu i lokalno će imati pandemija uzrokovana virusom COVID-19, odnosno mjere za suzbijanje pandemije kao i stabilizacijske mjere. Rizik za projekcije predstavlja nepoznavanje okolnosti oko pandemije odnosno uzročnika pandemije, te posljedice preduzetih mjera za suzbijanje pandemije. Iako posjedujemo određeno iskustvo u borbi s pandemijom, neizvjesno je u kojem obimu i intezitetu će se ista nastaviti, neizvjestan je razvoj efikasne vakcine za istu, te kakve će sve posljedice pandemija imati na društvo i ekonomiju.

Na rizike projekcija će u svakom slučaju utjecati situacija u okruženju. Ekonomska kretanja u okruženju imaju najveći uticaj na ekonomska kretanja u BiH, odnosno FBiH, tj. mogući pad aktivnosti vanjskog okruženja i pad izvozne tražnje za našim proizvodima posebno od strane naših glavnih vanjskotrgovinskih partnera. Na rizike projekcija mogu također utjecati sukobi između zemalja na globalnom nivou kao i sukobi u okruženju.

Od unutarnjih faktora na rizike projekcija može utjecati uspješnost provođenja reformi, čija realizacija će imati posljedice na rast glavnih odrednica ekonomskog rasta tj. potrošnju i investicije, odnosno na zaposlenost i visinu primanja.

Pored navednih rizika, do smanjenja industrijske proizvodnje mogu dovesti i nepovoljne hidrometeorološke prilike od kojih uveliko zavisi proizvodnja električne energije.

Promjena cijena energenata na svjetskom tržištu i promjena cijena hrane, komunalija te akciza na pojedine proizvode može imati utjecaj na projekcije inflacije.

Svako produženje ili ponovno javljanje pandemije drugačije od pretpostavljenog, odnosno poduzetih mjera za suzbijanje pandemije, može imati utjecaj na makroekonomske projekcije.

III. Upravljanje javnim prihodima u FBiH

Ovo poglavlje obuhvata srednjoročni plan mjera fiskalne politike, osvrst na dosadašnje tokove ostvarenja javnih prihoda u FBiH i projekcije istih za 2020. godinu i period 2021-2023. godina.

3.1. Fiskalna dešavanja i porezne politike

Fiskalna politika za period 2021-2023. godina prati nastavak provedbe Reformske agende, sa posebnim akcentom na provedbu mjera, kojima se suzbija siva ekonomija, stvara stabilan i širok fiskalni prostor, kao podrška dugoročnom makroekonomskom rastu zemlje. Poseban značaj je prvenstveno stavljen na realizaciju aktivnosti u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog ekonomskog rasta, te na nastavak provođenja reformi poreznog sistema, na putu približavanja standardima Evropske Unije.

Poseban izazov pred realizaciju započetih reformskih procesa stavila je potpuno neočekivana globalna pandemija virusa COVID-19 u 2020. godini kao i neophodne restriktivne mjere u cilju suzbijanja širenja virusa. Privredni rast je „preko noći“ značajno usporen, a Vlade skoro svih zemalja svijeta su se suočile sa potrebom donošenja brzih interventnih mjera u cilju ublažavanja negativnih posljedica. U tom pravcu, na nivou Federacije Bosne i Hercegovine je donesen Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica⁵⁵, kojim su iz domena fiskalne politike uvedene mjere subvencioniranja doprinosa za obavezna osiguranja, privremena obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dobit za 2020. godinu, te ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti za 2020. godinu, za ona lica čija je poslovna djelatnost ugrožena posljedicama pandemije. Na nivou kantona i jedinica lokalne samouprave, shodno njihovim ustavnim nadležnostima u donošenju mjera fiskalne politike i fiskalnom kapacitetu, također je stvoren prostor za olakšanje nastavka poslovanja pogođenih djelatnosti. Primarni cilj navedenih mjera je istovremena zaštita poslovnih subjekata i očuvanje radnih mjesta i dohotka zaposlenika, uz istovremeno očuvanje budžetske stabilnosti.

Tokom maja 2020. godine započeto je etapno ublažavanje restriktivnih mjera vezanih za suzbijanje pandemije, što će dovesti i do postepenog ponovnog otvaranja ekonomije. Pod pretpostavkom da ne dođe do novih epidemioloških udara, u drugoj polovini 2020. godine, posebno zadnjem kvartalu, negativni utjecaji na ekonomiju u Bosni i Hercegovini bi trebali biti znatno blaži. Naravno, sve će velikim dijelom biti uvjetovano i dešavanjima i odlukama na globalnom nivou, posebno kada je riječ o zemljama najvećim ekonomskim partnerima Bosne i Hercegovine.

⁵⁵ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 28/20

Krajnje reperkusije pandemije, kako na globalnu, tako i domaću ekonomiju, će tek u narednom periodu biti u potpunosti mjerljive, a shodno tome 2020. godina i naredni srednjoročni period će se prvenstveno ogledati u provedbi mjera oporavka ekonomije, na čijim pripremnim analizama, u skladu sa trenutno raspoloživim inputima, se već aktivno radi.

U kontekstu navedenog, stavljen je poseban akcent na potrebu finalizacije započetih procesa u cilju smanjenja poreznog opterećenja rada. Suština ove mjere se ogleda u proširenju porezne osnovice sa do sada neoporezivim naknadama (topli obrok, naknada za prevoz, regres i sl.) čime se stiču uslovi za smanjenje zbirne stope obaveznih doprinosa sa 41,25% na 32,5%. Sa druge strane, u svrhu rasterećenja zaposlenika, istovremeno se uvodi progresivno oporezivanje dohotka, te uvođenje nulte stope na dohodak do 800 KM. Navedenom mjerom se, u cilju povećanja privatne potrošnje, planira staviti stanovništvu na raspolaganje veći iznos raspoloživog dohotka.

Primarni cilj mjere je kroz „novu“ osnovicu za obračun i diferencirane stope poreza na dohodak, pružiti pravedniju raspodjelu poreznog tereta, prebacivanjem istog sa fizičkih lica sa manjim ostvarenim dohotkom na ona sa većim primanjima. Pored navedenog, ovom mjerom će se znatno utjecati i na suzbijanje tzv. sive ekonomije uključivanjem drugih izvora dohotka (ugovori o djelu, autorski honorari, ugovori o privremenim i povremenim poslovima) u obračunsku osnovicu za doprinose, imajući u vidu da je određeni dio poslodavaca navedene forme koristio za izbjegavanje plaćanja punih obaveza.

Vlada FBiH je na 146. sjedinici održanoj 07.06.2018. godine usvojila Prijedlog Zakona o porezu na dohodak i Prijedlog Zakona o doprinosima, i iste uputila u parlamentarnu proceduru, nakon čijeg usvajanja bi trebala početi primjena u narednom poreznom periodu.

U kontekstu svih dešavanja uzrokovanih novonastalom pandemijom virusa COVID-19, koja su izazvala neplanirano smanjenje dohotka ili potpuni izostanak istog kroz raskide ugovora o radu za značajan broj lica, pored interventnih kratkoročnih mjera, poduzetih u cilju smanjenja negativnih učinaka pandemije na cjelokupnu ekonomsku sliku, stvorena je dodatna potreba za provođenjem ove mjere. Posebno treba imati u vidu da su umanjnjem dohotka najviše pogođene one kategorije, koje su prije pandemije svrstavane u kategoriju lica sa nižim do srednjeg nivoa primanja, čime je potreba za preraspodjelu poreznog opterećenja time jača. Također, smanjenjem stope obaveznih doprinosa stvaraju se stimulirajuće pretpostavke za onaj dio poslodavaca, koji je i pored trenutnih negativnih dešavanja, održao stabilnost poslovne djelatnosti, da povećaju nivo isplaćenog dohotka postojećim zaposlenicima, čime bi se, u cilju ekonomskog oporavka, djelovalo na povećanje privatne potrošnje ili čak osiguraju određeni nivo rasta novouposlenih, čime bi se kompenzirao dio radnih mjesta izgubljenih utjecajem pandemije.

Sa druge strane, treba imati u vidu da vanredne situacije poput trenutne pandemije, uvijek otvaraju prostor za brzi rast sive ekonomije, što je u kontekstu već prednje izloženog dodatni faktor značaja što hitnijeg provođenja date mjere.

U narednom srednjoročnom periodu, u cilju predlaganja kvalitetnijih zakonskih rješenja na nivou FBiH, planirano je razmatranje stanja u oblasti oporezivanja imovine, koje je trenutno regulirano sa ukupno 20 zakonskih akata na nivou kantona.

Za što adekvatnije praćenje efekata planiranih mjera porezne politike na fiskalni sistem, planirane su kontinuirane aktivnosti na uspostavi što kvalitetnijeg izvještavanja prema OECD metodologiji i nadalje, pripremi uporedivih analiza.

Interaktivni Registar naknada i taksi u FBiH, koji pruža transparentnost i dostupnost svim relevantnim informacijama iz oblasti naknada i taksi na teritoriji FBiH, kako za obveznike plaćanja (postojeće poslovne subjekte, potencijalne investitore i fizička lica), tako i obrađivače, predlagače i donosiocje javnih politika u ovoj oblasti, na svakom nivou vlasti u FBiH, u narednom periodu će dobiti format web aplikacije, a kako bi se istom pružio pravni osnov, kao i podrška njegovoj održivosti i redovitim ažuriranjima, predložen je Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u FBiH, koji je u parlamentarnoj proceduri.

Radi unapređenja poslovnog okruženja, fokus će biti stavljen na nastavak aktivnosti usmjerenih na uspostavi jednošalterskog sistema poslovanja, što će u mnogočemu ovisiti od usvajanja Zakona o elektronskom potpisu u FBiH i njegovoj primjeni.

Siva ekonomija, kako je već i ranije istaknuto, prepoznata je kao vodeći faktor negativnog uticaja na fiskalnu politiku i cjelokupnu ekonomsku sliku. Kako je njena glavna uloga i razlog djelovanja utaja poreza, takva pojava implicira zadržavanje određenog nivoa prihoda skrivenih izvan zvanične statistike, što lančano utiče i na samo iskazivanje visine bruto domaćeg proizvoda, odnosno stvara iskrivljenu sliku stvarnog ekonomskog stanja. Nadalje, posljedično tome, vodeći se pogrešnim pokazateljima, postoji opasnost od donošenja pogrešnih odluka, predlaganja pogrešnih politika, a u cilju obezbjeđenja dodatnih izvora nedostatnih javnih prihoda može doći i do povećanja poreznog tereta za one obveznike, koji poštuju zakonske propise u potpunosti. Stoga, u narednom periodu poseban fokus će biti stavljen na mjere suzbijanja neformalne ekonomije.

Izazovi spriječavanje sive ekonomije i porezne utaje, te uspostave veće porezne discipline od strane poreznih obveznika, nameću obavezu jačanja inspekcija i unapređenja njihove uzajamne koordinacije i komunikacije, posebno u smislu većeg obuhvata relevantnih informacija koje bi se razmjenjivale između mjerodavnih tijela.

U narednom periodu, fokus porezne politike bit će usmjeren i na prilagođavanje legislative i procesa, obzirom da je BiH postala članica Globalnog foruma za transparentnost i razmjenu informacija u porezne svrhe u 2018. godini, te je u 2019. godini postala članicom u Inkluzivnom okviru za provedbu i praćenje mjera razvijenih u okviru Projekta OECD-a/G20 sprečavanja erozije porezne osnovice i premještanja dobiti (Inkluzivni okvir o BEPS-u), te je potpisala Multilateralnu konvenciju o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim pitanjima (MAC) i Multilateralnu konvenciju o provedbi mjera za sprečavanje erozije porezne osnovice i premještanja dobiti koje se odnose na porezni ugovor (MLI).

Primjenom izmijenjenih i dopunjenih odredbi Zakona o fiskalnim sistemima u Federaciji Bosne i Hercegovine, čije je usvajanje planirano 2020. godine, stvara se pretpostavka jačoj poreznoj disciplini, smanjenju neloyalne konkurencije i boljem uređenju tržišta u FBiH.

Nadalje, pod uticajem globalne ekonomije, uslijed razvoja i širenja novih, prvenstveno digitalnih, načina poslovanja, otvara se dodatni prostor za razvoj sive ekonomije. U pravcu preventivnog djelovanja, planirano je i jasno definisanje mjera, aktivnosti,

rokova i plana dinamike za tehničko-tehnološko unapređenje sistema fiskalizacije, na čijoj provedbi će se aktivno raditi u narednom periodu.

Provedbom svih prednje navedenih mjera doprinijet će se osiguranju dodatnog i stabilnog izvora poreznih prihoda, a time otvoriti prostor za smanjenje parafiskalnog pritiska za pravne subjekte, koji već posluju unutar formalne ekonomije.

U oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda provode se kontinuirane aktivnosti analize efekata postojećih zakonskih rješenja i analize inicijativa korisnika prihoda za izmjene istih, sa ciljem davanja prijedloga za poboljšanje vertikalne i horizontalne raspodjele prihoda od indirektnih poreza i sistema izjednačavanja, a koji će pružiti osnov za pripremu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH⁵⁶. Uzimajući u obzir da navedeni Zakon ima izravni finansijski uticaj na preko 80 korisnika, različitih nivoa vlasti u FBiH, počev od federalnog nivoa, do jedinica lokalne samouprave, njegovo donošenje će prvenstveno ovisiti o spremnosti svih aktera na prihvatanje kompromisa i zajednički dogovor.

U konačnici, realizacija svih prezentiranih mjera zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosilaca aktivnosti. Također, nepredviđeni događaji, poput pandemije sa kojom smo trenutno suočeni i njenim krajnjim ishodima i sl. u značajnoj mjeri mogu usporiti i/ili odgoditi planirane procese, promijeniti skalu prioriteta u realizaciji istih.

3.2. Javni prihodi u periodu 2020-2022. godina

U 2019. godini zabilježen je nastavak pozitivnog trenda ostvarenja ukupnih javnih prihoda u FBiH, naplaćenih u iznosu od 9.406 mil. KM i većih za 5% u odnosu na prethodnu godinu. Najveći porast ostvaren je u kategoriji poreznih prihoda, generisan rastom ukupnih prihoda od indirektnih poreza za 5%, prihoda od poreza na dohodak za 11%, te prosječnim rastom naplaćenih poreza vezanih za posjedovanje i promet imovine od 19%. Prihodi od poreza dobit, koji su od 2016. godine, kada je donesen novi Zakon o porezu na dobit⁵⁷ bilježili stabilan trend visokog rasta, u 2019. godini su, kao posljedica recesije koja je još u 2018. godini pogodila određeni broj zemalja, značajnih ekonomskih partnera kompanijama na teritoriji FBiH, ostvareni u iznosu manjem za 2%. Prihodi po osnovu obaveznih doprinosa i u 2019. godini su zadržali prosječni trend rasta iz ranijih uporednih perioda od 8%. Ukupan nivo naplate neporeznih prihoda je manji za 4%, što je rezultat znatno niže naplate prihoda od dividendi preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, u budžet FBiH, što će biti detaljnije obrazloženo u posebnom dijelu. Ostale komponente koje čine strukturu ukupnih neporeznih prihoda u FBiH zabilježile su prosječni rast od 10%.

⁵⁶ „Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15

⁵⁷ „Službene novine Federacije BiH“, br. 15/16 i 13/20

Tabela 3.1. Konsolidirani ukupni javni prihodi u FBiH - izvršenje 2019/2018. godinu - projekcije za period 2020-2023. godina

VRSTA PRIHODA	u mil. KM							
	IZVRŠENJE				PROJEKCIJA			
	2018	2019	Indeks	Razlika	2020	2021	2022	2023
I Porezni prihodi	4.359	4.597	105	238	3.823	3.959	4.110	4.275
1. Prihodi od indirektnih poreza	3.481	3.678	106	197	3.244	3.364	3.498	3.643
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	3.290	3.463	105	173	3.057	3.170	3.298	3.438
1.2. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	188	214	113	25	187	194	200	206
1.3. Naknadne uplate prihoda od indirektnih poreza prema propisima prije uspostave Jedinstvenog računa	2	1	54	-1	0	0	0	0
1.4. Ostalo (kantonalni porez na potrošnju u ugostiteljstvu i sl.)	1	1	100	0	0	0	0	0
2. Prihodi od direktnih poreza	878	919	105	41	579	594	612	632
2.1. Porez na dobit	395	388	98	-6	188	192	198	204
2.2. Porez na dohodak	382	422	111	40	295	303	312	322
2.3. Porez na imovinu	32,32	36,09	112	4	36,98	37,35	37,73	38,10
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	2,33	3,32	142	1	3,38	3,40	3,44	3,49
2.5. Porez na promet nepokretnosti	65	67	104	2	56	59	61	63
2.6. Ostali porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	1,90	2,20	116	0	0	0	0	0
II Neporezni prihodi	1.197	1.143	96	-53	1.021	1.006	1.027	1.084
1. Naknade i takse	302	335	111	34	259	266	274	283
1.1. Administrativne takse	47	45	96	-2	39	40	41	42
1.2. Sudske takse	26	25	96	-1	19	19	20	21
1.3. Komunalne takse	42	46	110	4	35	35	37	38
1.4. Ostale naknade i takse	187	219	117	32	167	172	177	183
2. Posebne naknade	294	306	104	13	260	265	282	290
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	31	31	100	0	18	18	19	19
2.2. Vodne naknade	49	52	105	2	44	45	46	48
2.3. Naknade za ceste	71	74	105	3	63	65	67	69
2.4. Naknade za korištenje autocesta	36	37	103	1	33	34	45	46
2.5. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	24	28	114	3	24	25	26	27
2.6. Naknade za vatrogastvo	0,68	0,73	108	0,05	0,74	0,76	0,77	0,79
2.7. Naknade za korištenje šuma	23	24	102	0	18	18	19	19
2.8. Naknade za zaštitu okoliša	26	26	97	-1	26	26	27	27
2.9. Članarine turističkim zajednicama	5,09	6,36	125	1	4	4	5	5
2.10. Boravišna taksa	3,07	3,44	112	0	1,72	1,75	1,81	1,87
2.11. Članarine obrtničkim komorama	0,46	0,72	158	0,26	0,73	0,74	0,76	0,78
2.11. Ostale posebne naknade	23	25	106	1	27	26	26	26
3. Novčane kazne	44	51	116	7	51	53	54	56
4. Ostali neporezni prihodi	557	450	81	-107	451	422	417	455
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	440	288	65	-152	333	301	293	327
4.2. Prihodi od pružanja javnih usluga i vlastiti prihodi	75	111	149	36	86	89	91	94
4.3. Neplanirane uplate prihoda	42	51	122	9	31	32	33	34
4.4. Transferi i grantovi drugih nivoa vlasti	151	151	100	0	0	0	0	0
III Doprinosi	3.431	3.666	107	235	3.159	3.247	3.348	3.455
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.910	2.036	107	126	1.759	1.808	1.864	1.924
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.366	1.461	107	95	1.257	1.292	1.332	1.375
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	155	169	109	14	143	147	152	157
UKUPNO (I + II + III):	8.986	9.406	105	420	8.003	8.212	8.485	8.814

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Konsolidacija ukupnih javnih prihoda u FBiH je obuhvatila pet ključnih elemenata:

- Budžet Vlade FBiH
- podentitetske budžete (*budžete kantona i jedinica lokalne samouprave*)
- vanbudžetske fondove (*Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje – PIO/MIO, Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH i kantonalne zavode zdravstvenog osiguranja, Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje*)
- sredstva upravitelja za ceste i autoceste (*JP Autoceste FBiH i JP Ceste Federacije*) i upravitelja za ceste na nižim nivoima vlasti, koja se prikupljaju kao javni prihodi
- sredstva ostalih korisnika javnih prihoda u FBiH

Potrebno je naglasiti da konsolidacija ne odražava cjelokupan fiskalni okvir, s obzirom da u istu nisu uključeni prihodi javnih preduzeća u FBiH, ukupan dug i primici.

Također, ističemo da je izvršenje za uporednu 2018. godinu, u odnosu na podatke prezentovane prošle godine, dopunjeno sa 38 mil. KM. Naime, kao rezultat procesa unapređenja sistema izvještavanja o ukupno ostvarenim i raspoređenim javnim prihodima na teritoriji FBiH, koji se aktivno odvija zadnjih godina, a radi formiranja sveobuhvatnije slike i što kvalitetnijih vremenskih serija podataka, u 2019. godini u obavezu redovitog izvještavanja uključen je određeni broj korisnika javnih prihoda (JP Autoceste BiH – *naknade za autoceste*, Fond za zaštitu okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona, obrtničke komore i turističke zajednice – ranije parcijalno izvještavanje), koji ranijih godina nije bio obuhvaćen. Pored podataka o ostvarenju prihoda u 2019. godini, radi osiguranja uporedivosti sa prethodnom godinom, od strane navedenih korisnika prikupljeni su i podatci o ostvarenju prihoda u uporednoj 2018. godini, te shodno tome izvršena korekcija/dopuna.

Uzimajući u obzir novonastalu situaciju uzrokovanu pandemijom virusa COVID-19, koja je dovela do značajnog slabljenja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini, krajnjom nepredvidivošću jačine ekonomskih šokova na međunarodnom i domaćem prostoru, koje će ista ostaviti, krajnjom nepredvidivošću finalnog ishoda makroekonomskih pretpostavki, te značajnijim usporavanjem naplate prihoda zabilježenim već u drugoj polovini marta i aprilu tekuće godine, izvršeno je krajnje oprezno revidiranje projekcija prihoda u 2020. godini i projicirani iznosi predstavljeni krajnje konzervativno. Također, projekcije su uključile i izostanak naplate određenog dijela direktnih poreza, kao rezultata provedenih stabilizacijskih mjera Vlade BiH, u cilju zaštite najviše pogođenih obveznika. Obzirom da konsolidirani prihodi uključuju i neporezne prihode, regulisane propisima kantona i jedinica lokalne samouprave, prilikom sačinjavanja revidiranog projektovanog okvira istih, također je primjenjen konzervativni pristup, ali u ovom slučaju ističemo i veći rizik procjene, obzirom da su i niži nivoi vlasti etapno donosili određene mjere ublažavanja, a sa krajnjim procjenama efekata istih na njihove budžetske prihode nismo u potpunosti upoznati.

Tako, revidirana projekcija ukupnih javnih prihoda u FBiH u 2020. godini iznosi 8.003 mil. KM i pretpostavlja smanjenje od 15% u odnosu na 2019. godinu. Detaljan osvrt na svaku kategoriju prihoda će biti dat u nastavku.

Projekcije ukupnih prihoda u FBiH za srednjoročni period 2021-2023. godina prate pretpostavku o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihov nivo, zbog oslabljene početne baze u 2020.

godini, znatno skromniji u odnosu na visok historijski trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina.

3.2.1. Prihodi od indirektnih poreza

Način struktuiranja i vođenja Jedinственog računa, na koji se vrši uplata svih prihoda po osnovu indirektnih poreza (PDV, carine, akcize, putarine) direktna je odrednica planiranog dijela ovih prihoda za korisnike u FBiH. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza za FBiH, uključujući sve korisnike istih, direktno zavisi i od planiranih izdvajanja za minimalne rezerve, iznosa za prenos budžetu institucija BiH zasnovanom na usvojenom Budžetu za tekuću godinu, izvajanja u procentualnom iznosu od 3,55% ili minimalno 124 mil. KM u apsolutnoj vrijednosti za Brčko Distrikt, kao i od samog načina raspodjele ovih prihoda između entiteta FBiH i Republike Srpske. Isti se temelji na procentualnom učešću u raspoloživim prihodima po osnovu indirektnih poreza za raspodjelu saglasno učešću entiteta u krajnjoj potrošnji prema prijavama PDV-a za koji ne postoji pravo povrata.

Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) je u aprilu 2020. godine sačinilo revidirani plan naplate ukupnih prihoda na Jedinственom računu, prema kojem bi prihodi od indirektnih poreza u 2020. godini bili manji za 2% u odnosu na prethodnu godinu. Projektovani iznos je, kako navodi sama OMA, rađen dosta optimistično, u trenutku kada su još uvijek bili nedostupni statistički podaci za mart, mjesec u kojima je došlo do obostranih šokova na strani ponude i tražnje. Tako su projekcije najvećim dijelom bazirane na pozitivnom trendu naplate, ostvarenom do marta, sa pretpostavkom da će kriza izazvana pandemijom biti prevaziđena u što kraćem roku i ostavljenim prostorom za realizaciju niza mogućih rizika po realizaciju.

U momentu pripreme projekcija raspoloživih prihoda od indirektnih poreza za korisnike u FBiH, pored ukupnog plana prihoda na Jedinственom računu, preuzetog od strane OMA-e, Federalno ministarstvo finansija je već raspolagalo i sa izvršenjem prihoda u mjesecu aprilu, kada su počele turbulencije izazvane pandemijom. Navedeni podaci su išli u prilog znatno većem smanjenju naplate ove kategorije prihoda, koje je za mjesec april iznosilo preko 24%, a trend je na približno istom nivou zadržan i u maju.

U cilju osiguranja procesa što realnijeg budžetskog planiranja, posebno uzimajući u obzir da indirektni porezi čine od preko 65% ukupnih prihoda većine budžeta, nadalje, uzimajući u obzir ostale faktore na kojima se temelji dio prihoda od indirektnih poreza za FBiH (koeficijent u međuentiteskoj raspodjeli, poravnanja između entiteta za prethodne godine i dr.) projekcija ove kategorije prihoda za FBiH u 2020. godini iznosi 3.057 mil. KM i pretpostavlja smanjenje od 11,71% u odnosu na realizaciju zabilježenu u 2019. godini. Obzirom da raspoloživi dio ovih prihoda za budžetsku potrošnju direktno ovisi i od nivoa otplate vanjskog duga, koja se shodno članu 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja⁵⁸ vrši prije doznačavanja sredstava entitetima,

⁵⁸ („Službeni glasnik BiH“, br. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13)

projekcija istog za 2020. godinu, nakon odbitka vanjskog duga od 538,7 mil. KM iznosi 2.518,6 mil. KM i manja je za približno 15% u odnosu na izvršenje u prethodnoj godini.

U periodu 2021-2023. godina, pod pretpostavkom da će dolaziti do postepenog oporavka ekonomije, planiran je prosječni godišnji rast ukupnih prihoda od indirektnih poreza za 3,9% u svakoj godini. Raspoloživi dio navedene kategorije prihoda za budžetsku potrošnju određen je planiranim nivoom otplate vanjskog duga, što bi za 2021. godinu pretpostavljalo njegov rast od 4,4%, za 2022. godini u kojoj je otplata vanjskog duga planirana na najnižem nivou rast za 5,8%, dok bi raspoloživi prihodi u 2023. godini uvjetovani povećanjem nivoa otplate vanjskog duga ostvarili rast od 1,24%. Baza za iskazani rast u svakoj od godina je prethodna godina.

Tabela 3.2. Prihodi po osnovu indirektnih poreza na Jedinostvenom računu ▪ raspodjela korisnicima u FBiH ▪ izvršenje 2019/2018. godinu ▪ projekcije za period 2020-2023. godina

<i>u KM</i>				
	IZVRŠENJE			
	2018	2019	Indeks	Razlika
Pripadajući dio prihoda Federacije BiH sa Jedinostvenog računa	3.290.486.962	3.462.988.161	105	172.501.199
Otplata vanjskog duga Federacije BiH	605.820.350	506.306.530	84	-99.513.820
Raspoloživi prihodi Federacije BiH nakon otplate vanjskog duga	2.684.666.612	2.956.681.631	110	272.015.019
Raspodjela raspoloživih prihoda po korisnicima u Federaciji				
<i>Udio Budžeta FBiH</i>	36,20%	36,20%		
Prihodi Budžeta FBiH	971.849.313	1.070.318.750	110	98.469.437
<i>Udio kantona</i>	51,23%	51,23%		
Prihodi kantona	1.375.354.705	1.514.707.999	110	139.353.294
<i>Udio općina/gradova</i>	8,42%	8,42%		
Prihodi općina/gradova	226.048.929	248.952.593	110	22.903.665
<i>Udio upravitelja za ceste</i>	3,90%	3,90%		
Prihodi upravitelja za ceste	104.701.998	115.310.584	110	10.608.586
<i>Udio Grada Sarajeva</i>	0,25%	0,25%		
Prihodi Grada Sarajeva	6.711.667	7.391.704	110	680.038
PROJEKCIJA				
	2020	2021	2022	2023
Pripadajući dio prihoda Federacije BiH sa Jedinostvenog računa	3.057.316.016	3.170.390.128	3.298.022.533	3.437.670.617
Otplata vanjskog duga Federacije BiH	538.716.103	540.991.402	515.343.114	620.394.174
Raspoloživi prihodi Federacije BiH nakon otplate vanjskog duga	2.518.599.913	2.629.398.726	2.782.679.419	2.817.276.443
Raspodjela raspoloživih prihoda po korisnicima u Federaciji				
<i>Udio Budžeta FBiH</i>	36,20%	36,20%	36,2%	36,2%
Prihodi Budžeta FBiH	911.733.168	951.842.339	1.007.329.950	1.019.854.072
<i>Udio kantona</i>	51,23%	51,23%	51,23%	51,23%
Prihodi kantona	1.290.278.735	1.347.040.968	1.425.566.666	1.443.290.722
<i>Udio općina/gradova</i>	8,42%	8,42%	8,42%	8,42%
Prihodi općina/gradova	212.066.113	221.395.373	234.301.607	237.214.676
<i>Udio upravitelja za ceste</i>	3,90%	3,90%	3,9%	3,9%
Prihodi upravitelja za ceste	98.225.397	102.546.550	108.524.497	109.873.781
<i>Udio Grada Sarajeva</i>	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
Prihodi Grada Sarajeva	6.296.500	6.573.497	6.956.699	7.043.191

Izvor : Federalno ministarstvo finansija

Projekcije raspoloživog dijela prihoda od indirektnih poreza pojedinačno za svaku grupu korisnika u FBiH urađene su u skladu sa metodologijom raspodjele propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH godina.

Pored prihoda od indirektnih poreza koje FBiH dobije u raspodjeli sa Jedinostvenog računa, odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini, koji je stupio na snagu 2018. godine, propisani su plaćanje i korištenje namjenske putarine u iznosu od 0,25 KM/l naftnog derivata. Od navedenog iznosa 0,20 KM/l namijenjeno je izgradnji autocesta, a iznos od 0,05 KM/l izgradnji i rekonstrukciji drugih cesta. Prihodi naplaćeni po ovom osnovu prikupljaju se na posebnom računu, koji vodi Uprava za indirektno oporezivanje, a raspodjela istih

između entiteta i Brčko Distrikta se vrši prema odredbama Odluke o privremenoj raspodjeli prihoda od putarine za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva, koju je donio Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, a u skladu sa kojom se FBiH, nakon izdvajanja 10% na ime rezervi za poravnanje prihoda po utvrđivanju konačne metodologije raspodjele, doznačava 59% od ukupno prikupljenih prihoda.

Također, pod utjecajem negativnih dešavanja u 2020. godini, vodeći se značajnim turbulencijama na svjetskom tržištu nafte i naftnih derivata, kao i smanjenom potrošnjom ovog dobra za vrijeme restriktivnih mjera u cilju suzbijanja virusa, ova kategorija prihoda u 2020. godini pretpostavlja pad od 12,5%. Oslanjajući se na prognoziranu stabilizaciju stanja, prosječna godišnja stopa rasta u svakoj od naredne tri godine iznosi 3,23%.

Proporcionalno propisanom omjeru namjene prihoda po osnovu namjenske putarine, FBiH od ukupno raspoloživog iznosa koji dobije u raspodjeli, 80% usmjerava u korist JP Autoceste FBiH, a ostatak od 20% u korist upravitelja za ceste u FBiH.

Tabela 3.3. Prihodi po osnovu namjenske putarine za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta - izvršenje 2019/2018. godinu - projekcije za period 2020-2023. godina

VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE			
	2018	2019	Indeks	Razlika
1. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta	188.449.993	213.510.006	113	25.060.014
1.1. Namjenski dio za izgradnju autocesta - JP Autoceste Federacije BiH	152.054.092	170.808.005	112	18.753.913
1.2. Namjenski dio za izgradnju i rekonstrukciju ostalih cesta	36.395.901	42.702.001	117	6.306.101
1.2.1. JP Ceste Federacije BiH	14.558.360	17.080.801	117	2.522.440
1.2.2. Kantonalni upravitelji cesta/kantonalni budžeti - općinski/gradski budžeti	21.837.541	25.621.201	117	3.783.660
VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2020	2021	2022	2023
1. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta	186.828.695	193.928.185	199.552.103	205.538.666
1.1. Namjenski dio za izgradnju autocesta - JP Autoceste Federacije BiH	149.462.956	155.142.548	159.641.682	164.430.933
1.2. Namjenski dio za izgradnju i rekonstrukciju ostalih cesta	37.365.739	38.785.637	39.910.421	41.107.733
1.2.1. JP Ceste Federacije BiH	14.946.296	15.514.255	15.964.168	16.443.093
1.2.2. Kantonalni upravitelji cesta/kantonalni budžeti - općinski/gradski budžeti	22.419.443	23.271.382	23.946.252	24.664.640

Izvor : Federalno ministarstvo finansija

Potrebno je istaći da su projekcije svih kategorija koje čine indirektno oporezivanje projicirane na temelju trenutnih politika u ovoj oblasti.

3.2.2. Direktni porezi

U okviru direktnih poreza, u FBiH se naplaćuju prihodi po osnovu poreza na dobit, poreza na dohodak i seta poreza koji se odnose na posjedovanje i promet imovine koji obuhvata: porez na imovinu, porez na promet nepokretnosti i porez na naslijeđe i

poklon. Pripadnost naplaćenih prihoda budžetima propisana je odredbama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH.

3.2.2.1. Porez na dobit

Kada je riječ o porezu na dobit, uplata ovog prihoda od strane banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje lica i imovine, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravnih lica iz oblasti igara na sreću vrši se u korist Budžeta FBiH, dok ostala pravna lica uplatu poreza na dobit vrše u korist kantonalnih budžeta, prema svom sjedištu.

Od 2016. godine, kada je, kako je već ranije istaknuto, donesen novi Zakon u oblasti oporezivanja dobiti, ova kategorija je bilježila stabilan značajni trogodišnji rast. Obzirom da je već u drugoj polovini 2018. godine kod određenog broja zemalja, značajnih ekonomskih partnera Bosne i Hercegovine, došlo do usporavanja privrednog rasta, te da su ulazile u recesiju, to se odrazilo i na veliki broj kompanija na teritoriji FBiH, čije je poslovanje vezano, kako za tržišta, tako i dodatna investiciona ulaganja navedenih zemalja. Lančanim slijedom došlo je do smanjenja ukupne naplate prihoda od poreza na dobit, te su isti u 2019. godini zabilježili pad od 2%, generisan smanjenom naplatom poreza na dobit za 7% od strane obveznika, koji uplatu vrše u korist kantonalnih budžeta, dok je kategorija obveznika iz djelatnosti, koje uplatu vrše u Budžet FBiH, prvenstveno banaka i drugih finansijskih organizacija i u 2019. godini zadržala nivo stabilnog visokog rasta.

Oslabljena ekonomija u 2020. godini, pad izvoza, turbulencije kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu, poseban negativni utjecaj će ostaviti na poslovanje privrednih subjekata, a time se u konačnici odraziti i na uplate prihoda po osnovu poreza na dobit.

Vodeći se prednjim pretpostavkama, kao i procjenjenim efektima Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, donesenim u FBiH, prema kojem su privredni subjekti pogođeni negativnim ekonomskim posljedicama pandemije, oslobođeni plaćanja akontacija za porez na dobit u 2020. godini, projekcije ove kategorije prihoda su urađene krajnje konzervativno i pretpostavljaju smanjenu za preko 50% ostvarenja zabilježenog u 2019. godini. U momentu pripreme projekcija, još uvijek nije bio u potpunosti poznat puni obuhvat subjekata koji će tražiti mogućnost oslobađanja od uplate akontacija, čime je ostavljen prostor da krajnji ishod naplate u 2020. godini ipak bude ostvaren u nešto većem iznosu od konzervativno pretpostavljenog.

U periodu 2021-2023. godina trend rasta ove kategorije prihoda prati pretpostavljeni privredni oporavak i pozitivna makroekonomska kretanja, sa još uvijek znatno vidljivim slabljenjem privredne aktivnosti u 2020. godini prenesenim na očekivane uplate u 2021. godini. Tako, projicirane stope rasta iznose: 2,05%; 3,1% i 3,2% retrospektivno.

Tabela 3.4. Prihodi po osnovu poreza na dobit u FBiH ▪ izvršenje 2019/2018. godinu ▪ projekcije za period 2020-2023. godina

KORISNIK	IZVRŠENJE				PROJEKCIJA			
	2018	2019	Indeks	Razlika	2020	2021	2022	2023
	<i>u KM</i>							
Unsko-sanski kanton	13.439.030	12.485.642	93	-953.388	4.721.802	4.818.051	4.967.411	5.126.368
Posavski kanton	3.418.645	3.241.035	95	-177.610	852.606	869.986	896.955	925.658
Tuzlanski kanton	54.453.917	45.827.241	84	-8.626.676	19.772.999	20.176.052	20.801.510	21.467.158
Zeničko-dobojski kanton	34.788.053	41.067.334	118	6.279.281	11.357.256	11.588.762	11.948.014	12.330.350
Bosansko-podrinjski kanton	3.308.378	2.346.990	71	-961.388	734.329	749.297	772.526	797.246
Srednjobosanski kanton	22.015.509	21.246.426	97	-769.083	6.894.882	7.035.428	7.253.526	7.485.639
Hercegovačko-neretvanski kanton	28.703.634	29.432.170	103	728.536	9.321.918	9.511.936	9.806.806	10.120.624
Zapadnohercegovački kanton	20.495.970	17.040.424	83	-3.455.546	6.592.268	6.726.645	6.935.171	7.157.097
Kanton Sarajevo	125.759.116	112.245.898	89	-13.513.219	54.982.500	56.103.263	57.842.465	59.693.424
Kanton 10	3.240.792	3.935.215	121	694.423	995.540	1.015.833	1.047.323	1.080.838
UKUPNO KANTONI	309.623.045	288.868.375	93	-20.754.670	116.226.101	118.595.253	122.271.706	126.184.401
BUDŽET FEDERACIJE BIH	84.968.826	99.412.070	117	14.443.244	71.771.524	73.264.372	75.535.568	77.952.706
UKUPNO:	394.591.871	388.280.446	98	-6.311.426	187.997.625	191.859.626	197.807.274	204.137.107

Izvor : Federalno ministarstvo finansija

3.2.2.2. Porez na dohodak

Oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, ulaganja kapitala i dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću propisano je Zakonom o porezu na dohodak⁵⁹, dok je pripadnost prihoda naplaćenih po ovom osnovu regulisana Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH.

U skladu sa tim, porez na dohodak prihod je kantonalnih budžeta, kojima pripada najviše 65,54% ukupno uplaćenih prihoda i budžeta jedinica lokalne samouprave, kojima pripada najmanje 34,46% ukupno naplaćenih prihoda, izuzev općina Kantona Sarajevo, kojima pripada 1,79% od ukupno naplaćenih prihoda od poreza na dohodak u Kantonu Sarajevo. Kantoni svojim propisima mogu jedinicama lokalne samouprave u svom sastavu ustupiti i veći iznos od zakonski propisanog minimuma.

U 2019. godini, prateći pozitivna kretanja na tržištu rada, ovi prihodi su naplaćeni u iznosu od 422 mil. KM sa rastom od 11%. Iako je navedeni rast bilježen kontinuirano u zadnje tri godine, trenutno stanje uzrokovano pandemijom je narušilo trend povećanja broja zaposlenih i rasta prosječnog dohotka. Uzimajući u obzir smanjenje broja zaposlenih za oko 4,23%, zabilježeno krajem maja u odnosu na januar 2020. godine, u djelatnostima koje su bile prinuđene privremeno obustaviti svoj rad, kao i smanjenje isplaćenog dohotka, od strane određenog broja poslodavaca, koji su uspjeli zadržati određeni nivo obavljanja poslovne djelatnosti, projekcija prihoda od poreza na dohodak u 2020. godini pretpostavlja pad od 30,5%. U narednom periodu, popuštanjem restriktivnih mjera, očekivan je i postepeni oporavak tržišta rada, naravno

⁵⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13

pod pretpostavkom da ne dođe do novog vala pandemije. Ipak, do kraja 2020. godine ostaje teži i sporiji oporavak djelatnosti koje su direktno ili indirektno vezane za sektor turizma, koji je u FBiH značajno rastao i jačao u zadnjih nekoliko godina, čime će doći do izostanka generisanja dohotka lica čiji je rad vezan za isti. Mjerama Vlade FBiH u velikoj mjeri je zaustavljen daljni pad broja zaposlenih, ali će i od niza vanjskih faktora, prvenstveno ponovnog međudržavnog otvaranja granica i slobodnog kretanja stanovništva, ovisiti obnova obavljanja navedenih djelatnosti u zatečenim kapacitetima prije pojave pandemije.

Prateći pozitivne srednjoročne makroekonomske pretpostavke, ova kategorija prihoda bi u periodu 2021-2023. godina trebala ostvariti rast od 2,8%; 3,1% i 3,2% retrospektivno, ali sa oslabljenom početnom bazom u 2020. godini.

Tabela 3.5. Prihodi po osnovu poreza na dohodak u FBiH - izvršenje u 2019. godini - projekcije za period 2020-2023. godina

KORISNIK	IZVRŠENJE				PROJEKCIJA			
	2018	2019	Indeks	Razlika	2020	2021	2022	2023
Unsko-sanski kanton	24.680.554	27.658.858	112	2.978.304	19.216.433	19.754.493	20.366.882	21.018.622
Posavski kanton	4.420.434	4.744.353	107	323.918	3.263.760	3.355.145	3.459.155	3.569.848
Tuzlanski kanton	60.650.356	66.876.503	110	6.226.147	46.912.625	48.226.179	49.721.190	51.312.268
Zeničko-dobojski kanton	48.726.964	53.368.485	110	4.641.521	37.787.847	38.845.907	40.050.130	41.331.734
Bosansko-podrinjski kanton	5.244.437	5.494.131	105	249.694	3.804.193	3.910.711	4.031.943	4.160.965
Srednjobosanski kanton	27.006.170	29.842.150	111	2.835.981	20.934.762	21.520.936	22.188.085	22.898.103
Hercegovačko-neretvanski kanton	42.260.221	48.108.999	114	5.848.778	33.436.606	34.372.831	35.438.389	36.572.417
Zapadnohercegovački kanton	14.092.526	15.369.910	109	1.277.383	10.770.973	11.072.560	11.415.810	11.781.115
Kanton Sarajevo	147.464.552	162.859.529	110	15.394.977	113.193.636	116.363.058	119.970.313	123.809.363
Kanton 10	7.310.733	7.778.138	106	467.405	5.389.463	5.540.368	5.712.119	5.894.907
UKUPNO:	381.856.947	422.101.055	111	40.244.108	294.710.298	302.962.187	312.354.015	322.349.343

Izvor : Federalno ministarstvo finansija

3.2.2.3. Porez na imovinu

Naplata prihoda koji se odnose na oporezivanje imovine, a uključuju: porez na imovinu, porez na naslijeđe i poklon, te porez na promet nepokretnosti, u FBiH je trenutno regulisana kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave.

Prateći pozitivan trend ostvarenja prihoda po osnovu poreza na imovinu, koji su u 2019. godini iznosili oko 36 mil. KM sa rastom od 12%, pripremljene su i projekcije istih za period 2020-2023. godina, koje pretpostavljaju stabilno zadržavanje ostvarenja sa procjenim blažim rastom od 1% za svaku godinu srednjoročnog perioda (baza: prethodna godina).

Naplata prihoda po osnovu poreza na naslijeđe i poklon u iznosu nešto većem od 3 mil. KM također je zabilježila rast od 42% u odnosu na 2018. godinu. dok prosječna pretpostavljena stopa rasta iznosi oko 0,5% za svaku godinu srednjoročnog perioda 2021-2023. godina.

Prilično niska pretpostavljena stopa rasta za navedene dvije kategorije prihoda rezultat je prije svega opreza potaknutog oscilacijama u naplati, bilježenim kroz duži vremenski period, a koje su upravo rezultat načina regulisanja ove oblasti sa 20 različitih kantonalnih i općinskih/gradskih propisa. Tako su, prezentovani projektovani iznosi zasnovani na trenutnom stanju u ovoj oblasti, a mogu biti znatno promjenjeni, posebno misleći na porez na imovinu, ukoliko dođe do izmjene u politikama.

Kada je riječ o prihodima od poreza na promet nepokretnosti, iako su sa ostvarenim iznosom od 67 mil. KM u 2019. godini zabilježili rast od 4%, pod pretpostavkom da će utjecaj pandemije u 2020. godini dovesti do zastoja/pada prometovanjem nekretninama, projekcija ove kategorije prihoda za navedenu godinu pretpostavlja pad od 16,5% u odnosu na ostvarenje u 2019. godini. U periodu 2021-2023. godina projicira se oporavak sa ponovnim ostvarenjem rasta od 4% u svakoj godini.

3.2.3. Neporezni prihodi

Donošenje legislative na temelju koje se vrši naplata različitih neporeznih prihoda na teritoriji FBiH u nadležnosti je FBiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, što u najvećoj mjeri određuje i pripadnost ovih prihoda budžetu određenog nivoa vlasti, izuzev pojedinih oblika dijeljenih neporeznih prihoda, koji su ustanovljeni propisima FBiH, a raspodjela istih se vrši između više nivoa vlasti, odnosno korisnika javnih prihoda.

Iz navedenog razloga, Federalno ministarstvo finansija priprema projekcije ukupnog okvira neporeznih prihoda u FBiH, a posmatrano pojedinačno po svakom nivou vlasti, iste mogu neznatno odstupiti u odnosu na planove, koje samostalno pripremaju niži nivoi vlasti.

U 2019. godini, kako je već istaknuto na početku, naplata ukupnih neporeznih prihoda na teritoriji FBiH, u iznosu od 1.143 mil. KM ostvarena je sa padom od 4%. Iz tabelarnog pregleda prezentovanog na početku (Tabela 3.1) vidan je rast po gotovo svim kategorijama prihoda uključenim u neporezne prihode, izuzev prihoda od finansijske i nematerijalne imovine, čije je smanjenje upravo generisalo pad iskazan na nivou konsolidiranog pregleda, za što će, kako je već navedeno, u okviru obrade prihoda budžeta Vlade FBiH biti dato detaljno obrazloženje.

Revidirani plan nivoa naplate neporeznih prihoda u 2020. godini, također je uzeo u obzir negativne posljedice pandemije, te pretpostavlja smanjenje naplate za 10,5% u odnosu na ostvarenje iz 2019. godine.

Posmatrajući projekcije za period 2021-2023. godina, uočljive su oscilacije, od projiciranog pada za (-)1,5% u 2021. godini do pretpostavljenog rasta od 5,56% u 2023. godini. Potrebno je istaći, kako data slika toka kretanja prvenstveno predstavlja odraz plana prihoda krajnjih korisnika za otplate vanjskog duga u prihodima budžeta Vlade FBiH, čiji je nivo naplate određen rokovim dospjeća otplaćenih kreditnih obaveza. Ukoliko se ova kategorija izuzme iz ukupnih neporeznih prihoda, kao i kategorija krajnje varijabilnih neplaniranih uplata prihoda, pretpostavljeni rast

neporeznih prihoda na teritoriji FBiH u svakoj od navedenih godina bi trebao iznositi oko 3%.

3.2.4. Doprinosi

U 2019. godini ukupni prihodi po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iznosili su 2.036 mil. KM i bili su veći za 7% u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje iznosili su 1.461 mil. KM sa rastom od 7%, dok su prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti zabilježili nešto veći procenat rasta, generisan uplatama dugovanja po ovom osnovu za ranije periode. Isti su ostvareni u iznosu od 169 mil. KM sa rastom od 9%.

Tabela 3.6. Prihodi od obaveznih doprinosa - izvršenje u 2019. godini - projekcije za period 2020-2023. godina

VRSTA PRIHODA	u mil. KM							
	IZVRŠENJE				PROJEKCIJA			
	2018	2019	Indeks	Razlika	2020	2021	2022	2023
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.910	2.036	107	126	1.759	1.808	1.864	1.924
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.366	1.461	107	95	1.257	1.292	1.332	1.375
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	155	169	109	14	143	147	152	157
UKUPNO (1. + 2. + 3.):	3.431	3.666	107	235	3.159	3.247	3.348	3.455

Izvor : Federalno ministarstvo finansija

Iako su u zadnjih nekoliko godina, prateći pozitivna dešavanja na tržištu rada, ovi prihodi ostvarili stabilan i visok rast, negativan utjecaj pandemije na normalno odvijanje poslovne aktivnosti u pojedinim segmentima negativno se implicirao na održivost nivoa zaposlenosti i održivost postignutog nivoa prosječnog dohotka prije pandemije. Iako je Vlada FBiH mjerama oporavka uključila finansiranje minimalnih doprinosa, kako zbog zaštite radnih mjesta, tako i zbog osiguranja održivosti budžetskih prihoda, pretpostavka je da će ukupni doprinosi naplaćeni po svim osnovama u 2020. godini ipak dosegnuti pad od približno 14% u odnosu na ostvarenje iz prethodne godine.

Treba istaći, da su prihodi po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, prelaskom Zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje u sistem JRT-a Budžeta FBiH, postali sastavni dio prihoda Budžeta FBiH, čime je dodatno osigurana stabilnost i isplata penzijskih davanja.

Srednjoročni rast ove kategorije prihoda u 2021.; 2022. i 2023. godini prati pretpostavljena pozitivna makroekonomska kretanja, prognozirana od strane Direkcije za ekonomsko planiranje u aprilu 2020. godine, sa stopama rasta od 2,8%; 3,1% i 3,2% retrospektivno.

3.2.5. Prihodi budžeta FBiH

Ukupni prihodi budžeta FBiH u 2019. godini ostvareni su u iznosu od 2.030 mil. KM i bilježe pad od 6% u odnosu na uporednu 2018. godinu.

U strukturi ukupnih prihoda porezni prihodi su ostvareni u iznosu od 1.676 mil. KM i veći su za 1% u odnosu na izvršenje iz 2018. godine. Najveći generator rasta poreznih prihoda budžeta FBiH su bili prihodi od poreza na dobit, ostvareni u iznosu od 99 mil. KM, sa rastom od 17%. Ukupni prihodi od indirektnih poreza, evidentirani u strukturi budžeta FBiH, a koji uključuju i dio na ime otplate vanjskog duga, naplaćeni su na približno istom nivou kao i u 2018. godini. Kada iz navedenih isključimo dio na ime otplate vanjskog duga, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za budžet FBiH u 2019. godini su iznosili 506 mil. KM, te odražavaju rast od 10% u odnosu na 2018. godinu.

Naplata neporeznih prihoda Budžeta FBiH, posmatrana u ukupnom iznosu bilježi pad od 29%, prvenstveno uslovljen činjenicom da je izvršenje prihoda od dividendi u uporednoj 2018. godini obuhvatilo i vanredna sredstva naplaćena iz akumulirane dobiti javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH u iznosu od 197 mil. KM. Kada se ista stave u uporedbu sa redovitom naplatom dividende u 2019. godini, generiše se izuzetno visok nivo pada, koji ne odražava u potpunosti realnu sliku. Navedena kategorija prihoda uslovlila je i pad ukupnih neporeznih prihoda, na nivou konsolidacije u FBiH, što je ranije već pomenuto.

Ukupna naplata prihoda od naknada i taksi, kao i prihoda od novčanih kazni u budžet FBiH u 2019. godini ostvarena je sa rastom od 8%, dok ukupno ostvarenje prihoda od posebnih naknada bilježi rast od 4%.

Povrati anuiteta krajnjih korisnika u budžet FBiH u 2019. godini bili su veći za 3%. Nadalje, prihodi od pružanja javnih usluga odražavaju rast od 8%, dok su neplanirane uplate prihoda ostvarene u dvostrukom iznosu u odnosu na podatke o izvršenju u 2018. godini.

Tabela 3.7. Prihodi Budžeta FBiH• izvršenje 2019/2018. godinu • projekcije za period 2020-2023. godina

VRSTA PRIHODA	u mil. KM							
	IZVRŠENJE				PROJEKCIJA			
	2018	2019	Indeks	Razlika	2020	2021	2022	2023
I Porezni prihodi	1.663	1.676	101	13	1.522	1.566	1.598	1.718
1. Prihodi od indirektnih poreza	1.578	1.577	100	-1	1.450	1.493	1.523	1.640
1.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Budžetu Federacije BiH	972	1.070	110	98	912	952	1.007	1.020
1.2. Sredstva na ime finansiranja vanjskog duga	606	506	84	-100	539	541	515	620
1.3. Naknadne uplate prihoda od indirektnih poreza prema propisima prije uspostave Jedininstvenog računa	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Porez na dobit	85	99	117	14	72	73	76	78
II Doprinosi					1.759	1.808	1.864	1.924
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje					1.759	1.808	1.864	1.924
1.1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje					1.759	1.808	1.864	1.924
III Neporezni prihodi	495	354	71	-142	388	357	350	387
1. Naknade i takse	24	26	108	2	25	25	26	27
1.1. Administrativne takse	18	22	121	4	19	20	20	21
1.2. Sudske takse	0,03	0,03	87	0	0,03	0,03	0,03	0,04
1.3. Ostale budžetske naknade	6	4	65	-2	5	6	6	6
2. Posebne naknade	38	40	104	2	26	26	27	28
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	31	31	100	0	18	18	19	19
2.2. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	2	4	169	2	4	4	4	4
2.3. Naknade za vatrogastvo	0,02	0,06	314	0,04	0	0	0	0
2.4. Naknade za korištenje šuma	0,35	0,38	110	0,03	0	0	0	0
2.5. Ostale posebne naknade	3,76	3,63	96	-0,14	4	4	4	4
3. Novčane kazne	13	15	108	1	14	14	15	15
4. Ostali neporezni prihodi	420	274	65	-146	324	291	282	317
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	387	224	58	-162	286	252	242	275
4.1.1. Prihodi od dividende	197	32	16	-165	31	30	30	30
4.1.2. Povrat anuiteta od krajnjih korisnika za otplatu kredita	185	190	103	5	249	217	206	240
4.1.3. Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	5	3	59	-2	5	5	6	6
4.2. Prihodi od pružanja javnih usluga	21	23	108	2	22	23	23	24
4.3. Neplanirane uplate prihoda	12	26	220	14	16	16	17	17

Izvor : Federalno ministarstvo finansija

Ukupni prihodi (porezni i neporezni) u 2020. godini, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija FBiH, planirani su u iznosu od 1.910 mil. KM, što je za približno 6% manje u odnosu na zabilježeno izvršenje u 2019. godini. Potrebno je istaći da se prednje pomenutim prihodima u 2020. godini u okvir prihoda budžeta FBiH uključuju i prihodi po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, obzirom da je Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje od 01.01.2020. godine ušao u sistem JRT FBiH, čime ukupni prihodi budžeta FBiH u 2020. godini iznose 3.669 mil. KM. Obzirom da prihodi po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje nisu bili sadržani u okviru izvršenja Budžeta FBiH u 2019. godini, već evidentirani kao prihod vanbudžetskih fondova, ukoliko se posebno sagleda odnos plana njihove naplate u 2020. godini sa ostvarenjem u 2019. godini, pod negativnim utjecajem na početku pomenutih vanrednih dešavanja, predviđen je pad za preko 14%.

Projekcije za naredne dvije godine prate pretpostavku o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihov nivo, zbog, kako je ranije pomenuto, oslabljene početne baze u 2020. godini, znatno skromniji u odnosu na visok historijski trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina. Tako se, u 2021. godini očekuje ukupan rast od 1,7% prihoda budžeta FBiH, koji uključuju: porezne i neporezne prihode, te doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, u odnosu na ukupan plan u 2020. godini, u 2022. godini očekivan rast od 2,2% u odnosu na bazu iz prethodne godine, dok u 2023. godini isti iznosi 5,7% što je jednim dijelom uvjetovano rastom plana otplate vanjskog duga, sadržanom u prihodima od indirektnih poreza budžeta FBiH.

Najznačajniji izvor finansiranja budžeta FBiH su porezni prihodi. Projekcije ove kategorije prihoda rađene su na postojećim poreznim politikama u oblasti indirektnih i direktnih poreza, uzimajući u obzir moguće značajne negativne efekte, istaknute na početku, kao i prve zabilježene trendove naplate od početka pojave pandemije.

Projekcija ukupnih prihoda od indirektnih poreza (uključujući dio predviđen za otplatu vanjskog duga) u 2020. godini predviđa pad od 8% u odnosu na izvršenje u 2019. godini, dok bi pad raspoloživog dijela ovih prihoda nakon izmirenja obaveza po osnovu vanjskog duga iznosio skoro 15%. U 2021.; 2022. i 2023. godini predviđen je rast ukupnih prihoda od indirektnih poreza za 2,9%; 2% i 7,7% respektivno. Planirani rast raspoloživog dijela nakon otplate vanjskog duga u 2021. godini iznosi 4,4%, dok pod utjecajem nižeg nivoa otplate vanjskog duga u 2022. godini raspoloživi prihodi bi trebali ostvariti rast od 5,8% u odnosu na godinu prethodnicu. Nadalje, porastom nivoa otplate vanjskog duga u 2023. godini raspoloživi dio bi rastao za 1,24%.

Ukupni prihodi od indirektnih poreza u 2019. godini su imali najveći udio u ukupnim prihodima budžeta FBiH sa skoro 78%, dok je uključivanjem doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u ukupan okvir prihoda, učešće u 2020. godini metodološki smanjeno na oko 39%.

Prihodi od poreza na dobit, koji se prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda uplaćuju u budžet FBiH i koji su zadnjih nekoliko godina bilježili visok kontinuirani rast, također su pogođeni negativnim učincima pandemije na privredno djelovanje, čime je se u 2020. godini predviđa smanjenje njihove naplate za preko 27% u odnosu na zabilježeni trend u 2019. godini. U narednim godinama planiran je laganiji oporavak istih shodno pretpostavljenim makroekonomskim kretanjima.

Planirani prihodi po osnovu naknada i taksi, novčanih kazni i posebnih naknada u 2020. godini iznose 64 mil. KM, sa pretpostavljenim padom od 20% u odnosu na izvršenje u 2019. godini. Ova kategorija prihoda uključuje: administrativne takse, putničke takse, sudske takse, naknade za korištenje cestovnog zemljišta, federalne takse za korištenje autoputa, kao i ostale budžetske naknade i novčane kazne po osnovu federalnih propisa. U naredne tri godine planirani prihodi po ovom osnovu iznose 66 mil. KM u 2021. godini, 68 mil. KM u 2022. godini i 70 mil. KM u 2023. godini.

Ostali neporezni prihodi u 2020. godini planirani su u iznosu od 324 mil. KM, što je za 18% ili za 50 mil. KM više u odnosu na izvršenje u 2019. godini, ali prvenstveno uslovljeno većim planom naplate prihoda od krajnjih korisnika za povrate anuiteta po

otplaćenim kreditima. Za 2021. godinu, također pod utjecajem nivoa plana prihoda krajnjih korisnika, projiciran je pad ostalih neporeznih prihoda za 10%, za 2022. godinu pad za oko 3%, dok se u 2023. godini očekuje rast od preko 10%.

3.2.6. Rizici po ostvarenje plana prihoda

Realizacija srednjoročnog plana ukupnih prihoda u FBiH može imati drugačiji ishod ukoliko dođe do značajnijeg usporavanja ekonomskog rasta od procjenjenog prilikom izrade plana kretanja značajnih pokazatelja.

S obzirom da prihodi po osnovu indirektnih poreza sa Jedinственог računa, kako je već istaknuto, uzimaju najveće učešće u planu poreznih prihoda nivo naplate će između ostalog zavisiti od kvalitetne koordinacije svih korisnika ovih prihoda, institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta, s jedne strane i svih korisnika prihoda od indirektnih poreza unutar FBiH, s druge strane, a sa posebnim naglaskom na nastavak prilagođavanja koeficijenata za raspodjelu ovih prihoda korisnicima. Odsustvo stabilnih koeficijenata, promjena nivoa zaduženosti, izmjena poreznih politika, administracija poreznog sistema i sl. predstavljaju značajan rizik po ostvarenje srednjoročnih prognoza prihoda.

Obzirom na krajnju nepredvidivost trajanja pandemije, kao i jačine šokova na ekonomiju koje će ista ostaviti, ističemo izuzetno visok nivo rizika po ostvarenje projiciranih iznosa, dodatno uz uobičajne rizike koji prate realizaciju pretpostavljenih prihoda. Kako je riječ o globalnom problemu, čije negativne reperkusije nisu zaobišle niti jednu ekonomiju svijeta, dodatno usporavanje ili oporavak tokova u Bosni i Hercegovini velikim dijelom će biti uvjetovani dešavanjima i odlukama na globalnom nivou, posebno kada je riječ o zemljama najvećim ekonomskim partnerima Bosne i Hercegovine. Također, na domaćem prostoru, prateći buduća dešavanja, moguće je i etapno donošenje novih mjera unutar fiskalne politike, shodno razvoju situacije, koje mogu dovesti do drugačijih ishoda od trenutno pretpostavljenih.

Iako Dokument okvirnog budžeta predstavlja osnov za pripremu nacrtu budžeta za narednu godinu, kao i okvir kretanja i donošenja politika u srednjoročnom periodu, ovaj put, zbog nastalih vanrednih okolnosti, potrebno je dodatno imati u vidu krajnju osjetljivost realizacije prognoziranih iznosa i mogućnost njihovog značajnijeg revidiranja u narednom periodu, kada će slika cjelokupnog utjecaja pandemije na ekonomska kretanja biti mnogo jasnija i predvidljivija.

IV. Upravljanje rashodima na nivou Vlade FBiH

Ovo poglavlje opisuje javne rashoda i daje sažet prikaz ključne problematike vezane za oblasti upravljanja resursima javnog sektora. Također, sadrži i analizu strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim kategorijama, kao i trendove njihovih kretanja u proteklom periodu. Analiziranje ovih podataka daje važnost cjelokupnom procesu srednjoročnog planiranja budžeta jer daje kontekst i osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda.

Na osnovu planiranog okvira raspoloživih sredstava, a u skladu sa opredijeljenom i prihvaćenom politikom javnih rashoda, ovo poglavlje sadrži i preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim kategorijama. S tim u vezi, detaljno su razmotrene pojedine kategorije troškova, i to:

- Plaće i naknade troškova zaposlenih;
- Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi;
- Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge;
- Tekući transferi i drugi tekući rashodi;
- Kapitalni transferi i
- Kapitalni izdaci.

Pored navedenog, poglavlje sadrži i detaljnu analizu javnog duga u FBiH, uključujući pojedine kategorije unutrašnjeg i vanjskog duga.

4.1. Politika javnih rashoda

Efikasna upotreba javnih sredstava, postizanje fiskalne discipline i implementacije strateških prioriteta, postiže se odgovornim i savjesnim upravljanjem javnih rashoda. Održivi srednjoročni makrofiskalni i budžetski okvir, mobiliziranje prihoda, planiranje i izrada budžeta, efikasno i efektivno izvršenje budžeta, uvođenje efikasne interne kontrole i obezbjeđenje eksternog nadzora nad javnim finansijama putem vanjske revizije su samo neki od predviđenih koraka Vlade FBiH u formulaciji i implementaciji fiskalne politike, a sve kroz implementaciju Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH, koja ima širok obuhvat i pokriva ključne oblasti upravljanja javnim finansijama.

Vlada FBiH je u 2020. godini usvojila Program ekonomskih reformi FBiH za period 2020 -2021. godina⁶⁰, u kome su jasno naznačeni prioriteti njenog djelovanja u narednom srednjoročnom periodu. Kao jedan od najznačajnijih prioriteta se navodi dalje unapređivanje upravljanja javnim finansijama u FBiH, uzimajući u obzir da uspostava sveobuhvatnih i dobro organizovanih javnih finansija predstavlja preduslov za uspješne procese reformi i razvoj svih sektora društva. Imajući u vidu okolnosti koje determinišu trenutnu situaciju nastalu usljed proglašenja pandemije COVID 19, a što

⁶⁰ Vlada FBiH, 208. sjednica od 30.1.2020. godine

se ogleda u usporavanju globalnih ekonomskih kretanja, te oštrom padu makroekonomskih pokazatelja, nezahvalno je prognozirati da li će efikasno upravljanje javnim rashodima biti dovoljno za samoodrživost ili će stvoriti gore pomenuti prostor za reforme i razvoj. Međutim, stabilna fiskalna politika kroz smanjenje javne potrošnje je polazna osnova djelovanja Vlade FBiH po pitanju provedbe politike upravljanja javnim rashodima. Vlada FBiH je odlučna u nastavku provođenja restriktivne javne potrošnje u periodu 2021-2023. godina, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, te jače kontrole javne potrošnje. Pri tome će ključni naglasak biti na strogoj kontroli budžetske potrošnje, odnosno ograničavanju rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera.

Stoga će fokus politike upravljanja javnim rashodima Vlade FBiH u narednom periodu biti usmjeren na poboljšanje fiskalne discipline, kao i ograničavanje tekuće potrošnje. Očekivano smanjenje prihoda budžeta na svim nivoima vlasti će uveliko otežati upravljanje javnim rashodima pogotovo uzimajući u obzir potrebu da se iz budžeta finansira oporavak privrede. Ovaj tzv. dupli pritisak na budžete će uzrokovati planiranje sredstava za organe uprave na egzistencijalnom minimumu (nivo koji će osigurati minimum normalnog funkcionisanja organa) te odgađanje planiranja svih troškova (opreme, rekonstrukcije i ulaganje, započinjanje novim programa i projekata) za 2022 odnosno 2023. godinu. Ovim bi se trebao osigurati i određeni nivo likvidnosti budžeta kako bi se osigurala redovnost u isplatama svih plaćanja prema drugim licima i subjektima i prevenirala pojava iz ranijih godina da je upravo i vlada odnosno budžet jedan od generatora nelikvidnosti.

Planiranje tekućih i kapitalnih transfera u tekućoj ali i narednim godinama će imati presudnu ulogu u planiranju javnih rashoda sa aspekta pomoći u oporavku privrede. Zavisno od nivoa vlasti, planiranje kapitalnih i tekućih transfera je potrebno usmjeriti u finansiranje programa koji će imati učinka na povećanje zaposlenosti i stimulisanje potrošnje stanovništva. Takođe, potrebno je prioritet dati najpogođenijim granama privrede koje su pogođene pandemijom Covid -19 kako bi ponovno stekle konkurentnost i finansijsku održivost. Provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka sigurno će u ovom izazovnom periodu olakšati sveukupnu ekonomsku situaciju kroz preusmjeravanje sredstava za pomoć u oporavku privrede, te će u konačnici pridonijeti jačanju stabilnosti javnih finansija.

4.2. Opća struktura javnih rashoda i trendovi

Ukupno planirana javna potrošnja Budžeta FBiH uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate u 2020. godini iznosi 5.508,9 mil. KM. Ovaj planirani iznos predstavlja rast od 3.314,3 mil. KM u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade FBiH za 2019. godinu. Ako se posmatraju planirani rashodi u 2020. godini u iznosu od 4.581,6 mil. KM (bez iznosa otplate unutarnjeg i vanjskog duga) najveći udio odnosi se na tekuće i kapitalne transfere 72,8% (4.012,1 mil. KM), bruto plaće, naknade i doprinose 4,8% (264,7 mil. KM). Izdacima za materijal, sitan inventar i usluge pripada

dio od 2,1% (119,5 mil. KM), kapitalna potrošnja 0,7% (43,7 mil.KM), ostaloj potrošnji (rezerva) 0,1% planiranih rashoda.

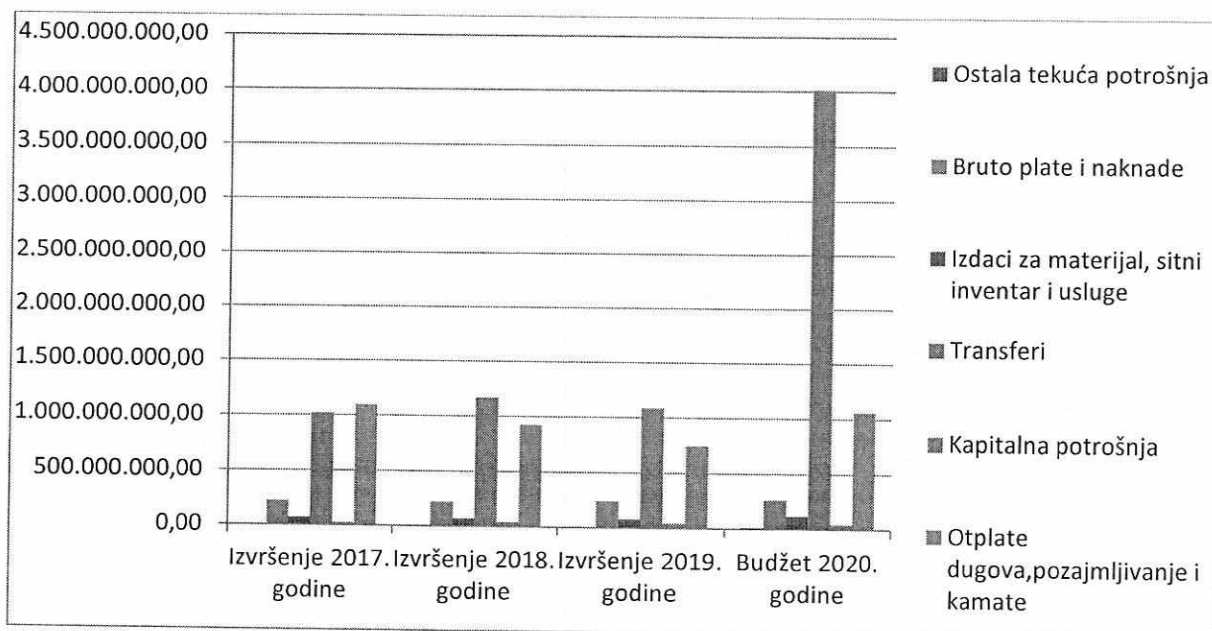
U skladu sa navedenim, ukupan Budžet FBiH za 2020. godinu iznosi 5.508.930.679 KM.

Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2017. - 2020. godine

Vrste izdataka	Izvršenje 2017. godine	Izvršenje 2018. godine	Izvršenje 2019. godine	Budžet 2020. godine
Ostala tekuća potrošnja	0	0	0	10.077.500
Bruto plate i naknade	219.455.566	220.629.032	236.547.588	264.746.505
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	69.550.000	68.985.933	77.861.221	119.578.241
Transferi	1.016.775.357	1.172.357.101	1.087.495.758	4.012.102.847
Kapitalna potrošnja	15.741.609	34.557.936	40.932.517	43.786.360
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	1.096.351.740	924.761.340	751.730.078	1.058.639.226
UKUPNO	2.417.874.272	2.421.291.342	2.194.567.162	5.508.930.679

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2017., 2018., i 2019. godinu i Budžet FBiH za 2020. godinu, Federalno ministarstvo financija

Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2017. - 2020. godine

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2017., 2018., i 2019. godinu i Budžet FBiH za 2020. godinu, Federalno ministarstvo financija

4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2021. -2023. godinu

Projekcije rashoda Budžeta Vlade FBiH za 2021. godinu iznose 4.019,4 mil KM i čine 17,8% BDP-a FBiH, što predstavlja smanjenje od 12,2% ili 562,1 mil. KM u odnosu na predviđene rashode u 2020. godini.

Rashodi projicirani su na nivou od 4.081,1 mil. KM (17,4% BDP-a FBiH) u 2022. godini, i 4.112,4 mil. KM (17,1% BDP-a FBiH) u 2023. godini.

Kada je riječ o ukupnoj potrošnji, koja pored rashoda uključuje i otplate unutrašnjeg i vanjskog duga, ista je projicirana u 2021. godini u iznosu od 5.056,4 mil. KM ili 22,3% BDP-a FBiH.

Ovako projicirana ukupna potrošnja za 2021. godinu predstavlja smanjenje od 8,2% ili 452,4 mil. KM u odnosu na 2020. godinu.

U 2022. godini ukupna potrošnja je projicirana na nivou od 5.225,0 mil. KM ili 22,3% BDP-a FBiH, dok je u 2023. godini na nivou 5.223,4 mil. KM ili 21,7% BDP-a FBiH.

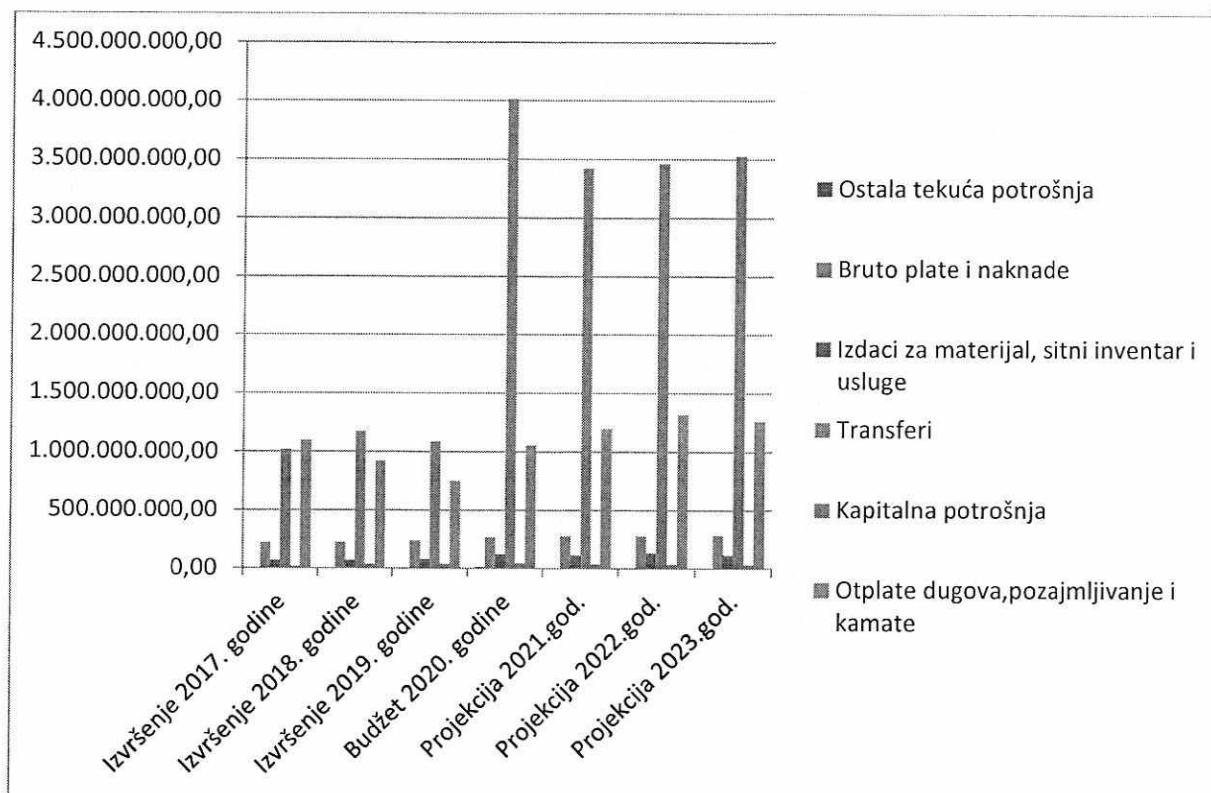
Ukupna potrošnja za naredni trogodišnji period se projicira u iznosima od 5,0 mlrd. KM u 2021., 5,2 mlrd. KM u 2022. godini, te 5,2 mlrd. KM u 2023. godini

Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2021. – 2023. godine

Vrste izdataka	Projekcija 2021.god.	Projekcija 2022.god.	Projekcija 2023.god.
Ostala tekuća potrošnja	5.155.000	5.155.000	5.155.000
Bruto plate i naknade	279.240.794	278.911.579	285.051.158
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	115.437.602	133.492.601	114.054.503
Transferi	3.421.094.075	3.462.377.243	3.527.364.750
Kapitalna potrošnja	39.032.605	32.043.525	31.939.025
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	1.196.490.820	1.313.014.019	1.259.893.851
UKUPNO	5.056.450.896	5.224.993.967	5.223.458.287

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2021. – 2023. godine

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Bruto plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih u 2021. godini projicirane su na nivou od 279,2 mil. KM, što predstavlja povećanje od 5,4% ili 14,4 mil. KM u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu. Iznos ove kategorije projiciran za 2022. godinu je 276,9 mil. KM, dok u 2023. godini iznosi 285,0 mil. KM.

U strukturi javnih rashoda udio bruto plaća iznosi 5,7 % kako je planirano Budžetom FBiH za 2020. godinu, 6,9% u 2021. godini, 6,7% u 2022. godini, te 6,9% u 2023. godini.

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge za 2021. godinu projicirani su na nivou od 115,4 mil. KM, što predstavlja smanjenje za 3,4% ili 4,1 mil. KM u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu. Iznos predviđen za izdatke za materijalne troškove i usluge u 2022. godini je 133,4 mil. KM i u 2023. godini je 114,0 mil. KM. Nadalje, Planiranim Budžetom FBiH za 2020. godinu učešće materijalnih troškova u javnim rashodima iznosi 2,6%. Učešće u javnim rashodima u 2021. godini je 2,8%. Također, učešće ove kategorije u javnim rashodima za 2022. godinu iznosi 3,2%, te u 2023. godini iznosi 2,7%.

Transferi (tekući i kapitalni) za 2021. godinu su projicirani na nivou od 3.421,0 mil. KM, što je u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu smanjenje za 591,0 mil. KM ili 14,7%, dok iznos transfera predviđen za 2022. godinu iznosi 3.462,3 mil. KM. U 2023. godini finansijska sredstva za navedene namjene su projicirana u iznosu od 3.527,3 mil. KM.

Kapitalna potrošnja u 2021. godini projicirana je u iznosu od 39,0 mil. KM, što predstavlja smanjenje od 10,8% ili 4,7 mil. KM u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu. Za 2022. godinu izdaci za kapitalnu potrošnju projicirani su u iznosu od 32,0 mil. KM, te 31,9 mil. KM za 2023. godinu.

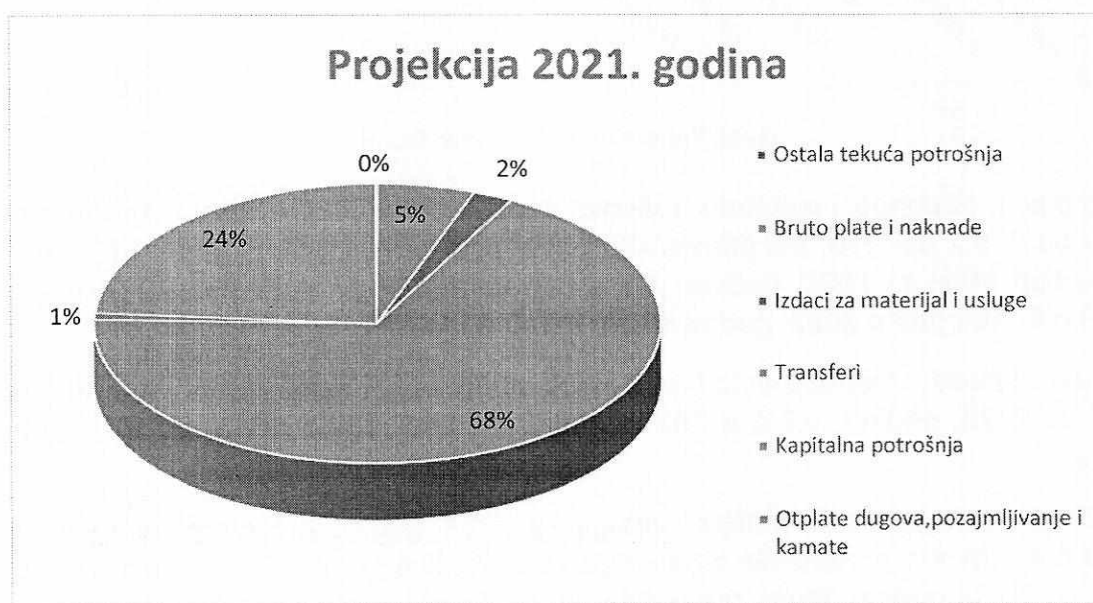
Učešće kapitalne potrošnje u javnim rashodima za 2020. godinu iznosi 0,9% ili 43,7 mil. KM, dok projekcije učešća u javnim rashodima za naredne godine iznose: 0,9% za 2021. godinu i 0,7% za 2022. i 2023. godinu.

Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate u 2021. godini projicirani su u iznosu od 1.196,4 mil. KM, što predstavlja povećanje od 13,2% u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu ili 137,8 mil. KM.

Otplata duga, pozajmljivanja i kamata predviđena za 2022. godinu iznosi 1.313,0 mil. KM, dok za 2023. godinu iznosi 1.259,8 mil. KM.

Iz gore navedenog se vidi da projekcija javne potrošnje predviđa pad po godišnjoj stopi od 8,2% u 2021. godini u odnosu na Budžet FBiH 2020. godine, zatim rast od 3,3% u 2022. godini, te pad od 0,3% u 2023. godini.

Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnoj javnoj potrošnji u 2021 godini

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4. Tekući rashodi

4.4.1. Plaće i naknade u javnom sektoru

Planirana sredstva na pozicijama bruto plaće, naknade i doprinosi u Budžetu Vlade FBiH u 2020. godini predstavljaju 5,7% ukupnih rashoda⁶¹ ili 264,7 mil. KM. Projekcija bruto plaća i naknada u 2021. godini iznosi 279,2 mil. KM odnosno 6,9 % ukupnih rashoda, te u 2022. godini 276,9 ili 6,7% i u 2023. godini 285,0 mil. KM ili 6,9% ukupnih rashoda.

Projekcija bruto plaća i naknada za period 2021. – 2023. ustanovljena je na temelju:

- Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH⁶²,
- Zakona o plaćama i naknadama policijskih službenika FBiH⁶³,
- Zakon o državnoj službi u Federacije BiH⁶⁴
- Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federacije BiH⁶⁵
- Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federacije BiH⁶⁶
- Zakon o unutrašnjim poslovima u Federacije BiH⁶⁷
- Zakon o policijskim službenicima u Federacije BiH⁶⁸
- Zakon o pravima izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti Federacije Bosne i Hercegovine⁶⁹
- Podzakonski akti kojima se regulišu porezi i doprinosi na plate zaposlenih pri budžetskom korisniku i drugi propisi koje donosi budžetski korisnik i Vlada Federacije BiH, a kojima se regulišu pitanja plaća,
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji budžetskog korisnika,
- Pravilnik, odnosno Odluka o platama i naknadama državnih službenika i namještenika, koji je usvojen od strane budžetskog korisnika,
- Rješenja o postavljenju, odnosno rasporedu državnih službenika i namještenika na radna mjesta koja su izdata u skladu sa zakonom i opštim aktima budžetskog korisnika i raspodjeli zadataka izdatoj u skladu sa zakonom i internim aktima budžetskog korisnika i
- Makroekonomskih projekcija.

Broj uposlenih planiran u Budžetu FBiH za 2020. godinu iznosi 8168 zaposlena uz primjenu osnovice za obračun plaća od 330, 00 KM, za period od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine.

⁶¹ Rashodi obuhvataju ukupnu javnu potrošnju umanjenu za iznos unutarnjeg i vanjskog javnog duga

⁶² „Službene novine FBiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17

⁶³ „Službene novine FBiH“, broj: 45/10

⁶⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12 i 99/15

⁶⁵ „Službene novine Federacije BiH“, broj 49/05

⁶⁶ „Službene novine Federacije BiH“, broj 72/05, 22/09 i 55/13

⁶⁷ „Službene novine Federacije BiH“, broj 81/14

⁶⁸ „Službene novine Federacije BiH“, broj 27/05, 70/08, 44/11 i 13/18

⁶⁹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 59/06,84/08 i 9/10

Ukupno predviđena sredstva na ovim pozicijama iznose 264,7 mil. KM što predstavlja povećanje za 28,1 mil. KM ili 11,9% u odnosu na iznos izvršenja Budžeta FBiH za 2019. godinu.

Razlog povećanja sredstava u 2020. godini je planiranje sredstava za bruto plate i naknade plaća za 815 uposlenika na razdjelu 51, glavi 5102 - Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje i to u iznosu od 20,6 mil KM. U skladu sa Zaključkom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine V. broj: 1134/2019 od 12.09.2019. godine planirana su sredstva i za 50 dodatnih zaposlenika na razdjelu 14, glavi 1403 – Federalna uprava policije.

Planirani broj uposlenih za 2021., 2022. i 2023. godinu je 8.233, 8.238 i 8.243. Značajnije povećanje u 2021. godini odnosi se na Federalnu upravu policije gdje je planirano povećanje broja novozaposlenih u 2021. godinu u odnosu na 2020. godinu za 59 što je u skladu sa navedenim Zaključkom Vlade FBiH. U Uredu za reviziju institucija u FBiH planirano je povećanje za 6 novozaposlenih, te u Agencija za državnu službu FBiH povećanje za 4 novozaposlena.

Takođe, ističemo da su planirana i sredstva za ispunjenje zakonske obaveze isplate plaća i naknada dužnosnicima (zastupnici, ministri, savjetnici) nakon prestanka njihovog mandata ukoliko nemaju zasnovan radni odnos.

U narednoj tabeli prikazana je procijenjena potrošnja na plaće i naknade u javnom sektoru za period 2021.- 2023. godine.

Tabela 4.3. Plaće, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2021. – 2023. godina

Budžet Vlade Federacije BiH	Ek.kod	Izvršenje	Budžet	Procjena		
		2019. mil KM	2020. mil KM	2021. mil KM	2022. mil KM	2023. mil KM
Ukupno plate i naknade	6111 6112 6121	236.547	264.746	279.240	278.911	285.051
Ukupan broj zaposlenih			8.168	8.233	8.238	8.243

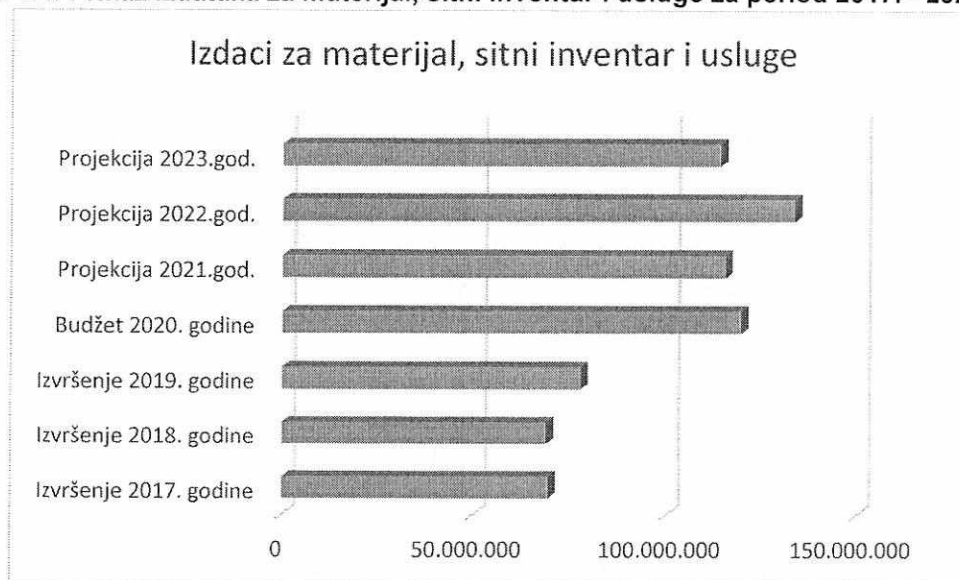
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge projicirani su u iznosu od 115,4 mil KM u 2021. godini, što je u odnosu na 2020. godinu smanjenje za 3,4% ili 4,1 mil. KM. Izdaci za materijal i usluge učestvuje sa 2,8% u rashodima za 2021. godinu. Razlog smanjenja je manje planiran iznos sredstava za potraživanja iz radnog spora, odnosno sredstva za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju, kao i zateznih kamata na sudska rješenja i troškove spora. Takođe, znatan dio planiranih sredstava se odnosi na sredstva koja će se finansirati sa podračuna, tj. za njihovo finansiranje obezbjeđena su namjenska sredstva na prihodovnoj strani.

Izdaci za materijal i usluge za 2022. godinu iznose 133,4 mil. KM ili 3,2% rashoda, a u 2023. godini 114,0 mil. KM ili 2,7 % rashoda.

Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2017. - 2023. godina

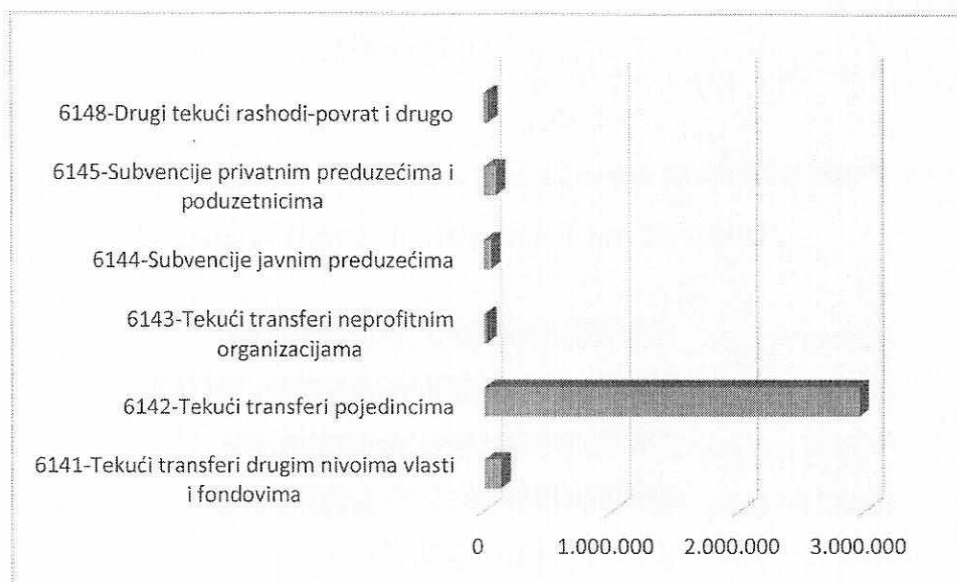
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Projekcija tekućih transfera za 2021. godinu iznosi 3.227,6 mil. KM, što je smanjenje za 18,4% ili 604,9 mil KM u odnosu na odobrena sredstva za ovu namjenu u 2020. godini.

Projicirani tekući transferi za 2021. godinu imaju udio od 81,54% u ukupnim rashodima. Tekući transferi za 2022. godinu projicirani su u iznosu od 3.318,6 mil. KM ili 81,3% ukupnih rashoda i 3.383,6 mil. KM ili 82,2 % ukupnih rashoda za 2023. godinu.

Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2021. godinu

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.3.1. Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima za 2021. godinu iznose 126,4 mil. KM što je smanjenje za 705,3 mil. KM ili 84,7% u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu i 3,1% rashoda. Jedan od razloga smanjenja je da su Izmjenama i dopunama Budžeta za 2020. godinu planirana sredstava u iznosu od 488,2 mil. KM na ime Tekućih transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Fond za stabilizaciju privrede, te da ista nisu projicirana u 2021 godini.

Značajniji udio Tekućih transfera drugim nivoima vlasti u 2021. godini imaju i sljedeći transferi:

- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH u iznosu od 28,5 mil. KM,
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Transfer za civilne žrtve rata 26,0 mil. KM,
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u FBiH u iznosu od 30,0 mil. KM.
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Projekat WB - Svjetske banke podrške zapošljavanju u iznosu od 10,5 mil. KM.
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima -Transfer za Zavod zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH – za sufinansiranje troškova raseljenih lica u iznosu od 2,0 mil. KM.

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima projicirani su u iznosu od 116,3 mil. KM ili 2,8 % rashoda za 2022. godinu, dok za 2023. godinu projekcija iznosi 116,4 mil. KM ili 2,8 % javnih rashoda.

4.4.3.2. Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima projicirani u 2021. godini iznose 2.951,5 mil. KM ili 73,4% ukupnih rashoda, od toga se značajniji iznosi odnose se na:

- Tekući transferi pojedincima – isplata penzija u iznosu od 2.087,1 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - za invalidnine u iznosu od 269,0 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - Transfer za lica sa invaliditetom - neratni invalidi u iznosu od 142,5 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima – Transfer za implementaciju Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica – novčana egzistencijalna naknada u iznosu od 40,0 mil KM.
- Tekući transferi pojedincima - Transfer za raseljena lica i povratnike u iznosu od 15,1 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - za implementaciju Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja u iznosu od 15,1 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - Tekući transferi za programe povratka u RS u iznosu od 5,0 mil. KM.

Tekući transferi pojedincima projicirani su u iznosu od 3.014,9 mil. KM ili 73,8% rashoda za 2022. godinu, dok za 2023. godinu iznose 3.080,03 ili 74,9% ukupnih rashoda.

4.4.3.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama projicirani su u 2021. godini u iznosu od 20,8 mil. KM ili 0,5% ukupnih rashoda, dok projekcije za 2022. godinu i 2023. godinu iznose 20,7 mil. KM ili 0,5% ukupnih rashoda.

4.4.3.4. Subvencije javnim preduzećima

Subvencije javnim preduzećima za 2021. godinu projicirane su u iznosu od 51,9 mil. KM ili 1,2% ukupnih rashoda. Projekcije za 2022. godinu iznose 51,9 mil. ili 1,2 % ukupnih rashoda, te za 2023. godinu projicirane u iznosu od 52,0 mil. KM ili 1,2% KM.

Najznačajniji projicirani iznosi u 2021. godini su:

- Subvencije javnim preduzećima - Transfer željeznicama FBiH u iznosu od 22,0 mil. KM
- Subvencije javnim preduzećima – Transfer za izmirenje obaveza po Zakonu o finansijskoj konsolidaciji JP Željeznice FBiH do u iznosu od 6,0 mil KM

4.4.3.5. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima

Sredstva projicirana za ove namjene u 2021. godini iznose 92,5 mil. KM što iznosi 2,3% ukupnih rashoda. Isti iznos je projiciran i za naredne dvije godine, a značajniji iznos odnose se na:

- Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu u iznosu od 87,0 mil.KM.

- Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Podsticaj za veterinarstvo u iznosu od 2,5 mil.KM.

4.4.3.6. Drugi tekući rashodi

Drugi tekući rashodi projicirani su u iznosu od 34,4 mil KM za 2021. godinu ili 0,8% rashoda. Na navedenoj poziciji planiraju se izdaci za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju iznos od 10,0 mil. KM, naknade za povrat više ili pogrešno uplaćenih rashoda iznose 10,0 mil KM u 2021. godini, sudske presude iz upravnih sporova korisnika prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite i rješenja o izvršenju u iznosu od 1,5 mil KM.

Projekcije za 2022. godinu iznose 22,1 mil. KM ili 0,5 % i za 2023. godinu 20,8 mil KM ili 0,5% ukupnih rashoda.

4.4.4. Kapitalni transferi

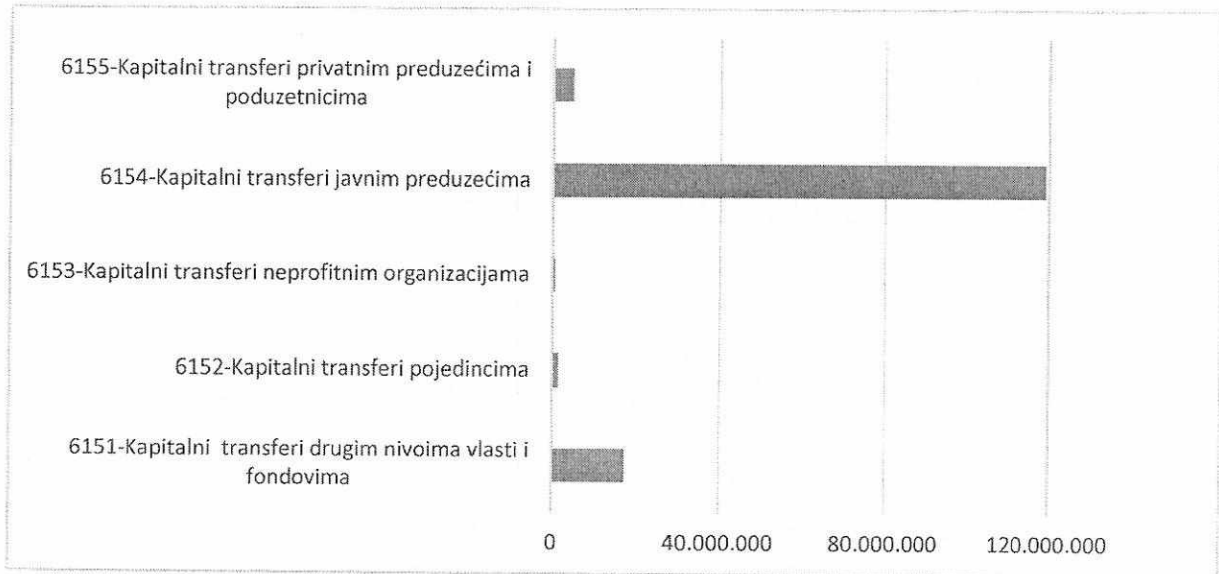
Ukupni kapitalni transferi projicirani su u iznosu od 143,5 mil. KM ili 3,5% ukupnih rashoda za 2021. godinu što je za 13,9 mil. KM više u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu. Jedan od razloga povećanja je planiranje Kapitalnog transfera javnim preduzećima - za izgradnju autocesta i brzih cesta u iznosu od 100,0 mil. KM, što je više za 14,6 mil. KM u odnosu na 2020. godnu.

Kapitalni transferi projicirani za 2021. godinu, po strukturi odnose se na:

- Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima u iznosu od 17,5 mil. KM ili 12,2% ukupnih rashoda.
- Kapitalni transferi pojedincima u iznosu od 1,5 mil. KM ili 1,0% ukupnih rashoda,
- Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama u iznosu od 0,5 mil. KM ili 0,3% ukupnih rashoda ,
- Kapitalni transferi javnim preduzećima u iznosu od 119,2 mil. KM ili 83,0% ukupnih rashoda, i
- Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima u iznosu od 4,8 mil. KM ili 3,3% ukupnih rashoda.

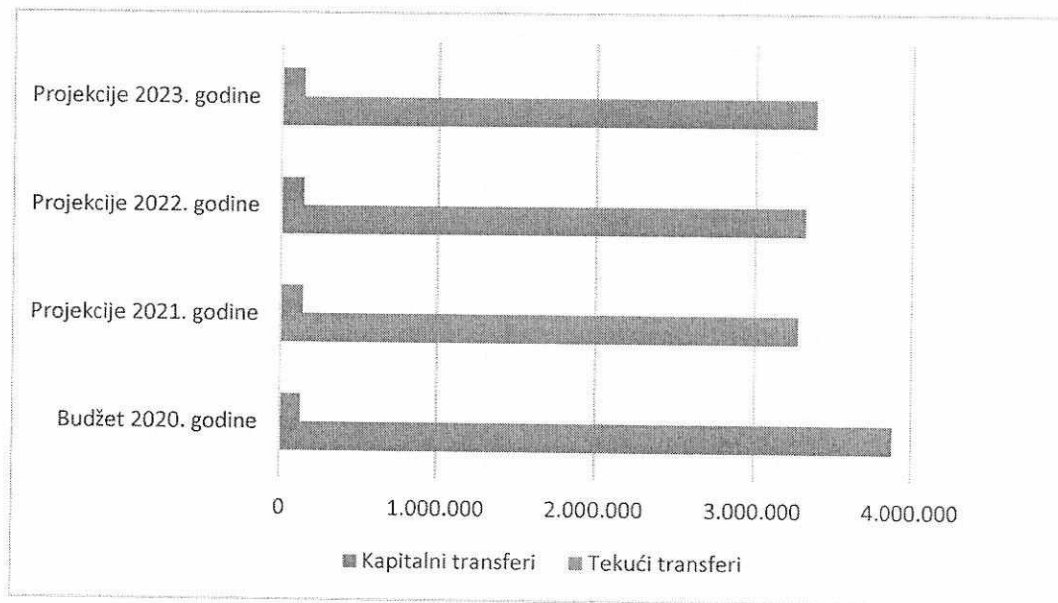
Za 2022. i 2023. godinu projekcija kapitalnih transfera iznosi 143,7 mil. KM ili 3,5% ukupnih rashoda.

Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2021. godinu

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.7. Grafički prikaz projekcije iznosa transfera za period 2021.- 2023.godine

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.5. Kapitalna potrošnja

Ukupna kapitalna potrošnja (izdaci za nabavku stalnih sredstava i izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima) za 2021. godinu projicirana je u iznosu od 39,0 mil. KM ili 0,9% ukupnih rashoda, što je za 4,7 mil. KM smanjenje u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu. Najznačajniji iznosi u 2021. godini odnose se na:

- Sredstva planirana za rekonstrukciju, sanaciju i adaptaciju zgrade Vlade FBiH u Sarajevu i objekta poslovne banke u Mostaru u iznosu od 12,0 mil KM,
- Učešće Vlade u projektima koje finansira međunarodna zajednica u iznosu od 4,2 mil. KM,
- Nabavku robnih rezervi u iznosu od 2,0 mil. KM,

Projekcija za 2022. godinu iznosi 32,0 mil. KM ili 0,7% ukupnih rashoda, dok je za 2023. godinu projekcija u iznosu od 31,9 mil. KM ili 0,7% ukupnih rashoda.

Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2019. - 2023. godine

	Plate, naknade, doprinosi	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	Transferi	Izdaci za kamate	Tekuća rezerva	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	Izdaci za finansijsku imovinu	Otplata dugova primljenih kroz Državu	Vanjske otplate	Otplata domaćeg pozajmljivanja	Otplata unutrašnjeg duga	Pokriće ostvarenog deficita	UKUPNO
	611000- 612000	613000	614000- 615000	616000	600000	821000	822000	823100	823200	823300	823400- 823600		
Izvršenje 2019	236.547.588	77.861.221	1.087.495.758	95.865.216	0	37.249.422	22.333.095	424.519.024	3.322.710	130.000.000	79.373.128	0	2.194.567.162
Budžet za 2020	264.746.505	119.578.241	4.012.102.847	116.356.290	10.077.500	39.546.360	19.240.000	452.205.507	2.708.087	400.000.000	72.369.342	0	5.508.930.679
2021/2020	105,47	96,54	85,27	117,07	51,15	87,98	143,14	113,11	286,62	115,00	79,77		91,79
Projekcije 2021.	279.240.794	115.437.602	3.421.094.075	136.216.586	5.155.000	34.792.605	27.540.000	511.480.405	7.761.891	460.000.000	57.731.938	0	5.056.450.896
2022/2021	99,88	115,64	101,21	107,08	100,00	81,92	97,46	96,08	103,88	128,26	94,13		103,33
Projekcije 2022.	278.911.579	133.492.601	3.462.377.243	145.861.228	5.155.000	28.503.525	26.840.000	491.447.574	8.062.789	590.000.000	54.342.428	0	5.224.993.967
2023/2022	102,20	85,44	101,88	86,11	100,00	99,63	100,00	126,44	99,68	72,88	94,89		99,97
Projekcije 2023	285.051.158	114.054.503	3.527.364.750	125.601.665	5.155.000	28.399.025	26.840.000	621.390.041	8.036.700	430.000.000	51.565.445	0	5.223.458.287

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.5. Budžeti i finansijski planovi ostalih nivoa vlasti u FBiH

Jedna od mjera predviđenih Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH za period 2017. -2020. godine⁷⁰ jeste i proširenje obuhvata projekcija rashoda FBiH⁷¹ dodavanjem projekcija rashoda svih nivoa vlasti u FBiH.

Planovi budžeta općina i kantona i finansijski planovi vanbudžetskih fondova za 2020. godinu su usvojeni od strane istih, dok su projekcije rashoda za period od 2021. -2023. godine izrađene na temelju:

- izvršenja budžeta (općine, kantoni) i finansijskih planova (vanbudžetski fondovi) u periodu 2019. – 2023. godina,
- usvojenih planova za 2020. godinu,
- projekcija prihoda od poreza i
- makroekonomskih pokazatelja za FBiH

Federalno ministarstvo finansija, uvažavajući vrijeme donošenja ovog Dokumenta, odnosno novonastalu situaciju uzrokovanu pandemijom virusa COVID-19 u Bosni Hercegovini, koja je dovela do krajnje neizvjesnosti i visokog rizika po realizaciju izvršavanja budžeta, nije u mogućnosti da detaljnije analizira i prezentira politike ostalih nivoa vlasti u narednom srednjoročnom periodu.

4.5.1. Budžeti općina/gradova u FBiH

Lokalni nivo vlasti u FBiH sastoji se ukupno od 80 jedinica lokalne samouprave. Lokalni nivo vlasti je pravno regulisan kroz Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH⁷², koji definiše djelokrug i izvorne nadležnosti gradova i općina, organizaciju i načine finansiranja. Izvršenje budžeta za 2019. godinu, planovi budžeta za 2020. godinu te projekcije zbirnih rashoda i izdataka gradova i općina za naredni trogodišnji period prikazane su u Tabeli 4.5.1.

⁷⁰ 106. sjednica Vlade, 15.6.2017. godine

⁷¹ Centralna Vlada

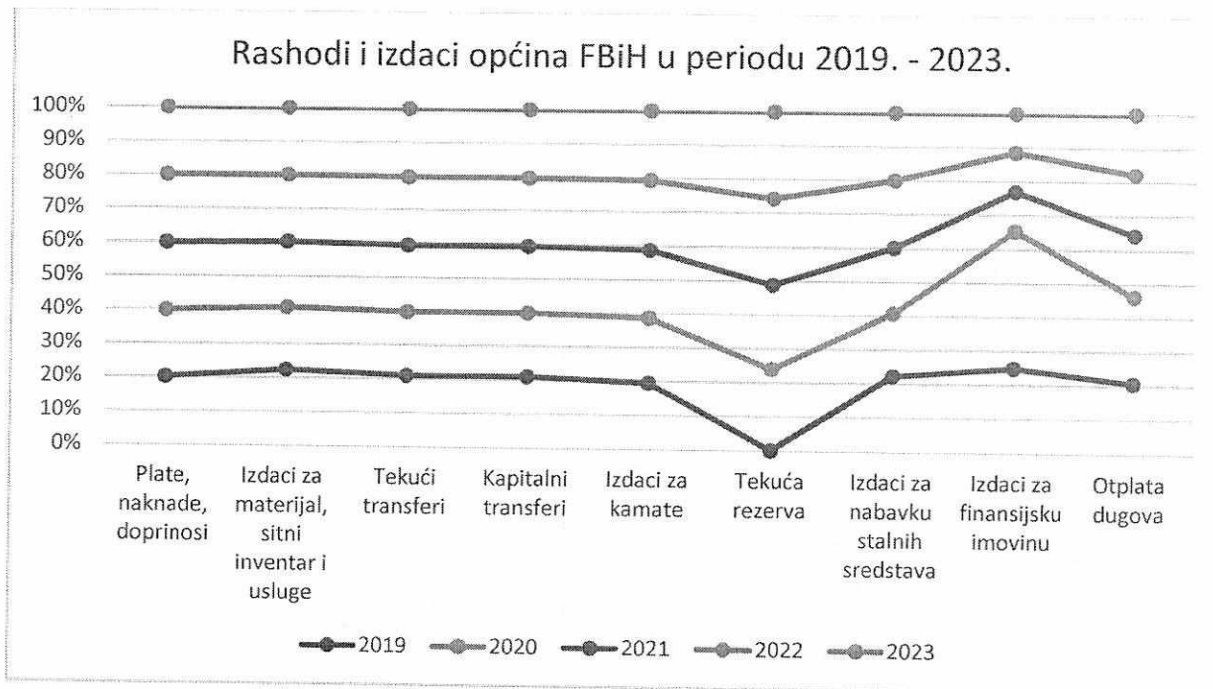
⁷² „Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09

Tabela 4.5.1. Zbirni rashodi i izdaci gradova i općina (izvršenje 2019., plan 2020., projekcije 2021. -2023.)

	Izvršenje budžeta općina F BiH za 2019. godinu	Plan budžeta općina F BiH za 2020. godinu	Projekcija budžeta općina F BiH za 2021. godinu	Projekcija budžeta općina F BiH za 2022. godinu	Projekcija budžeta općina F BiH za 2023. godinu
Plate, naknade, doprinosi	241.490.237	238.637.470	239.830.658	241.029.811	242.234.960
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	169.506.681	140.354.874	146.530.488	150.047.220	151.847.786
Tekući transferi	229.632.351	206.969.116	216.075.757	221.261.575	223.916.714
Kapitalni transferi	98.674.062	88.806.655	92.714.148	94.939.288	96.078.559
Izdaci za kamate	5.496.173	5.422.944	5.661.554	5.797.431	5.867.000
Tekuća rezerva		5.096.712	5.320.967	5.448.671	5.514.055
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	166.899.738	140.118.859	146.284.089	149.794.907	151.592.446
Izdaci za finansijsku imovinu	287.585	471.200	135.000	135.000	135.000
Otplata dugova	20.642.295	25.785.967	18.000.000	18.000.000	18.000.000
UKUPNO	932.629.122	851.663.797	870.552.661	886.453.902	895.186.520

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Graf: 4.5.1. Rashodi i izdaci općina FBiH u periodu 2019. - 2023.

Izdaci za plate, naknade i doprinose u 2020. godini (planirani iznos) imaju učešće u ukupnim rashodima od 28,0%, u odnosu na izvršenje 2019. godine bilježe pad od 1,18%, dok se za naredni srednjoročni period projicira rast po stopi od 0,5%. Ova projekcija pretpostavlja zadržavanje ove vrste izdatka na istom nivou, uz minimalno usklađivanje sa dozvoljenim rastom definisanim u Kolektivnom ugovoru za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH.

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge u planiranom iznosu tekuće godine ima učešće u ukupnim rashodima od 16,5%. U 2021. godini se očekuje rast ovih izdataka po stopi od 4,4%, zatim rast po stopi od 2,4% u 2022. godini i 1,2% u 2023. godini. Projekcije ove vrste izdatka za period od 2021. -2023. godine konzistentne su sa projiciranim ekonomskim rastom.

Udio tekućih transfera u ukupnim rashodima u 2020. godini iznosi 24,3% i u narednom periodu se očekuje rast istih po prosječnoj stopi od 2,4%.

Kapitalni transferi, s druge strane, uzimaju učešće u ukupnim rashodima od 10,4%. U 2021. godini se očekuje rast istih po stopi od 4,4% i pretpostavka je da će se u narednom priodu zadržati na relativno istom nivou.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su u 2020. godini planirani u manjem iznosu u odnosu na izvršenje u 2019. godinie i pretpostavlja se da su isti namijenjeni za izgradnju, rekonstrukciju i investiciono održavanje puteva u jedinicama lokalne samouprave. Za naredni trogodišnji period se projicira da će se ovi izdaci zadržati na relativno istom nivou.

Očekuje se da će zbirni rashodi i izdaci gradova i općina u periodu od 2020. godine imati učešće u BDP-u FBiH po stopi od 3,9%, te stopi od 3,8% u narednom srednjoročnom periodu.

Očekivani finansijski rezultat za zbirne budžete gradova i općina jeste suficit od 61,7 mil. KM u 2020 godini. U periodu od 2021. - 2023. godine Federalno ministarstvo financija je na osnovu istorijskih podataka o izvršenju, konzervativnijim pristupom izradilo projekcije potrošnje, za koji se očekuje da će rezultirati pozitivnim finansijskim rezultatom.

4.5.2. Budžeti kantona u FBiH

FBiH se sastoji od 10 kantona: Unsko-sanski, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Bosansko-podrinjski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački, Kanton Sarajevo i Kanton 10.

Njihove nadležnosti definisane su Ustavom FBiH i ustavima kantona. Svi kantoni imaju određen broj ekskluzivnih nadležnosti, dok u drugim oblastima dijele nadležnosti sa nivoom Federacije ili sa općinama. Takođe, neke od nadležnosti su im delegirane od strane viših nivoa vlasti. Najvažnija područja ekskluzivne nadležnosti za pružanje, odnosno finansiranje usluga, koje imaju kantoni su slijedeća: područje obrazovanja (osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visoko obrazovanje), te zdravstvena zaštita i socijalna zaštita. Najvažnije dijeljene nadležnosti uključuju ekonomski razvoj, urbanizam, zaštitu okoliša, kulturu, sport i održavanje puteva. Svaka od ovih i ostalih nadležnosti zahtjeva donošenje neophodnih politika i legislative (kroz zakone, strategije i druge akte), finansiranje određene nadležnosti, te provođenje i nadzor nad istim.

Gradovi i općine, kantoni i nivo FBiH mogu imati svaku od ovih uloga u ispunjavanju određene nadležnosti, u zavisnosti od stepena decentralizacije nadležnosti. Kantoni

moгу posebnim kantonalnim propisima dalje regulisati određena pitanja koja se tiču odnosa nadležnosti kantona i pojedinih općina unutar njega.

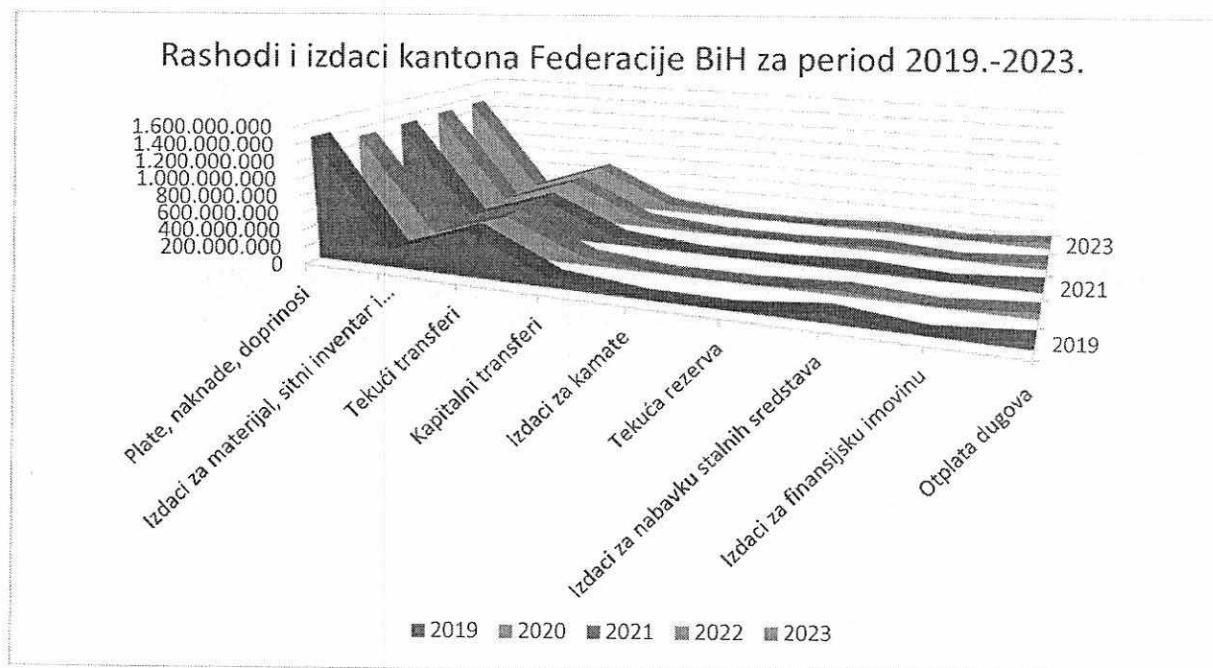
Baza podataka koja je korištena u izradi projekcija rashoda kantona sadrži podatke o izvršenim budžetima kantona, koji su prikupljeni direktno od kantonalnih ministarstava financija. Podaci su dobiveni putem prikupljenih periodičnih i godišnjih obrazaca financijskog izvještavanja. Projekcija rashoda i izdataka kantona FBiH prikazana je u narednoj tabeli.

Tabela 4.5.2. Zbirni rashodi i izdaci kantona (izvršenje 2019., plan 2020., projekcije 2021. -2023.)

	Izvršenje budžeta kantona FBiH za 2019. godinu	Plan budžeta kantona FBiH za 2020. godinu	Projekcija budžeta kantona FBiH za 2021. godinu	Projekcija budžeta kantona FBiH za 2022. godinu	Projekcija budžeta kantona FBiH za 2023. godinu
Plate, naknade, doprinosi	1.435.704.151	1.292.133.736	1.298.594.404	1.305.087.376	1.311.612.813
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	213.243.133	170.594.506	178.100.664	185.937.094	188.168.339
Tekući transferi	529.139.539	469.328.935	489.979.408	511.538.502	517.676.964
Kapitalni transferi	102.711.354	89.195.802	93.120.417	97.217.716	98.384.328
Izdaci za kamate	9.155.909	8.240.318	8.602.892	8.981.419	9.089.196
Tekuća rezerva		5.996.019	6.259.844	6.535.277	6.613.700
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	96.188.332	52.456.376	54.764.456	57.174.092	57.860.182
Izdaci za finansijsku imovinu	1.203.000	1.820.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Otplata dugova	81.734.800	74.380.545	75.000.000	75.000.000	75.000.000
UKUPNO	2.469.080.218	2.164.146.237	2.205.522.086	2.248.571.476	2.265.505.522

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Graf: 4.5.2. Rashodi i izdaci kantona FBiH u periodu 2019. - 2023.

Izdaci za plate, naknade i doprinose u 2020. godini (planirani iznos) imaju učešće u ukupnim rashodima od 59,7%, u odnosu na izvršenje 2019. godine bilježe pad od 10,0%, u cilju ostvarivanja ušteda u budžetima svih kantona FBiH kako bi se sanirale

posljedice uzrokovane proglašenjem stanja prirodne nesreće, dok se za naredni srednjoročni period projicira rast po stopi od 0,5%. U narednom trogodišnjem periodu se očekuje zadržavanje ove vrste izdatka na istom nivou, uz minimalna pravno regulisana usklađenja od 0,5%.

Izdaci za materijalne troškove bilježe pad u planiranom iznosu za 20,0% u odnosu na izvršenje 2019. godine, te se za naredni period projicira rast izdataka na ovoj stavci od 3,0%. U ukupnim rashodima kantona u 2020. godini izdaci za materijal, sitan inventar i usluge imaju učešće od 7,9%.

U 2020. godini su, kao i nivou jedinica lokalne samouprave, planirani manji izdaci za tekuće i kapitalne transfere kantona. Tekući transferi imaju udio u ukupnim rashodima od 21,7%, dok kapitalni učestvuju sa 4,1% . U narednom srednjoročnom periodu se očekuje da će se oni zadržati na približno istom nivou, u skladu sa predviđenim rastom prihoda.

Rashodi za finansijsku imovinu su u 2020. godini povećani i čine 0,1% ukupnih rashoda i izdataka, obzirom da su planirana dodatna sredstva za pozajmljivanja javnim i privatnim preduzećima u svrhu sanacije posljedica izazvanih stanjem prirodne nesreće. Projekcija servisiranja duga za naredni srednjoročni period izrađena je na osnovu podataka o postojećem zaduženju.

Projicira se da će zbirni rashodi i izdaci kantona u periodu od 2020. -2023. godine imati učešće u BDP-u FBiH po stopama od 9,85%, 9,77%, 9,62% i 9,45%, konzistentno sa ciljevima rashodovne politike u smislu smanjenja udjela potrošnje u bruto društvenom proizvodu FBiH.

4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova

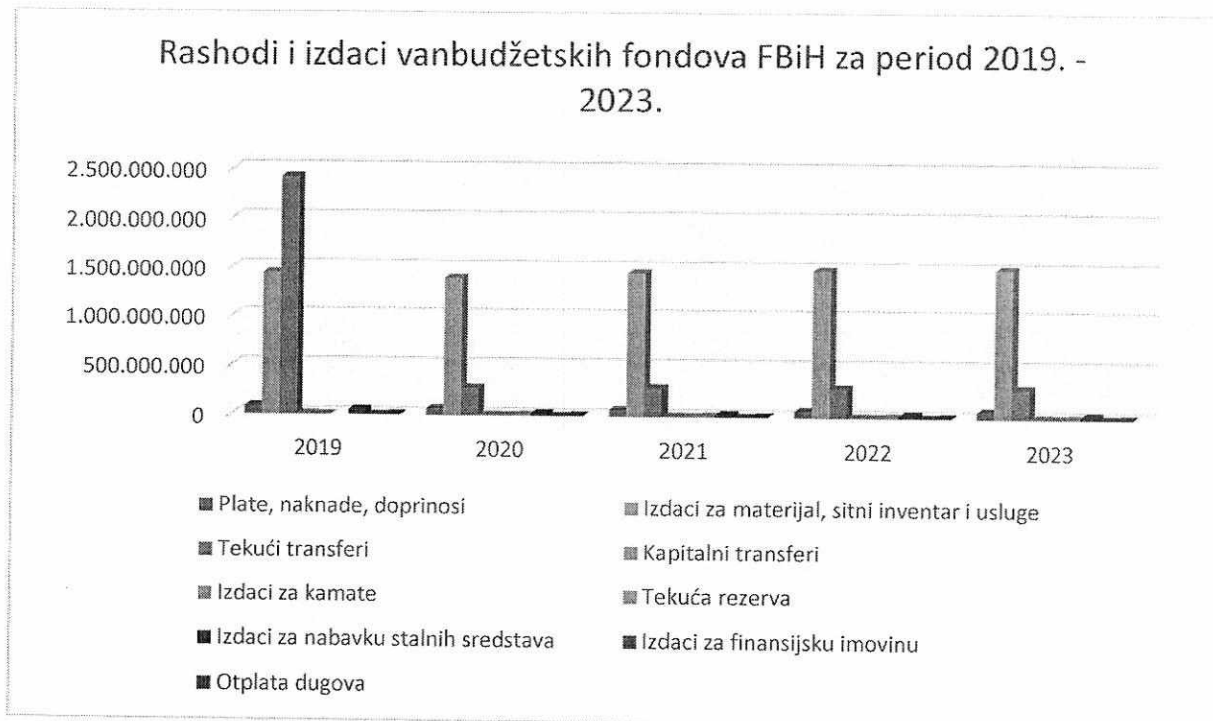
U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, vanbudžetski fond je pravno lice, koje se finansira iz namjenskih poreza i neporeznih prihoda, odnosno doprinosa. U FBiH postoji 25 vanbudžetskih fondova: dva na nivou FBiH (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja i Federalni zavod za zapošljavanje), 23 vanbudžetska fonda na nivou kantona (10 kantonalnih službi za zapošljavanje, 10 kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i 3 kantonalne direkcije za ceste). U narednoj tabeli su prikazani njihovi zbirni finansijski planovi (izvršenje 2019. godine, planovi za 2020. godinu te projekcije za naredni trogodišnji period).

Tabela 4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova (izvršenje 2019., plan 2020., projekcije 2021. -2023.)

	Izvršenje fin.planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2019. godinu	Fin. plan vanbudžetskih fondova F BiH za 2020. godinu	Projekcija fin.planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2021. godinu	Projekcija fin.planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2022. godinu	Projekcija fin.planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2023. godinu
Plate, naknade, doprinosi	83.068.362	67.449.258	67.786.504	68.125.437	68.466.064
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.443.167.790	1.396.460.192	1.457.904.440	1.492.894.147	1.510.808.877
Tekući transferi	2.419.426.614	277.319.688	289.521.754	296.470.277	300.027.920
Kapitalni transferi	5.780.585	4.230.000	4.416.120	4.522.107	4.576.372
Izdaci za kamate	1.709.896	1.452.047	1.515.937	1.552.320	1.570.947
Tekuća rezerva		6.872.561	7.174.953	7.347.152	7.435.318
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	51.396.677	26.555.584	27.724.030	28.389.406	28.730.079
Izdaci za finansijsku imovinu	1.387.904	500.000	700.000	700.000	700.000
Otplata dugova	5.718.907	6.834.740	5.300.000	5.300.000	5.300.000
UKUPNO	4.011.656.736	1.787.674.070	1.862.043.739	1.905.300.845	1.927.615.577

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Graf: 4.5.3. Rashodi i izdaci vanbudžetskih fondova FBiH u periodu 2019. - 2023.

Izdaci za plate, naknade i doprinose vanbudžetskih fondova u 2019. godini u ukupnim rashodima učestvuju sa 3,8% i očekuje se da će se u narednom periodu zadržati na jednakom nivou, uz usklađivanje za minimalni dozvoljeni rast od 0,5%.

Procjena rashoda i izdataka za za vanbudžetske fondove FBiH za 2020.godinu nije uporediva sa 2019. godinom jer Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje od 2020.godine više nema status vanbudžetskog fonda, te su rashodi i izdaci Zavoda prikazani na nivou Budžeta FBiH. Pored navedenog, očekuje se i prelazak Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao i Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja na jedinstven račun trezora a u skladu sa Strategijom upravljanja javnim financijama u FBiH 2017.-2020.godina, tako da će i ova dva Zavoda izgubiti status vanbudžetskog fonda. U skladu sa navedenim procjene rashoda i izdataka na nivou vanbudžetskih fondova FBiH ne oslikavaju relevantno stanje kretanja rashoda i izdataka u projiciranom periodu.

4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u FBiH

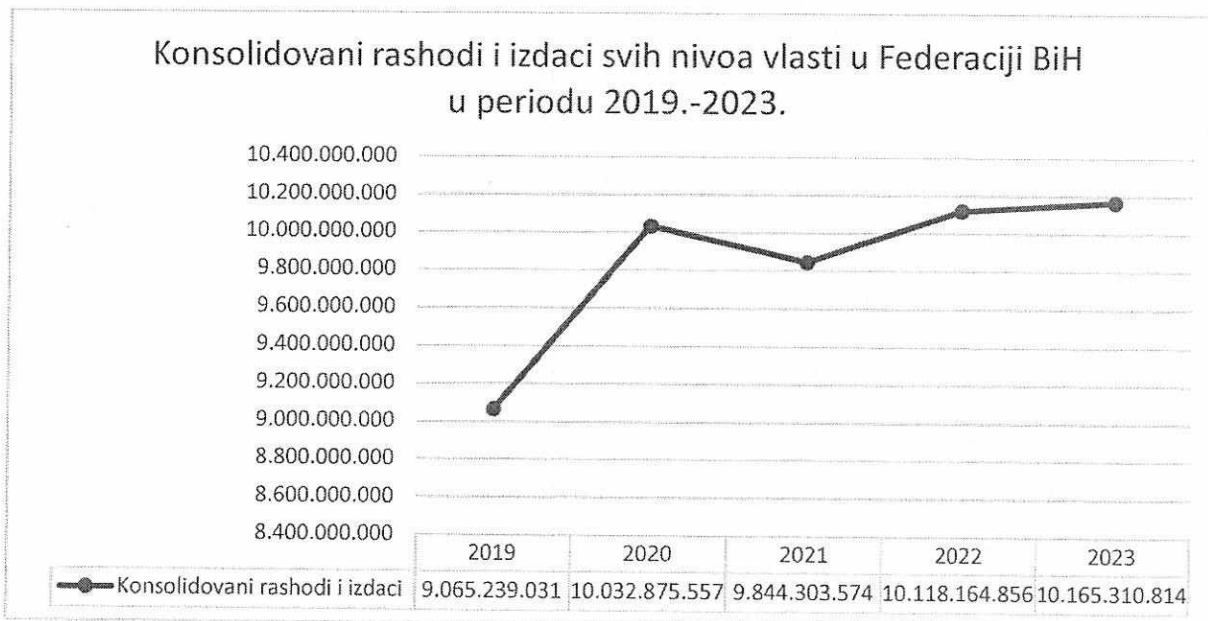
U konsolidovanoj tabeli se, pored podataka za kantone, općine/gradove i vanbudžetske fondove dodaju i podaci za budžet FBiH. Postupkom konsolidacije se iz zbirnih bilanci prihoda i rashoda svih razina vlasti u FBiH isključuju međusobni transferi između pojedinih budžeta i finansijskih planova koji bi u suprotnom povećali prikaze prihoda i rashoda. Konsolidacija je izvršena postupkom isključivanja međusobnih tekućih i kapitalnih transfernih primanja i davanja u okviru svih nivoa vlasti u FBiH.

Tabela 4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u FBiH

	Izvršenje 2019. godinu	Plan za 2020. godinu	Projekcija za 2021. godinu	Projekcija za 2022. godinu	Projekcija za 2023. godinu
Plate, naknade, doprinosi	1.996.810.338	1.862.966.969	1.885.452.360	1.893.154.203	1.907.364.995
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.903.778.825	1.826.987.813	1.897.973.195	1.962.371.061	1.964.879.505
Tekući transferi	3.734.665.101	4.612.061.880	4.159.624.694	4.229.100.661	4.307.850.768
Kapitalni transferi	195.500.956	256.351.938	297.031.179	312.070.711	313.719.748
Izdaci za kamate	112.227.195	131.471.599	151.996.969	162.192.398	142.128.809
Tekuća rezerva	0	28.042.792	23.910.764	24.486.100	24.718.073
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	351.734.170	258.677.179	263.565.180	263.861.931	266.581.732
Izdaci za finansijsku imovinu	25.211.584	22.031.200	29.475.000	28.775.000	28.775.000
Otplata dugova	745.310.864	1.034.284.188	1.135.274.234	1.242.152.791	1.209.292.186
UKUPNO	9.065.239.031	10.032.875.557	9.844.303.574	10.118.164.856	10.165.310.814

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Graf: 4.5.4. Ukupni konsolidovani rashodi i izdaci svih nivoa vlasti u FBiH u periodu 2019. - 2023.

Namjera je da se, prilikom vođenja rashodovne politike na svim nivoima vlasti u FBiH, zadrži postojeći nivo tekuće potrošnje, odnosno ograniči rast tekuće potrošnje, uvažavajući pri tome prisutna inflatorna kretanja i trendove.

Tabela 4.5.5. Ukupan finansijski rezultat svih nivoa vlasti u FBiH

	Izvršenje 2019. godinu	Plan za 2020. godinu	Projekcija za 2021. godinu	Projekcija za 2022. godinu	Projekcija za 2023. godinu
Tekući suficit / deficit	1.124.058.882	-448.543.158	162.880.461	289.365.022	465.713.696
Neto nabavka stalnih sredstava	320.072.629	216.910.623	240.987.055	240.741.931	243.184.292
Neto pozajmljivanje / zaduživanje = ukupan deficit / suficit	803.986.253	-665.453.781	-78.106.595	48.623.091	222.529.404
Neto povećanje (smanjenje) finansijske imovine	-18.208.679	84.996.369	76.516.700	77.216.700	77.216.700
Neto zaduživanje / otplate dugova	-442.260.828	398.918.985	-10.467.209	-62.235.297	-217.174.201
Ukupan finansijski rezultat	313.492.019	-204.850.924	82.880.228	158.142.370	181.070.340
GDP Federacije	22.545.000.000	21.960.400.000	22.579.700.000	23.370.000.000	23.977.600.000
% od GDPa FBiH	1,4%	-0,9%	0,4%	0,7%	0,8%

Ukupan finansijski rezultat svih nivoa vlasti u F BiH bi se u posmatranom periodu kretao po stopama od -0,9% u 2020. godini do 0,8% u 2023. godini. Ovi pokazatelji predstavljaju ujedno i okvirne fiskalne ciljeve za Federaciju BiH u narednom srednjoročnom periodu.

U kontekstu budućih dešavanja, Federalno ministarstvo finansija, kao što je i ranije u tekstu navedeno, ne može detaljnije elaborirati buduće fiskalne politike. Međutim, naglašavamo da će se prilikom provedbe istih nastojati poštovati kretanja i trendovi u okruženju, s namjerom da se stvore fiskalni viškovi koji će se usmjeriti u razvojne projekte, a što u konačnici ima za cilj da doprinese sveukupnom razvoju u FBiH, odnosno u BiH.

Važno je napomenuti da je Federalno ministarstvo finansija izrazito konzervativno pristupilo planovima potrošnje za period 2020. – 2023. godina za sve nivoe vlasti, te su i projekcije za naredni trogodišnji period podložne ažuriranjima i izmjenama.

4.6. Stanje duga u FBiH

Ukupan dug Federacije⁷³, kantona, gradova, općina i javnih preduzeća u FBiH (u daljem tekstu: ukupan dug u FBiH) na dan 31.12.2019. godine iznosi 5.595,50 mil. KM. U navedenom iznosu duga, dug FBiH iznosi 2.806,83 mil. KM ili 50,16% ukupnog duga u FBiH. U ukupnom dugu kantoni učestvuju sa 7,53% (421,42 mil. KM), općine i gradovi sa 4,34% (242,83 mil. KM), javna preduzeća i ostali korisnici sa 37,96% (2.124,38 mil. KM).

Vanjski dug u Federaciji iznosi 4.595,38 mil. KM i čine ga:

- dug FBiH u iznosu od 2.080,62 mil. KM
- dug kantona u iznosu od 221,67 mil. KM
- dug gradova i općina u iznosu od 168,72 mil. KM i
- dug javnih preduzeća i ostalih korisnika u iznosu od 2.124,38 mil. KM

Unutarnji dug u Federaciji iznosi 1.000,12 mil. KM i čine ga:

- dug FBiH u iznosu od 726,21 mil. KM
- dug kantona u iznosu od 199,75 mil. KM
- dug gradova i općina u iznosu od 74,15 mil. KM

Tabela 4.6. Stanje duga u FBiH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM

Godina	BDP ⁷⁴	Stanje duga			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug ⁷⁵	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2019.	22.499	4.595,38	1.000,12	5.595,50	20,42%	4,45%	24,87%
31.12.2018.	21.984	4.702,74	949,21	5.651,95	21,39%	4,32%	25,71%
31.12.2017.	20.569	4.739,37	1.132,24	5.871,61	23,04%	5,50%	28,55%
31.12.2016.	19.540	5.250,05	1.273,87	6.523,92	26,87%	6,52%	33,39%
31.12.2015.	18.688	5.273,61	1.263,55	6.537,16	28,22%	6,76%	34,98%
31.12.2014.	17.827	5.143,90	1.109,05	6.252,95	28,85%	6,22%	35,08%
31.12.2013.	17.378	4.671,12	957,62	5.628,74	26,88%	5,51%	32,39%
31.12.2012.	17.031	4.379,43	981,54	5.360,97	25,71%	5,76%	31,48%
31.12.2011.	18.118	4.133,88	925,93	5.059,81	22,82%	5,11%	27,93%

⁷³ Dug Federacije predstavlja dug Vlade Federacije BiH

⁷⁴ Saopćenje „Godišnji bruto domaći proizvod za Federaciju BiH, 2017.godina, (tržišne cijene)“, Federalni zavod za

statistiku od 30.03.2018.godine, broj 10.3.4;

⁷⁵ Za godine 2011-2013. podaci za unutarnji dug odnose se na dug Vlade Federacije BiH koji ne obuhvata dug

krajnjih dužnika (kantona, gradova, općina, JP i drugih). Podaci za sve ostale godine obuhvataju dug svih nivoa

vlasti u Federaciji.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U skladu sa odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH⁷⁶, a u cilju upravljanja dugom u FBiH, u Federalnom ministarstvu finansija, uspostavljena je evidencija o dugu i izdanim garancijama u FBiH. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno. Prema raspoloživim podacima, dug u FBiH na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 5.595,50 mil. KM je za 56,46 mil. KM manji od duga na dan 31.12.2018. godine.

Tabela 4.7. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2019. godine, u mil. KM

Kategorije duga	Stanje duga 2018.	Stanje duga 2019.
1. Unutarnji dug u Federaciji BiH	949.215.159	1.000.117.095
1.1. Unutarnji dug Federacije BiH⁷⁷	704.665.764	726.215.404
1.1.1. Vrijednosni papiri	673.405.223	711.543.576
a) Dugoročni vrijednosni papiri	633.405.223	691.543.576
Stara devizna štednja	7.987.463	1.873.605
Ratna potraživanja	195.417.760	149.669.971
Obveznice Federacije BiH	430.000.000	540.000.000
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	40.000.000	20.000.000
1.1.2. Krediti banaka	0	0
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	12.082.220	12.079.544
1.1.4. Verifikovani unutarnji dug za koji nisu ili se ne emituju obveznice	19.178.275	2.592.284
stara devizna štednja	11.488.181	2.337.902
ratna potraživanja	7.690.094	254.382
1.2. Unutarnji dug kantona	182.721.811	199.751.043
Obveznice	18.810.000	27.050.000
Kredit	163.911.811	172.701.043
Ostalo	0	0
1.3. Unutarnji dug općina i gradova	61.827.584	74.150.648
Obveznice	0	0
Kredit banaka	61.827.584	74.150.648
Ostalo	0	0
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	4.702.740.083	4.595.380.156
2.1. Vanjski dug Federacije BiH⁷⁸	2.291.212.436	2.080.616.425
2.2. Vanjski dug kantona	237.138.352	221.668.312
2.3. Vanjski dug općina i gradova	154.051.872	168.716.169
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.020.337.423	2.124.379.250
UKUPNO dug Federacije BiH	2.995.878.200	2.806.831.829
UKUPNO dug Kantona	419.860.163	421.419.355
UKUPNO dug općina i gradova	215.879.456	242.866.817
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.020.337.423	2.124.379.250
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	5.651.955.242	5.595.497.251

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

⁷⁶ „Službene novine Federacije BiH“, br: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16

⁷⁷ Dug Federacije predstavlja dug Vlade Federacije BiH

⁷⁸ Dug Vlade Federacije koji se otplaćuje iz Budžeta FBiH i koji nije supsidijarno prenesen na krajnje korisnike

4.6.1. Dug Vlade FBiH

Stanje duga za koji obavezu izmirenja (prije naplate vanjskog duga od krajnjih korisnika kredita-dužnika) ima Vlada FBiH, na dan 31.12.2019. godine, 2.806,84 mil. KM (12,79% BDP).

Tabela 4.8. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH⁷⁹, u mil. KM

Godina	BDP	Stanje duga			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug ⁸⁰	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2019.	21.946	4.702,74	726,22	5.428,96	21,43%	3,31%	24,74%
31.12.2018.	20.540	4.595,39	704,67	5.300,06	22,37%	3,43%	25,80%
31.12.2017.	20.569	4.739,37	894,69	5.634,06	23,04%	4,35%	27,39%
31.12.2016.	19.540	5.250,05	1.016,99	6.267,04	26,87%	5,20%	32,07%
31.12.2015.	18.688	5.273,61	1.027,58	6.301,19	28,22%	5,50%	33,72%
31.12.2014.	17.827	5.143,90	888,13	6.032,03	28,85%	4,98%	33,84%
31.12.2013.	17.378	4.671,12	795,83	5.466,95	26,88%	4,58%	31,46%

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 4.9. Stanje duga Vlade FBiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM

Godina	BDP - realni ⁸¹	Stanje duga Vlade FBiH			Učešće vanjskog u ukupnom dugu FBiH	Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno		Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5(2:4)	5 (2: 1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2013.	17.728	2.652,32	795,83	3.448,15	76,92%	14,96%	4,49%	19,45%
31.12.2014.	17.728	2.800,31	888,13	3.688,44	75,92%	15,80%	5,01%	20,81%
31.12.2015.	18.103	2.825,99	1.027,58	3.853,57	73,33%	15,61%	5,68%	21,29%
31.12.2016.	19.035	2.829,15	1.016,99	3.846,14	73,56%	14,86%	5,34%	20,21%
31.12.2017.	19.540	2.393,51	894,69	3.288,20	72,79%	12,25%	4,58%	16,83%
31.12.2018.	20.540	2.291,21	704,67	2.995,88	76,48%	11,15%	3,43%	14,59%
31.12.2019.	21.946	2.080,62	726,22	2.806,84	74,13%	9,48%	3,31%	12,79%

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.7. Unutarnji dug Vlade FBiH

Unutarnji dug FBiH, osim Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH i Zakonom o budžetima u FBiH⁸², reguliran je i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obaveza FBiH⁸³, Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare

⁷⁹ Uključen i vanjski dug prenesen na krajnje korisnike kredita

⁸⁰ Za godine 2011-2013. podaci za unutarnji dug odnose se na dug Vlade Federacije BiH koji ne obuhvata dug

krajnjih dužnika (kantona, gradova, općina, JP i drugih). Podaci za sve ostale godine obuhvataju dug svih nivoa

vlasti u Federaciji.

⁸¹ Saopćenje „Godišnji bruto domaći proizvod za Federaciju BiH, 2018.godina, (dohodovni pristup-prvi rezultati, tekuće cijene)“, Federalni zavod za statistiku od 15.07.2019..godine, broj 10.2.1;

⁸² Službene novine Federacije BiH, br: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16 i 05/18

⁸³ Službene novine Federacije BiH, br: 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11

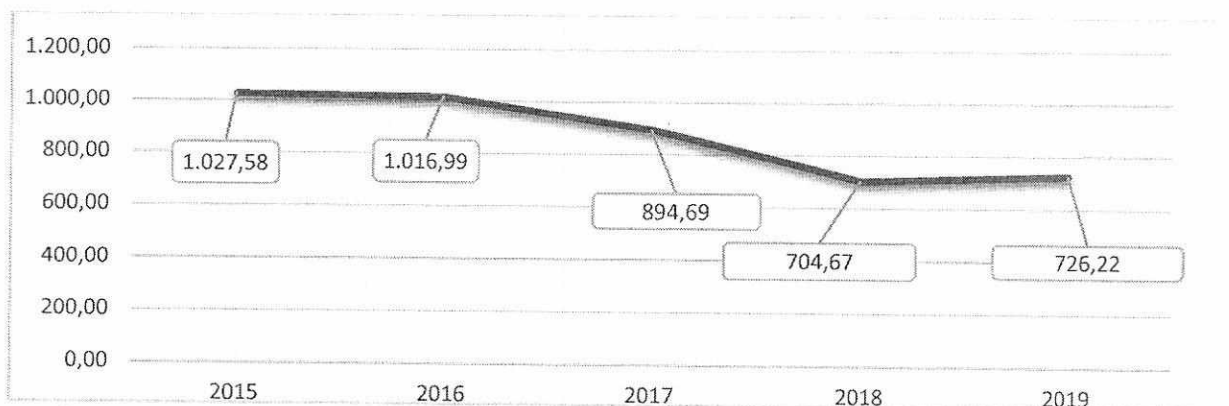
devizne štednje⁸⁴, Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH⁸⁵ i Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti⁸⁶.

Unutarnji dug Vlade Federacije je dug nastao u skladu sa zakonom i dug nastao emisijom tržišnih vrijednosnih papira i posmatra se u odnosu na verifikovani, odnosno registrovani iznos potraživanja. Dug nastao u skladu sa zakonom odnosi se na:

- obaveze prema uposlenicima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnicima Vojske FBiH
- obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH
- obaveze koje podliježu verifikaciji/registraciji (stara devizna štednja koja se izmiruje gotovinskim isplatama i emisijom obveznica i ratna potraživanja koja se izmiruju gotovinskim isplatama i emisijom obveznica)

Tabela 4.10 Struktura i kretanje unutarnjeg duga Vlade FBiH po godinama, u mil. KM

	2015	2016	2017	2018	2019
Obveznice SDŠ	179,47	51,81	40,8	7,99	1,87
Obveznice RP	195,42	195,42	195,42	195,42	149,67
Trezorski zapisi	100	120,8	100	40,00	20,00
Obveznice (tržišne)	520	620	530	430,00	540,00
Dobavljači bivšeg FMO i VFBiH	7,28	7,28	7,25	7,25	7,25
Plaće uposlenika FMO i VFBiH	4,89	4,88	4,84	4,83	4,83
Presude za RTi verifikovana SDŠ	20,52	16,8	16,38	19,18	2,60
UKUPNO	1.027,58	1.016,99	894,69	704,67	726,22

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Neizmirene obaveze iz osnova stare devizne štednje iznose 4,21 mil. KM, od čega se na dug po osnovu emitovanih obveznica odnosi 1,87 mil. KM i 2,34 mil. KM na verifikovani dug, po osnovu koga će se izvršiti nova emisija obveznica. Dug iz osnova

⁸⁴ „Službeni glasnik BiH“, br: 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13

⁸⁵ „Službene novine Federacije BiH“, br: 62/09, 42/11, 91/13 i 100/13

⁸⁶ „Službene novine Federacije BiH“, broj 43/01

ratnih tražbina iznosi 149,92 mil. KM. U navedenom iznosu sadržan je dug koji se odnosi na emitovane obveznice za izmirenje ratnih tražbina u iznosu od 149,67 mil. KM.

Neizmireni dug prema dobavljačima i uposlenicima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH iznosi 12,08 mil. KM, od čega je dug prema dobavljačima 7,25 mil. KM i 4,83 mil. KM prema uposlenicima.

Dug koji se sastoji od tržišnih instrumenata odnosi se na trezorske zapise i obveznice koje je FBiH počela izdavati 2011. godine, odnosno 2012. godine. Nedospjeli dug po emitovanim tržišnim obveznicama FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 540,00 mil. KM, a po emitovanim trezorskim zapisima 20,00 mil. KM

4.7.1. Trezorski zapisi FBiH

Tokom 2019. godine emitovani su trezorski zapisi ukupne vrijednosti 20,00 mil. KM. Dospjele i plaćene obaveze po ovom osnovu u 2019. godini iznose 40,00 mil. KM. Nedospjeli dug po ovom osnovu na dan 31.12.2019. godine iznosi 20,00 mil. KM.

Tabela 4.11. Nedospjeli dug na dan 31.12.2019. godine po emitovanim trezorskim zapisima FBiH, u KM

<i>ISIN kod</i>	<i>Simbol</i>	<i>Datum emisije</i>	<i>Datum dospjeća</i>	<i>Diskontna stopa</i>	<i>Nedospjeli dug u KM</i>
<i>BAFBIHT68003</i>	<i>FBIHT68</i>	<i>22.10.2019</i>	<i>23.07.2020</i>	<i>-0,25%</i>	<i>20.000.000,00</i>
<i>Ukupno trezorski zapisi</i>					<i>20.000.000,00</i>

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.7.2. Obveznice FBiH

U toku 2019. godine izvršeno je šest emisija obveznica u iznosu od 200,00 mil. KM. U istom periodu plaćene su dospjele glavnice u ukupnom iznosu od 90,00 mil. KM (petogodišnja obveznica u iznosu od 50,00 mil. KM i trogodišnja obveznica u iznosu od 40,00 mil. KM). Nedospjeli dug po ovom osnovu na dan 31.12.2019. godine iznosi 540,00 mil. KM.

Tabela 4.12. Nedospjeli dug na dan 31.12.2019. god. po emitovanim obveznicama FBiH, u KM

ISIN kod	Simbol	Datum emisije	Datum dospjeća	Kupon stopa	Nedospjeli dug u KM
BAFBIHK13A05	FBIHK13A	18.08.2015	19.08.2020	3,30%	20.000.000,00
BAFBIHK14A04	FBIHK14A	20.10.2015	21.10.2020	3,05%	30.000.000,00
BAFBIHK17A01	FBIHK17A	08.12.2015	09.12.2020	2,70%	70.000.000,00
BAFBIHK19A09	FBIHK19A	24.05.2016	25.05.2021	1,85%	40.000.000,00
BAFBIHK20A06	FBIHK20A	20.12.2016	21.12.2021	3,40%	60.000.000,00
BAFBIHK26A00	FBIHK26A	24.09.2019	25.09.2022	0,05%	30.000.000,00
BAFBIHK16A02	FBIHK16A	26.11.2015	27.11.2022	3,85%	70.000.000,00
BAFBIHK29A07	FBIHK29A	03.12.2019	04.12.2022	0,05%	40.000.000,00
BAFBIHK22A04	FBIHK22A	27.12.2017	28.12.2022	1,20%	30.000.000,00
BAFBIHK23A03	FBIHK23A	04.12.2018	05.12.2023	0,90%	20.000.000,00
BAFBIHK28A08	FBIHK28A	12.11.2019	13.11.2024	0,20%	30.000.000,00
BAFBIHK24A02	FBIHK24A	28.05.2019	29.05.2026	0,75%	30.000.000,00
BAFBIHK27A09	FBIHK29A	16.10.2019	17.10.2026	0,30%	40.000.000,00
BAFBIHK25A01	FBIHK25A	11.07.2019	10.07.2029	0,80%	30.000.000,00
Ukupno trezorske obveznice					540.000.000,00

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.7.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje

Do 31.12.2019. godine izvršeno je jedanaest emisija obveznica za izmirenje obaveza iz osnova stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 891,28 mil. KM. U 2019. godini izvršena je jedanaesta emisija obveznica u iznosu od 13,87 mil. KM. Do 31.12.2019. godine plaćene su sve dospjele obaveze po emitovanim obveznicama (889,39 mil. KM na ime glavnice i 61,47 mil. KM na ime kamate), od čega je u 2019. godini plaćeno na ime glavnice 19,99 mil. KM i 0,37 mil. KM na ime kamata. Nedospjele obaveze na dan 31.12.2019. godine po osnovu emitovanih obveznica koji se odnose na jedanaestu emisiju iznose 1,92 mil. KM, od čega se 1,87 mil. KM glavnice i 0,05 mil. KM na kamate.

Tabela 4.13. Nedospjeli dug do 31.12.2019. godine po osnovu emitovanih obveznica za staru deviznu štednju, u KM

ISIN kod	Simbol	Datum emisije	Datum dospjeća	Kupon stopa	Nedospjeli dug u KM
BAFBIHKT1007	FBIHKT1	12.06.2019	30.09.2020	2,50%	1.873.605,00
Ukupno obveznice stare devizne štednje					1.873.605,00

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Za obaveze po gotovinskim isplata po osnovu stare devizne štednje u periodu 2020. do 2023.godine, planirano je po 4,00 mil. KM.

4.7.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja

Za izmirenje ratnih potraživanja do 31.12.2019. godine izvršene su četiri emisije obveznica⁸⁷, u ukupnom iznosu od 195,42 mil. KM. i to:

- I emisija (2009.godine) u iznosu od 190,67 mil. KM
- II emisija (2011.godine) u iznosu od 3,40 mil. KM
- III emisija (2013.godine) u iznosu od 0,34 mil. KM
- IV emisija (2015.godine) u iznosu od 1,01 mil. KM.

U 2019.godini počela je otplata glavnice po obveznicama emitovanim za izmirenje ratnih potraživanja. Na ime glavnice po osnovu emitovanih obveznica plaćeno je 45,75 mil. KM i 4,89 mil. KM kamate. Preostale neizmirene obaveze iznose 149,67 mil. KM. Rok dospjeća obveznica za izmirenje ratnih potraživanja je 14 godina od datuma emisije.

4.7.5. Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i za neizmirene plate i naknade

Obaveze za neizmirene plate i naknade uposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnika Vojske FBiH, te obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH izmiruju se gotovinskim isplatama. Do 31.12.2019. godine izmirene su obaveze za plate i naknade u iznosu od 32,67 mil. KM, a prema dobavljačima 17,75 mil. KM. U 2019. godini nije bilo plaćanja obaveza prema dobavljačima (ukupno je plaćeno 17,75 mil. KM).

4.7.6. Projekcija otplate unutarnjeg duga

Projekcija otplata unutarnjeg duga FBiH bazirana je na postojećem dugu FBiH sa stanjem na dan 31.12.2019. godine i otplatama duga koje se odnose na isti, na planiranom izdanju i otplatama tržišnih vrijednosnih papira FBiH prema indikativnom kalendaru za 2020. godinu⁸⁸, te na procjeni izdanja obveznica za izmirenje stare devizne štednje u periodu 2020-2023. godina i otplata po njihovom dospjeću.

Tabela 4.14. Projekcije otplate unutarnjeg duga u periodu 2020.- 2023. godina, u mil. KM

⁸⁷ Kamatna stopa 2,5% godišnje

⁸⁸ Emisije vrijednosnih papira Federacije BiH planirane Indikativnim kalendarom za 2018. godinu umanjene su za emisije otkazane do 30.06.2018. godine

Kategorija duga	2020.		2021.		2022.		2023.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
Tržišne obveznice	120,00	13,34	100,00	14,41	230,00	14,48	70,00	15,97
Trezorski zapisi	280,00	0,00	360,00	0,00	360,00	0,00	360,00	0,00
Stara devizna štednja-obv.	5,00	0,11	5,00	0,06	5,00	0,06	5,00	0,06
Ratna potraživanja-obv.	39,81	3,74	35,56	2,75	35,56	1,86	35,8	0,97
UKUPNO	444,81	17,19	500,56	17,22	630,56	16,40	470,80	17,00

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Osim navedenog, Vlada FBiH izmiruje obaveze unutarnjeg duga po sudskim presudama. Za izmirenje presuda iz osnova ratnih tražbina godišnje je budžetom FBiH planirano po 2,0 mil. KM za naredne tri godine, za obaveze prema dobavljačima bivšeg FMO i Vojske Federacije po 1,0 mil. KM naredne tri godine, za izmirenje plaća i naknada uposlenicima bivšeg FMO i pripadnicima Vojske Federacije po 200.000 KM godišnje. Navedeni podaci se odnose na period 2020. do 2023.godinu

4.8. Vanjski dug u FBiH

Vanjski dug FBiH uređen je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine⁸⁹, Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o Budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH.

U skladu sa članom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine entiteti i Distrikt mogu se zaduživati po osnovu vanjskog duga uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s uslovima iz Ustava Bosne i Hercegovine.

Vanjski dug u FBiH, uključujući dugove krajnjih korisnika, odnosi se na relevantni i direktni dug i iznosi 4.595,38 mil. KM. Relevantni dug FBiH, nastao zaduživanjem Bosne i Hercegovine i supsidijarnim prenosom obaveza po osnovu ugovorenih kredita na FBiH, na dan 31.12.2019. godine iznosi 4.520,04 mil. KM, dok direktni dug Federacije, nastao po osnovu kredita koje je direktno sa kreditorom ugovorila FBiH prije stupanja na snagu Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama, iznosi 75,34 mil. KM.

Tabela 4.15. Stanje vanjskog duga u periodu 2013.- 2019. godina, u mil. KM

Kategorija duga	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Relevantni dug	4.577,35	5.051,14	5.181,53	5.161,67	4.657,17	4.623,74	4.520,04
Stari dug (u okviru Relevant.)	989,87	952,10	909,34	834,92	705,80	652,57	586,93
Direktni dug	93,88	92,76	92,08	88,38	82,20	79,00	75,34
UKUPNO	4.671,23	5.143,90	5.273,61	5.250,05	4.739,37	4.702,74	4.595,38

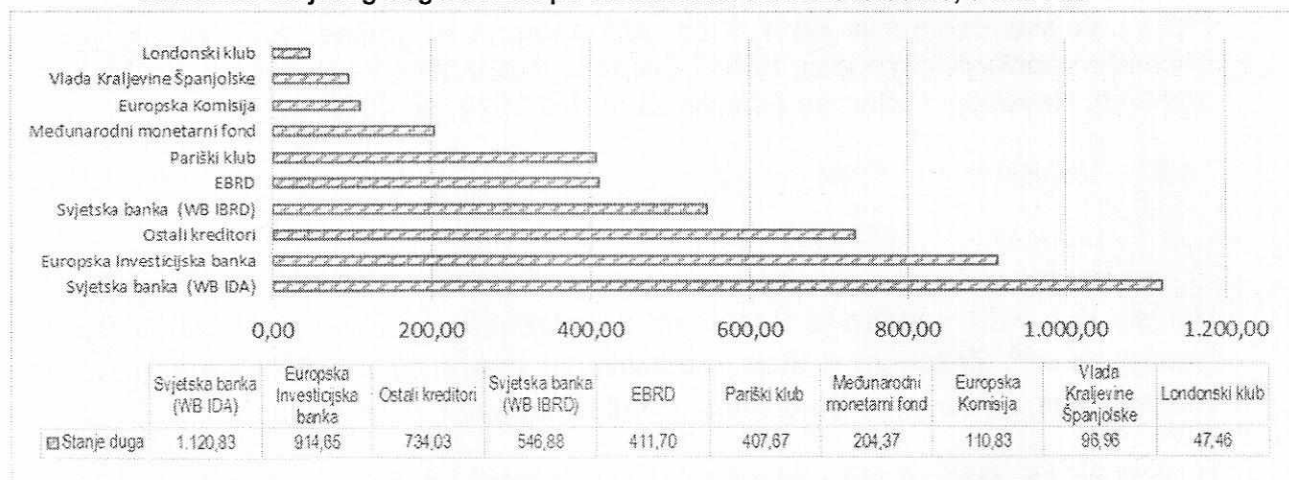
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

⁸⁹ «Službeni glasnik BiH» br: 52/05, 103/09 i 90/16

Učešće starog⁹⁰ u ukupnom vanjskom dugu je u konstantnom padu i sa 586,93 mil. KM, čini 12,77% ukupnog vanjskog duga⁹¹.

Vanjski dug u Federaciji je u cilju osiguranja sredstava za finansiranje većih infrastrukturnih projekata, kao i za budžetsku podršku je najvećim dijelom ugovoren sa bilateralnim i multilateralnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Europska investiciona banka, Međunarodni monetarni fond i dr). Kao rezultat toga, 3.561,87 mil. KM⁹² ili 77,51% ukupnog vanjskog duga u Federaciji odnosi se na zaduženje kod multilateralnih finansijskih institucija, dok se preostalih 1.033,51 KM ili 22,49% odnosi na zaduženje kod bilateralnih kreditora.

Struktura vanjskog duga u FBiH po kreditorima 31.12.2019. odine, u mil. KM

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Izuzme li se dug krajnjih korisnika (KK), na koje je supsidijarno prenesena obaveza po osnovu kreditnog zaduženja, a koju uplaćuju u budžet Federacije, stanje vanjskog duga Vlade FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 2.080,62 mil. KM i u ukupnom dugu Vlade Federacije učestvuje sa 74,13%. Učešće vanjskog duga Vlade Federacije u ukupnom vanjskom dugu u Federaciji se konstantno smanjuje i sa 56,78%, koliko je iznosilo 2013. godine, u 2019. godini spalo na 45,28%.

Plan otplate obaveza po vanjskom dugu Federacije izrađuje se na bazi projekcije obaveza proisteklih iz zaključenih međunarodnih sporazuma (ugovora) sa kreditorima i procjene povlačenja već zaključenih kredita, uzimajući u obzir mogućnost promjene kursa valuta u kojima se krediti otplaćuju⁹³.

Tabela 4.16. Otplata vanjskog duga u 2019. godini, u mil. KM

⁹⁰ Dug Federacije koji je preuzet od SFRJ iznosio je 1.593,79 mil. KM

⁹¹ Učešće starog duga u ukupnom vanjskom dugu je 31.12.2013. godine iznosilo 21,19%, 2014. godine 18,51%,

2015. godine 17,24%, 2016. godine 15,90%, 2017. godine 14,89% i 2018. godine 13,88%

⁹² Uključen i iznos duga prema multilateralnim finansijskim institucijama preuzet od bivše Jugoslavije

⁹³ U projekcije uključen korektivni faktor od 5%

Realizacija plana otplate vanjskog duga u 2019.	Glavnica		Kamata		Ukupno		% izvršenja
	Plan	Realizacija	Plan	Realizacija	Plan	Realizacija	
Relevantni dug	455,413	424,519	76,752	81,472	532,165	505,991	95,08%
Direktni dug	4,003	3,323	2,319	2,283	6,322	5,606	88,67%
UKUPNO	459,416	427,842	79,071	83,755	538,488	511,597	95,01%

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 4.17. Projekcija otplate vanjskog duga uključujući dug krajnjih korisnika na koje je supsidijarno prenesena obaveza, u mil. KM

Plan otplate obaveza po vanjskom dugu	2020.		2021.		2022.		2023.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
Relevantni dug	452,21	85,47	511,48	81,10	491,45	74,96	621,39	55,14
Direktni dug	2,71	2,35	7,76	2,29	8,06	2,08	8,04	1,77
UKUPNO	454,91	87,82	519,24	83,39	499,51	77,04	629,43	56,91

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

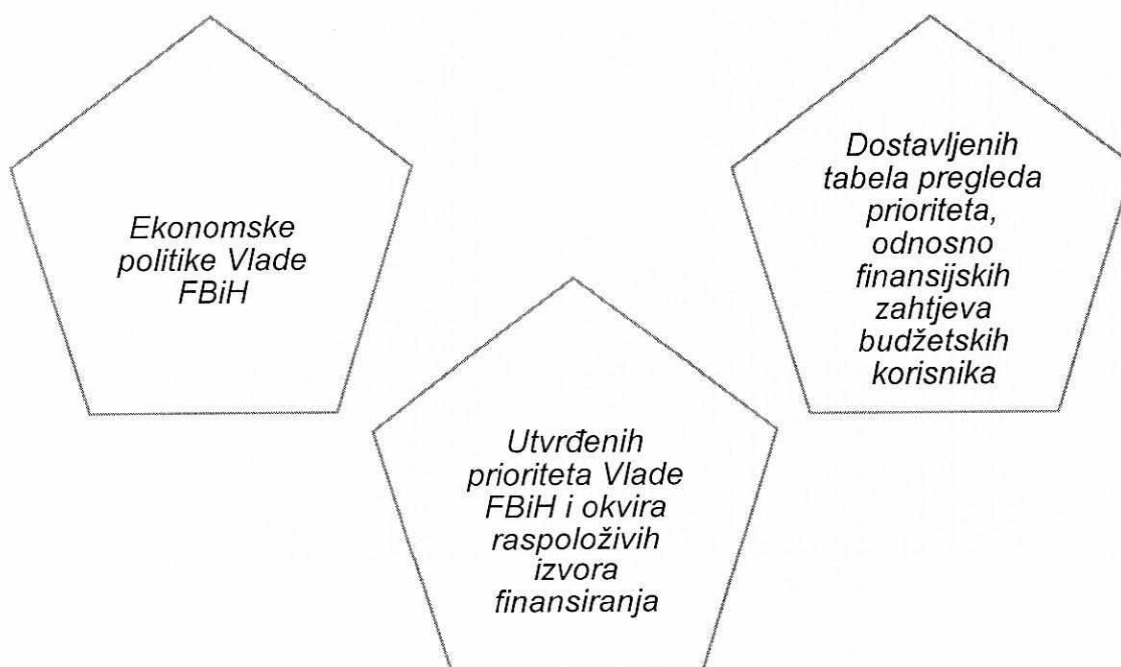
V. Budžetski prioriteti za period 2021. - 2023. godina

Dokument okvirnog budžeta kao važan akt Federalnog ministarstva finansija sadrži makroekonomski okvir u čijem sastavu su makroekonomski indikatori, projekcije makroekonomskih kretanja te srednjoročna fiskalna strategija zasnovana na pozitivnim makroekonomskim pretpostavkama i trenutnim poreznim politikama. Upravljanje rashodima na nivou Vlade FBiH odnosi se na politiku javnih rashoda, tekuće rashode koji su detaljno obrazloženi te stanje duga u FBiH (vanjski i unutarnji dug).

Cilj Dokumenta okvirnog budžeta je da osigura kvalitetan strateški osnov za srednjoročno planiranje budžeta te kroz pripremu godišnjih budžeta i povezivanje trogodišnjih projekcija rashoda utvrdi prioritete vlade. Budžet kao ključni instrument za izradu politike svake vlade ima za cilj da osigura fiskalnu disciplinu te da osigura alokaciju resursa usklađenih sa strateškim prioritetima vlade.

Budžetski korisnici prilikom pripreme i podnošenja svog godišnjeg finansijskog zahtjeva a u vezi sa budžetskim sredstvima, dužni su pridržavati se gornjih granica rashoda utvrđenih Dokumentom okvirnog budžeta. Na ovaj način Dokument okvirnog budžeta prelazi u formu preliminarnog nacrtu budžeta za narednu godinu.

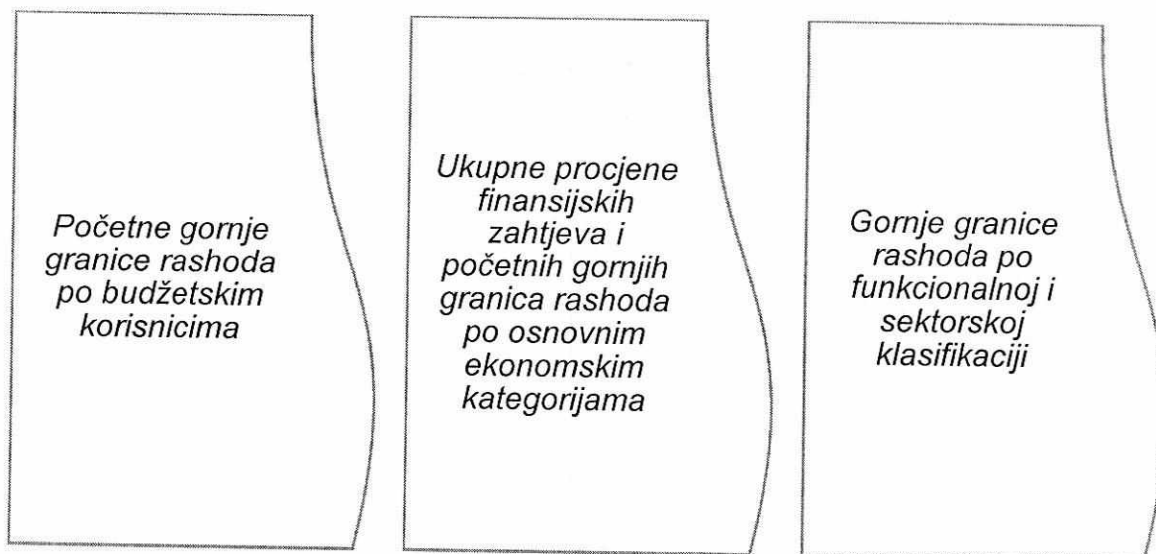
U Dokumentu okvirnog budžeta FBiH za period 2021. – 2023. godine su uključeni prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda, a koji su utvrđeni sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

Budžetski korisnici su u Instrukciji br. 1 u obliku finansijskog zahtjeva dostavili tabele pregleda prioriteta, koje sadrže inicijalne projekcije potrebnih budžetskih sredstava za naredni trogodišnji period. Tabele pregleda prioriteta sačinjene su na osnovu relevantnih vladinih i sektorskih politika i strategija s ciljem unapređenja aktivnosti i programa budžetskih korisnika. Kao i prethodnih godina, iznos finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika u značajnoj mjeri prevazilazi iznos projiciranih raspoloživih sredstava. Obzirom na trenutnu situaciju i nemogućnost da se udovolji svim zahtjevima i željama budžetskih korisnika, prijedlog raspodjele ograničenih sredstava sačinjen je na osnovu raspoloživih podataka o utvrđenim prioritetima Vlade FBiH. Posebna pažnja usmjerena je na prioritete fiskalne politike, kao važne ograničavajuće faktore u procesu raspodjele budžetskih sredstava. Strateško-planski razvoj načina planiranja budžeta po programima i usmjerenost prema rezultatima predstavljaju osnovna rješenja i alat za jačanje strateške alokacije resursa. Definisanjem budžetskih programa i projekata, utvrđena je programska klasifikacija budžeta koja se nalazi u primjeni i u okviru iste, rashodi i izdaci iskazuju se prema ekonomskoj klasifikaciji.

Dokumentom okvirnog budžeta utvrđene su početne gornje granice rashoda za 2021., 2022. i 2023. godinu, na nivou razdjela i glava svakog budžetskog korisnika. Primarni cilj početnih gornjih granica rashoda je da osiguraju realan okvir unutar kojeg će budžetski korisnici razviti svoje detaljne zahtjeve i predstaviti prioritete kada je riječ o programima i aktivnostima za naredni trogodišnji period. Nakon usvajanja Dokumenta okvirnog budžeta, a u skladu sa vremenskom dimenzijom budžetskog kalendara, Federalno ministarstvo finansija će budžetskim korisnicima uputiti budžetske Instrukcije br. 2 koje će sadržavati usvojene početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika, kao i smjernice za pripremu njihovih detaljnih budžetskih zahtjeva za 2021. godinu.

Srednjoročni planovi potrošnje predloženi u Dokumentu okvirnog budžeta temeljeni su na dostavljenim finansijskim zahtjevima budžetskih korisnika i sastoje se od tri tabele koje čine:

Dalje, u dijelu 5.1. ovog poglavlja date su Projekcije Budžeta FBiH za naredni trogodišnji period, dok je u dijelu 5.2. ovog poglavlja predstavljen proces dostavljanja finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika sa pripadajućim analizama i s fokusom na sadržaj zahtjeva i probleme u procesu njihove pripreme. Dio 5.3. opisuje postupak na osnovu kojeg su utvrđeni predloženi prioriteti potrošnje, odnosno početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike. U dijelu 5.4. dat je detaljan pregled predloženih gornjih granica rashoda po sektorima i budžetskim korisnicima.

5.1. Projekcije Budžeta FBiH za naredne tri godine

Prihodi koji pripadaju FBiH regulisani su Zakonom o pripadnosti javnih prihoda⁹⁴, čije je donošenje inicirano reformom indikretnih poreza, a kojim su u sferi fiskalnih odnosa utvrđeni kriteriji za sigurne izvore finansiranja i optimalnu raspodjelu javnih prihoda između raznih nivoa vlasti u FBiH. Iako nema raspodjele prihoda koja može zadovoljiti sve korisnike, ovim zakonom se omogućava finansiranje Ustavom utvrđenih funkcija na zadovoljavajući način, što je i cilj Zakona o pripadnosti javnih prihoda. Dakle, ovaj Zakon je decidno propisao koji prihodi pripadaju kojim nivoima vlasti u FBiH. Prilikom planiranja prihodovne strane projiciranog Budžeta FBiH za naredne tri godine uzete su u obzir trenutne okolnosti po pitanju pandemije virusa Covid-19, a u cilju poduzimanja preventivnih mjera u borbi protiv iste, kao i sanacije posljedica nastalih po privredu i privredne subjekte na području FBiH. Uvažavajući novonastale okolnosti, izrada i projekcija prihoda od poreza i doprinosa za Federalno ministarstvo finansija bila je više nego izazov. Stoga je prilikom sačinjavanja ovih projekcija uzeto svakako u obzir da će mjere koje poduzima i koje će poduzeti Vlada FBiH ali i ostali nivoi vlasti imati pozitivnog efekta i usporiti daljnji pad prihoda.

Kao i ranijih godina, rashodovnu stranu čine zahtjevi budžetskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta Vlade FBiH, ažuriranih makroekonomskih projekcija i procjena raspoloživih budžetskih sredstava. Struktura rashodovne strane pokazuje da se u narednom periodu, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, nastavlja s provedbom restriktivne javne potrošnje, uz naročit fokus na kontrolu budžetske potrošnje, odnosno ograničavanje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera. Cilj je svaki višak prihoda u odnosu na planirane, iskoristiti za preusmjeravanje u realizaciju kapitalnih projekata i javnih investicija, a čije povećanje u narednom srednjoročnom periodu predstavlja apsolutni prioritet za FBiH.

⁹⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15

Tabela 5.1. Projekcije Budžeta FBiH za naredne tri godine

OPIS	Budžet za 2020. godinu	Projekcije Budžeta za 2021. godinu	Projekcije Budžeta za 2022. godinu	Projekcije Budžeta za 2023. godinu
1	2	3	4	5
1. BUDŽETSKI PRIHODI (1.1. + 1.2.)	3.784.900.679	3.900.643.871	4.014.076.473	4.200.340.302
1.1. PRIHODI OD POREZA (1.1.1 + 1.1.2.+1.1.3.+1.1.4.)	3.280.556.802	3.374.104.688	3.462.263.410	3.641.905.483
1.1.1. Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća	71.771.524	73.264.372	75.535.568	77.952.706
1.1.2. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.758.761.259	1.808.006.575	1.864.054.778	1.923.704.531
1.1.3. Prihodi od indirektnih poreza sa jedinstvenog računa (1.1.3.1.+1.1.3.2.)	1.450.009.619	1.492.833.741	1.522.673.064	1.640.248.246
1.1.3.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Federaciji BiH	912.333.168	951.842.339	1.007.329.950	1.019.854.072
1.1.3.2. Prihodi od indirektnih poreza na ime finansiranja relevantnog duga	537.676.451	540.991.402	515.343.114	620.394.174
1.1.4. Ostali prihodi i prihodi po osnovu zaostalih obaveza	14.400	0	0	0
1.2. NEPOREZNI PRIHODI	504.343.877	526.539.183	551.813.063	558.434.819
2. BUDŽETSKI RASHODI (2.1.+2.2.+2.3.)	4.562.407.743	3.991.936.662	4.054.301.176	4.085.626.101
2.1. RASHODI	4.276.954.093	3.677.427.471	3.736.236.423	3.787.925.411
2.2. KAPITALNI IZDACI I TRANSFERI	169.097.360	178.292.605	172.203.525	172.099.025
2.3. IZDACI ZA KAMATE	116.356.290	136.216.586	145.861.228	125.601.665
3. TEKUĆI BILANS (1.-2.)	-777.507.064	-91.292.791	-40.224.703	114.714.201
4. PRIMICI OD PRODAJE NEFINANSIJSKE IMOVINE	30.000	0	0	0
5. IZDACI OD NABAVKE NEFINANSIJSKE IMOVINE	0	0	0	0
6. NETO NABAVKA NEFINANSIJSKE IMOVINE (4.-5.)	30.000	0	0	0
7. UKUPAN SUFICIT (3.+6.)	-777.477.064	-91.292.791	-40.224.703	114.714.201
8. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	1.375.000.000	1.155.807.025	1.210.917.494	1.023.117.985
8.1. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE	100.000.000	100.000.000	100.000.000	100.000.000
8.2. ZAJMOVI PRIMLJENI KROZ DRŽAVU-DUGOROČNI	455.000.000	595.807.025	520.917.494	493.117.985
8.3. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA-DUGOROČNI	410.000.000	100.000.000	230.000.000	70.000.000
8.4. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA-KRATKOROČNI	410.000.000	360.000.000	360.000.000	360.000.000
9. IZDACI ZA NABAVKU FINANSIJSKE IMOVINE I OTPLATE DUGOVA (9.1.+9.2.)	946.522.936	1.064.514.234	1.170.692.791	1.137.832.186
9.1. IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU	19.240.000	27.540.000	26.840.000	26.840.000
9.2. IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (9.2.1.+9.2.2.+9.2.3.)	927.282.936	1.036.974.234	1.143.852.791	1.110.992.186
9.2.1. Otplate vanjskog duga i vanjske otplate	454.913.594	519.242.296	499.510.363	629.426.741
9.2.2. Otplate domaćeg pozajmljivanja	400.000.000	460.000.000	590.000.000	430.000.000
9.2.3. Otplate unutrašnjeg duga, po izdatim garanc. i otkup	72.369.342	57.731.938	54.342.428	51.565.445
10. NETO FINANSIRANJE (8.-9.)	428.477.064	91.292.791	40.224.703	-114.714.201
11. UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (7.+10.)	-349.000.000	0	0	0
12. OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	77.000.000	0	0	0
13. RAZGRANIČENI PRIHODI	272.000.000	0	0	0
SVEUKUPNI PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	5.508.930.679	5.056.450.896	5.224.993.967	5.223.458.287
SVEUKUPNI RASHODI I IZDACI	5.508.930.679	5.056.450.896	5.224.993.967	5.223.458.287

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

5.2.1. Budžetska Instrukcija br. 1 za period 2021. – 2023. godine

U skladu sa rokovima naznačenim u Zakonu o budžetima u FBiH⁹⁵ Federalno ministarstvo finansija uputilo je svim budžetskim korisnicima Budžetske instrukcije br. 1. na osnovu kojih su isti informisani o rokovima, procesima i zahtjevima za dostavljanje informacija za proces pripreme DOB-a FBiH za period 2021. – 2023. godine. Budžetski korisnici, dobili su jasne smjernice u Instrukcijama br. 1 da svoje preglede prioriteta, odnosno finansijske zahtjeve, podnose putem podsistema za pripremu i prikupljanje planova budžetskih korisnika u okviru informacijskog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS), kao i u printanoj verziji, najkasnije do 31. marta 2020. godine. U periodu izrade finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika, Vlada FBiH proglasila je stanje prirodne nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa na području FBiH a u skladu s tim, Federalno ministarstvo finansija informisalo je sve budžetske korisnike da je rok za dostavu pregleda prioriteta odnosno finansijskih zahtjeva za period 2021.-2023. godina produžen do 15.04.2020. godine.

Slijedom Budžetskih instrukcija br. 1, budžetski korisnici su također upoznati sa makroekonomskim projekcijama, osnovnim karakteristikama trenutne ekonomske situacije u FBiH, ciljevima fiskalne politike, politikom ukupnih rashoda i izdataka i strateškim prioritetima Vlade FBiH za srednjoročni period. Stabilna fiskalna politika kroz smanjenje javne potrošnje predstavlja polaznu osnovu djelovanja Vlade FBiH po pitanju provedbe politike upravljanja javnim rashodima. S ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, u narednom periodu potrebno je nastaviti s provedbom restriktivne javne potrošnje, uz naročit fokus na kontrolu budžetske potrošnje, odnosno ograničavanje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera.

Od strane Vlada oba entiteta u BiH usvojen je dokument „Zajedničke socioekonomske reforme za period 2019-2022. godina“⁹⁶ koje podrazumijevaju postizanje:

1. Održivog i ubrzanog ekonomskog rasta, povećanje konkurentnosti privrede i unapređenje poslovnog okruženja,
2. Depolitizaciju, veće održivosti i efikasnosti javnih preduzeća,
3. Sveobuhvatnost reforme i poboljšanja kvaliteta zdravstvenog sistema,
4. Provedbe politike koja pruža prilike za mlade, žene i ranjive kategorije

Strukturalne reformske mjere za otklanjanje ključnih prepreka za ostvarenje rasta i konkurentnosti FBiH su definisane Programom ekonomskih reformi FBiH za period 2020-2022. godinu⁹⁷, a odnose se na poslovno okruženje, tržište energije, tržište rada, poljoprivredu, transportnu infrastrukturu, turizam, socijalnu politiku i obrazovanje.

⁹⁵ „Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14,8/15, 91/15, 102/15, 104/16 i 5/18

⁹⁶ Vlada FBiH, 194. Sjednica od 10.10.2019. godine

⁹⁷ FZZPM: Program ekonomskih reformi FBiH za period 2020-2022, 207. sjednica Vlade 23.01.2020.g.

Navedeni ciljevi su definisani aktuelnim Programom ekonomskih reformi FBiH za period 2020 -2022. godina, u kome su jasno naznačeni prioriteti njenog djelovanja u narednom srednjoročnom periodu, zatim Programom rada Vlade FBiH i dokumentom Ekonomska politika Vlade FBiH.

U Budžetskim Instrukcijama br. 1, Federalno ministarstvo finansija je istaklo zahtjeve prema budžetskim korisnicima, prema kojim su bili dužni da svoje zahtjeve za potrošnjom dostave pored linijskog i u programskom formatu i to za sljedeću i dvije naredne godine. Budžetski korisnici imali su obavezu da u okviru faze planiranja po modelu programskog budžeta, sredstva planiraju isključivo na osnovu postavljenih ciljeva, odnosno rezultata za koje se očekuje da budu ostvarena tim sredstvima. Ranijim definisanjem budžetskih programa, utvrđena je programska klasifikacija koja se primjenjuje i u okviru koje se rashodi i izdaci iskazuju prema ekonomskoj klasifikaciji. Federalno ministarstvo finansija u saradnji sa ministarstvima finansija drugih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini provodi aktivnosti na realizaciji potpune provedbe programskog budžeta.

Potrebno je naglasiti da će 2020. godina biti posvećena pojačanim aktivnostima na implementaciji programskog budžeta, te da će fokus biti na poboljšanju mjera učinka za dodjeljena sredstva, što će od budžetskih korisnika u konačnici zahtijevati da preispitaju opravdanost i/ili produktivnost do sada kreiranih programa, te da izvrše optimizaciju istih, a sve s ciljem efikasnije realizacije programskog budžetiranja u FBiH.

Nakon revidiranja, optimizacije, identifikacije i formulisanja cjelokupne strukture programskog budžeta, budžetski korisnici su bili u obavezi da, korištenjem informacionog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS) izvrše popunjavanje pojedinačnih vrijednosnih iznosa u programskom formatu. Po završetku unosa vrijednosnih iznosa iskazanih u finansijskom zahjevu, budžetski korisnici su bili još u obavezi da izvrše unos pripadajućeg obrazloženja po ekonomskim kodovima na kojima se planiraju vrijednosti prihoda i rashoda.

5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

Obzirom na činjenicu da je budžetskim korisnicima omogućena direktna komunikacija i on-line dostavljanje budžetskih podataka u centraliziranu bazu podataka lociranu kod ministarstva finansija, mogućnost tehničkih greški pri unosu podataka u aplikaciju svedena je na minimum, dok je s druge strane došlo do povećanja discipline i efikasnosti u procesu pripreme budžeta, kao i kvaliteta budžetske dokumentacije. U skladu sa Budžetskim instrukcijama br. 1, putem on-line aplikacije i u printanoj formi, Budžetski korisnici su Federalnom ministarstvu finansija dostavili svoje preliminarne finansijske zahtjeve za period 2021. – 2023. godine. Međutim, budžetski korisnik 5102 – Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje nije postupio u skladu sa uputama Federalnog ministarstva finansija odnosno nije dostavio svoj Finansijski zahtjev za period 2021.-2023. godina. S tim u vezi, Federalno ministarstvo

finansija bilo je prinuđeno predložiti početne gornje granice rashoda na nivou 2020. godine.

Ističemo da je Federalno ministarstvo finansija aktivno učestvovalo u saradnji sa budžetskim korisnicima u procesu pripreme njihovih finansijskih zahtjeva, svakodnevno pružajući tehničku i informatičku pomoć.

Nakon zaprimanja tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih planova budžetskih korisnika u centralizovanu bazu podataka Federalnog ministarstva finansija, budžetski analitičari su pristupili kontroli tehničke ispravnosti. Finansijski zahtjevi koji su bili tehnički neispravno popunjeni, vraćeni su na korekciju, nakon čega su po ponovnom prijemu zajedno sa ostalim potvrđeni. Nakon tehničke provjere, izvršena je analiza i razmatranje svih relevantnih informacija dostavljenih od strane budžetskih korisnika na osnovu koje će Federalno ministarstvo finansija predložiti gornje granice rashoda za pojedine budžetske korisnike koje će Vlada FBiH razmotriti u Dokumentu okvirnog budžeta za period 2021. - 2023. godina.

Dosadašnji način unosa budžetskih zahtjeva kroz on-line aplikaciju, značajno je olakšao rad budžetskim korisnicima, a mogućnost tehničkih greški sveo na minimum. Međutim i dalje postoje primjetne razlike u nivoima kvaliteta, odnosno tehničke ispravnosti podnesenih finansijskih zahtjeva, iz razloga nedefinisanih mjera učinaka, nedovoljnih obrazloženja ili kopiranja istih obrazloženja po godinama. Ozbiljan pristup izradi finansijskih zahtjeva od budžetskih korisnika zahtjeva detaljna obrazloženja u smislu argumenata i preciznosti za povećanjem ili smanjenjem budžetskih sredstava po programu ili aktivnostima budžetskih korisnika.

Ukupni zahtjevi za budžetskim sredstvima iznose 3.004,0 miliona KM za 2021. godinu; 3.113,5 miliona KM za 2022. godinu i 3.047,0 miliona KM za 2023. godinu. Zahtjevi budžetskih korisnika predstavljaju procentualno smanjenje u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu u iznosu od 45,47% u 2021. godini, za 2022. godinu 43,48%, dok za 2023. godinu procentualno smanjenje iznosi 44,69%. Najveći iznos zahtjeva odnosi se na oblasti (sektore) ekonomskih poslova i socijalne zaštite.

Ukupni zahtjevi za samo 5 budžetskih korisnika iznose 2.215,8 mil. KM u 2021. godini, 2.329,0 mil. KM u 2022. godini i 2.275,0 mil. KM u 2023. godini, što predstavlja 43,8% od ukupno zahtijevanog iznosa za 2021. godinu, 46,0% za 2022. godinu i 45,0 % za 2023. godinu. U Tabeli 5.2. dat je pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima za period od 2021.-2023. godine.

Tabela 5.2. – Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima (u .000 KM)

R.br	Org.kod	Budžetski korisnik	Budžet za 2020.god	UKUPAN ZAHTJEV		
				2021.	2022.	2023.
1	1601	Federalno ministarstvo finansija	1.858.070	1.264.675	1.371.793	1.318.268
2	1801	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	128.423	211.851	211.189	210.778
3	2401	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	94.899	146.387	148.447	149.507
4	3201	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	339.500	361.651	360.815	360.319
5	5101	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	187.270	231.195	236.281	235.828
UKUPNO			2.608.162	2.215.759	2.328.525	2.274.700

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U Prilogu 1. dat je detaljan pregled zahtjeva svih budžetskih korisnika, gdje su istovremeno prikazane i predložene gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika.

5.3. Prioriteti potrošnje Vlade FBiH

5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje

Predlaganjem prioriteta potrošnje tj. početnih gornjih granica rashoda za razdoblje 2021. – 2023. godina, kao i prethodnih godina, za polaznu osnovu je uzet procijenjeni okvir raspoloživih prihoda i prioriteta politika Vlade FBiH koji je kompariran sa analizama dobivenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika. Navedena komparacija je urađena uz poštovanje opredjeljenja Vlade FBiH u domenu fiskalne politike, koja se usmjerava na jačanje fiskalne održivosti i ekonomskog rasta. Ključne aktivnosti ove politike prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora projiciranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Navedene mjere i aktivnosti, uz fokus na nastavak provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka, i zajedno sa efektima poreznih politika, omogućit će stvaranje fiskalnog prostora za javne investicije, što će u konačnici pridonijeti jačanju stabilnosti javnih finansija, koja je ujedno i preduslov trajnog ekonomskog rasta u BiH, odnosno FBiH.

Imajući u vidu trenutnu situaciju u kojoj se projekcije rashoda budžeta Vlade FBiH u narednom srednjoročnom razdoblju trebaju inkorporirati u raspoložive prihode,

neophodan je nastavak politike restriktivne budžetske potrošnje. Stoga, naglašavamo važnost da se zahtjevi za finansiranjem budžetskih programa iskazuju objektivno i da odražavaju realnu potrebu, sa jasnim i detaljnim obrazloženjima. Finansijski zahtjevi izrađeni i obrazloženi na gore opisan način, biti će razumljivi i davati će dovoljno informacija prilikom donošenja odluke o rasporedu ograničenih budžetskih sredstava od strane Vlade FBiH. Stoga je od iznimne važnosti uložiti dodatni napor u izradi finansijskih zahtjeva u skladu sa ovim uputama, kako bi se pojave poput nerealnih ulaznih podataka, neiskazivanja mjera učinka i druge greške svele na najmanju moguću mjeru.

U cilju osiguravanja pretpostavki za postizanje većeg nivoa kvaliteta procesa izrade tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva, Federalno ministarstvo finansija je svim budžetskim korisnicima dostavilo Procedure o procesu izrade finansijskog zahtjeva za organizacione jedinice budžetskog korisnika. Svrha i cilj ovih procedura je da se uredi proces finansijskog planiranja, ovlasti i odgovornosti u procesu izrade finansijskog zahtjeva unutar organizacionih jedinica budžetskog korisnika. Dodatni cilj ovih procedura jeste da budžetski korisnici izrade finansijske zahtjeve koji osiguravaju efektivnu alokaciju raspoloživih budžetskih sredstava, a koji bi bili usklađeni sa njihovim ciljevima i planiranim aktivnostima, kao i strateškim prioritetima Federacije Bosne i Hercegovine. Obveznici primjene ovih procedura biće rukovodioci budžetskog korisnika, Sektor za finansijsko-ekonomske poslove i ostale organizacione jedinice budžetskog korisnika. Imajući u vidu različite nadležnosti, kao i unutarnju organizaciju budžetskih korisnika, sugeriše se istim da procedure prilagode svojim organizacijama.

5.3.2. Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja

5.3.2.1. Rodno odgovorno budžetiranje (ROB)

Vlada FBiH, kroz programski budžet zasnovan na rezultatima, podržava i razvoj inicijative za potpunu implementaciju rodno odgovornog budžetiranja. Shodno navedenom, u narednom razdoblju Federalno ministarstvo finansija će pojačati napore za dodatna unapređenja procesa planiranja Budžeta FBiH, s ciljem postizanja veće budžetske discipline uključivanjem standarda ravnopravnosti spolova. Posebna pažnja će se posvetiti ovom pitanju kroz adekvatnu razradu principa ravnopravnost spolova i jednakih mogućnosti u procesu izrade i primjene propisa o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u FBiH.

Rodno odgovorno budžetiranje (ROB) je pristup po kom se svi budžetski procesi strukturiraju i procjenjuju iz perspektive ravnopravnosti spolova. Ovaj pristup prepoznaje da budžeti nisu rodno neutralni, te da svi akteri u budžetskom procesu trebaju ocjenjivati rezultate utroška javnih sredstava iz perspektive ravnopravnosti spolova, što vodi ka pravičnijoj raspodjeli budžetskih sredstava te unapređuje

ekonomski razvoj zemlje. Stoga je uvođenje aspekta ravnopravnosti spolova u službeni budžetski proces neophodno, jer je praksa pokazala da rodno odgovorno budžetiranje doprinosi uvođenju transparentnog i efikasnog upravljanja javnim sredstvima, u skladu sa potrebama žena i muškaraca.

Federalno ministarstvo finansija svake godine u Instrukcijama br. 1 koje se koriste kao upute za izradu tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskog zahtjeva naznačava kao obavezu da u pregledima svojih programa kao informaciju, budžetski korisnici imaju za obavezu i uključivanje pravnog osnova koji se odnosi na Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini prečišćeni tekst⁹⁸ i Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine 2018.- 2022.godine;⁹⁹. Pored navedenog, naznačeno je da izvrše procjenu efekata uz sagledavanje dosadašnjeg učinka, analize troškova i koristi, jasna obrazloženja o opravdanosti potrošnje i očekivanim rezultatima, kao i uputu za obavezno korištenje aplikacije ROB, kao nadogradnje unutar BPMIS sistema za planiranje i upravljanje budžetom. Također se naznačava da se vrši iskazivanje mjere učinka u odnosu na spol, te dati opis/obrazloženja uz mjere učinka koje će opisati očekivani broj/postotak Ž/M kao krajnjih korisnika/ica. Uz navedeno je i istaknuta potreba o razmatranju primjene člana 8. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, u smislu kreiranja posebnih mjera za naročito isključene grupe stanovništva u predmetnoj oblasti (kreiranje posebnih budžetnih linija za žene/djevojčice u određenom % ukupne planirane mase sredstava za taj program, radi postizanja ravnopravnog učešća i jednake koristi za žene i muškarce). U tom slučaju, i za tu budžetsku liniju treba razviti očekivane mjere učinka, sa opisom/obrazloženjem ranijih trendova, koji ukazuju na potrebu uvođenja posebnih mjera.

5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade FBiH za period 2021. – 2023. godina po sektorima

Posmatrajući izvršene analize i preporuke spomenute u prethodnom poglavlju, naredni dio odnosi se na gornje granice rashoda budžetskih korisnika za sljedeću budžetsku te naredne dvije fiskalne godine. Zahtjevi budžetskih korisnika kao i početna budžetska ograničenja, za svakog budžetskog korisnika, prikazani su u Tabeli 5.5.

Dokumentom okvirnog budžeta za razdoblje 2021. – 2023. godina projicirane su gornje granice rashoda za 2021. godinu u iznosu od 5.056,4 mil. KM, za 2022. godinu 5.224,9 mil. KM i za 2023. godinu 5.223,4 mil. KM. U odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu, gornje granice rashoda za 2021. godinu manje su za 8,21%, u 2022. godini manji su za 5,15% dok je 2023. godine gornja granica rashoda u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu manja za 5,18%.

⁹⁸ „Službeni glasnik BiH”, br. 32/10

⁹⁹ „Službeni glasnik BiH”, br. 89/18

Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda FBiH za razdoblje 2021. – 2023. godina

FUN KOD	BUDŽETSKI KORISNIK	BUDŽET					PROJEKCIJE					
		2020	% BDP	Zahtjev 2021	Zahtjev 2022	Zahtjev 2023	Odobreno 2021	% BDP	Odobreno 2022	% BDP	Odobreno 2023	% BDP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	UKUPNI RASHODI	5.508.931	25,09%	3.003.988	3.113.479	3.046.988	5.056.451	22,39%	5.224.994	22,36%	5.223.458	21,78%
01	OPĆE JAVNE USLUGE	2.005.605	9,13%	1.446.200	1.571.764	1.497.602	1.414.558	6,26%	1.540.964	6,59%	1.473.369	6,14%
02	JAVNI RED I SIGURNOST	161.975	0,74%	207.972	185.611	185.997	153.021	0,68%	144.802	0,62%	145.374	0,61%
03	EKONOMSKI POSLOVI	267.752	1,22%	438.222	438.821	440.333	312.755	1,39%	311.745	1,33%	311.836	1,30%
04	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	3.044	0,01%	14.957	14.957	14.957	5.454	0,02%	5.461	0,02%	5.468	0,02%
05	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	9.474	0,04%	83.432	83.513	85.109	13.265	0,06%	12.283	0,05%	12.688	0,05%
06	ZDRAVSTVO	76.903	0,35%	144.455	147.231	150.438	74.598	0,33%	74.472	0,32%	74.268	0,31%
07	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	12.585	0,06%	17.922	17.678	17.645	12.883	0,06%	12.774	0,05%	12.828	0,05%
08	OBRAZOVANJE	6.012	0,03%	25.489	24.865	26.838	7.845	0,03%	7.772	0,03%	7.785	0,03%
09	SOCIJALNA ZAŠTITA	2.965.580	13,50%	625.339	629.039	628.070	3.062.070	13,56%	3.114.720	13,33%	3.179.842	13,26%
	BDP FBiH REALNI		21.960.400					22.579.700		23.370.000		23.977.600

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

5.4.1. Opće javne usluge

Gornja granica rashoda za sektor Opće javne usluge za 2021. godinu projicirana je u iznosu od 1.414,5 mil. KM. Za 2022. godinu je projicirano 1.540,9 mil. KM, a za 2023. godinu 1.473,3 mil. KM. Ovako određene gornje granice rashoda su, u odnosu na Budžet FBiH za 2020. godinu, u 2021. godini smanjene za 29,47%, u 2022. godini za 23,17%, dok u 2023. godini to smanjenje iznosi 26,54%.

Određena gornja granica rashoda sektora općih javnih usluga za 2021. godinu ima učešće u BDP-u FBiH od 6,3%. Za 2022. godinu taj udio je 6,6% BDP-a FBiH, a za 2023. godinu 6,1% BDP-a FBiH.

5.4.2. Javni red i sigurnost

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 153,0 mil. KM za 2021. godinu, 144,8 mil. KM za 2022. godinu i 145,3 mil. KM za 2023. godinu.

Određena gornja granica rashoda sektora Javni red i sigurnost za 2021. godinu ima učešće od 0,7% u BDP-u FBiH. Za 2022. godinu taj udio je 0,6% BDP-a FBiH, a za 2023. godinu 0,6% BDP-a FBiH.

5.4.3. Ekonomske usluge

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 312,7 mil. KM u 2021. godini, 311,7 mil. KM u 2022. godini i 311,8 mil. KM u 2023. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 1,4% u BDP-u FBiH za 2021. godinu, za 2022. godinu 1,3%, a za 2023. godinu taj udjel iznosi 1,3% BDP-a FBiH.

5.4.4. Zaštita životne sredine

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 5,5 mil. KM u 2021. godini, 5,5 mil. KM u 2022. godini i 5,5 mil. KM u 2023. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,02% u BDP-u FBiH za 2021. godinu. Također, taj udjel za 2022. godinu kao i za 2023. godinu iznosi 0,02% BDP-a FBiH.

5.4.5. Stambeni i zajednički poslovi

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2021. godinu u iznosu od 13,3 mil. KM. Za 2022. godinu iznosi 12,3 mil. KM, a u 2023. godini 12,7 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,06% u BDP-u FBiH za 2021. godinu, dok udjel za 2022. i 2023. godinu iznosi 0,05% BDP-a FBiH.

5.4.6. Zdravstvo

Gornja granica rashoda za ovaj sektor u 2021. godini je projicirana u iznosu od 74,6 mil. KM, u 2022. godini iznosi 74,5 mil. KM, a za 2023. godinu projicirana gornja granica rashoda iznosi 74,3 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda sektora Zdravstvo za 2021. godinu ima udjel u BDP-u FBiH od 0,3%. U 2022. i 2023. godini udio sektora Zdravstva u BDP-a FBiH iznosi 0,3%.

5.4.7. Rekreacija, kultura i religija

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2021. godinu u iznosu od 12,9 mil. KM, dok je za 2022. i 2023. godinu projiciran iznos od 12,8 mil. KM.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,06% u BDP-u FBiH za 2021. godinu, dok isti za 2022. i 2023. godinu iznosi 0,05% BDP-a FBiH.

5.4.8. Obrazovanje

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 7,8 mil. KM za 2021. godinu, 7,8 mil. KM za 2022. godinu i 7,8 mil. KM za 2023. godinu.

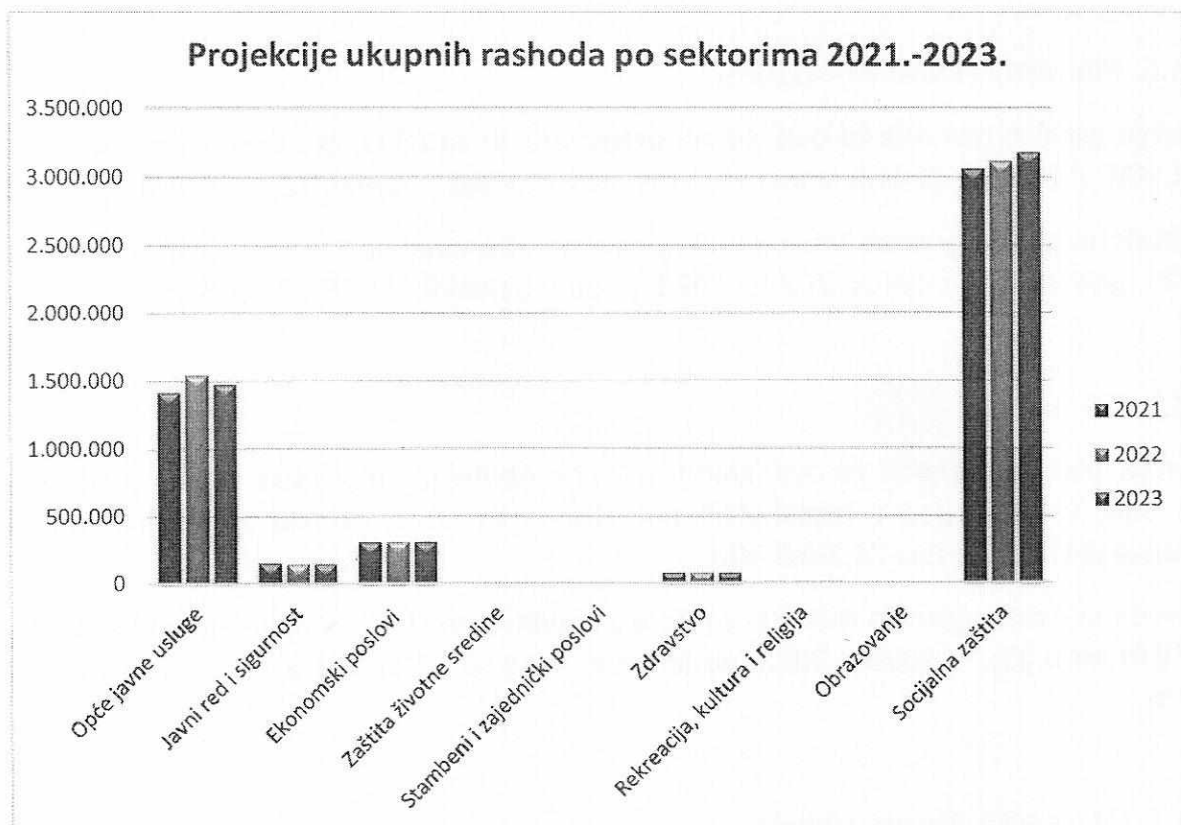
Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2021., 2022. godinu i 2023. godinu ima udio u BDP-u FBiH 0,03%.

5.4.9. Socijalna zaštita

Gornja granica rashoda za sektor Socijalna zaštita je projicirana u iznosu od 3.062,1 mil. KM u 2021. godini, 3.114,7 mil. KM u 202. godini i 3.179,8 mil. KM u 2023. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2021. godinu ima udjel od 13,6% u BDP-u FBiH. Za 2022. godinu taj udio je 13,3% BDP-a FBiH, a za 2023. godinu 13,3% BDP-a FBiH.

Grafik 1. Prikaz projekcije ukupnih rashoda po sektorima za period 2021.-2023. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 5.4. – Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za razdoblje 2021. - 2023.

FUN KOD	BUDŽETSKI KORISNIK	BUDŽET 2020	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			PRIJEDLOZI FEDERALNOG MINISTARSTVA FINANSIJA		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
UKUPNI RASHODI		5.508.930.679	3.003.988.499	3.113.479.248	3.046.938.495	5.056.450.896	5.224.993.967	5.223.458.287
01	OPŠTE JAVNE USLUGE	2.005.605.459	1.446.200.114	1.571.764.236	1.497.601.884	1.414.558.216	1.540.964.467	1.473.369.046
	1001 Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	5.306.047	5.777.474	5.777.474	7.548.483	5.498.100	5.468.101	7.245.100
	1002 Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	7.479.624	9.378.387	9.388.357	12.284.453	7.865.700	7.865.700	10.475.700
	1003 Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH	830.020	3.097.915	1.097.915	1.097.915	2.907.340	909.340	909.340
	1101 Ured predsjednika Federacije BiH	1.153.917	1.803.526	1.800.526	1.812.526	1.158.535	1.161.301	1.164.080
	1102 Ured potpredsjednika Federacije BiH	607.932	1.450.485	1.450.485	1.450.485	881.822	873.908	875.000
	1103 Ured potpredsjednika Federacije BiH	618.719	1.217.230	1.202.230	1.202.230	705.216	707.162	709.117
	1201 Vlada Federacije BiH	36.691.299	28.910.813	28.828.222	28.789.904	32.116.422	32.018.025	32.645.417
	1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	18.739.504	21.825.999	21.900.593	21.931.908	16.314.885	16.602.929	16.877.220
	1203 Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	533.876	613.261	569.378	571.403	564.701	559.276	561.301
	1204 Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	392.535	434.118	418.261	419.413	413.367	400.810	403.362
	1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	332.678	444.608	422.295	420.110	409.546	417.371	416.682
	1207 Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije	202.891	350.446	351.577	352.710	220.495	221.200	221.909
	1601 Federalno ministarstvo finansija	1.858.070.447	1.264.675.362	1.371.793.061	1.318.268.393	1.264.530.362	1.371.728.061	1.318.203.393
	1603 Porezna uprava	47.882.082	66.115.149	58.980.807	59.413.665	48.507.799	47.903.251	47.753.013
	1604 Finansijska policija	1.785.172	2.304.571	2.344.712	2.349.712	1.828.076	1.835.306	1.842.572
	3401 Federalni zavod za statistiku	7.277.688	13.787.285	43.790.290	17.298.060	12.184.880	33.191.000	13.931.000
	3601 Arhiv FBiH	459.082	777.587	777.587	777.587	508.500	508.500	508.500
	4401 Ured za reviziju institucija u FBiH	4.568.811	5.013.634	5.453.467	5.701.121	5.013.634	5.453.467	5.701.721
	5601 Agencija za državnu službu	2.248.696	2.605.646	2.746.993	2.855.838	2.453.476	2.460.044	2.442.655
	5602 Odbor državne službe za žalbe	438.687	498.275	502.867	499.459	446.802	448.961	447.799
	6201 Federalna uprava za inspeksijske poslove	8.816.928	12.645.870	9.556.559	9.752.275	8.793.918	8.793.918	8.793.918
	6301 Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	470.206	678.820	681.565	684.312	527.740	529.938	532.147
	6401 Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	698.618	1.753.613	1.928.975	2.121.872	709.900	706.900	706.900
02	JAVNI RED I SIGURNOST	161.975.157	207.972.363	185.611.495	185.996.531	153.021.288	144.802.425	145.374.085
	1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	7.482.921	9.715.172	9.112.057	9.269.215	7.574.484	8.135.805	8.377.253
	1403 Federalna uprava policije	36.409.767	55.162.007	39.193.257	39.270.484	39.778.468	36.253.443	36.494.123
	1501 Federalno ministarstvo pravde	3.916.821	7.403.388	7.000.388	7.000.388	4.307.500	4.180.000	4.091.050
	1502 Kazneno popravni zavod	43.701.432	0	0	0	0	0	0
	1503 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Busovača	0	4.397.212	4.699.854	4.595.221	3.018.100	3.046.650	3.080.650
	1504 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar	0	9.940.876	9.572.296	9.567.296	6.237.600	4.112.400	4.120.770
	1505 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Orašje	0	4.908.815	4.548.215	4.549.715	4.318.400	4.236.675	4.251.020
	1506 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	0	10.543.200	8.219.300	8.219.300	7.728.100	6.695.200	6.716.909
	1507 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	0	6.540.000	7.494.000	7.444.000	6.250.100	5.956.600	5.943.185
	1508 Kazneno popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	0	23.112.357	22.587.980	22.337.980	17.481.000	17.601.650	17.626.773
	1509 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Bihać	0	4.195.758	4.560.453	4.599.841	3.193.900	3.102.775	3.107.900
	2501 Ustavni sud FBiH	1.445.542	2.393.832	2.378.528	2.540.003	1.758.373	1.770.063	1.807.437
	2601 Vrhovni sud FBiH	7.365.116	11.821.553	11.923.664	11.904.837	8.478.943	8.565.362	8.481.963
	2602 Sudska policija	20.018.796	26.327.957	27.168.418	27.408.704	21.631.026	21.545.366	21.707.152
	2801 Federalno tužilaštvo FBiH	1.840.307	4.748.234	4.767.488	4.850.304	4.020.459	3.951.293	3.956.839
	2901 Federalno pravobranilaštvo	1.348.918	3.593.229	3.714.058	3.579.849	1.816.470	1.822.978	1.662.028
	4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	37.996.568	20.491.000	18.103.000	18.283.000	14.563.462	13.351.227	13.492.696
	4603 Štab civilne zaštite	60.000	90.000	90.000	90.000	60.000	60.000	60.000
	4701 Gender centar FBiH	388.369	487.773	476.539	486.384	404.903	394.916	396.337

03 EKONOMSKI POSLOVI	267.752.078	438.221.579	438.821.085	440.332.851	312.755.341	311.745.062	311.836.388
1206 Federalna komisija za koncesije	294.319	499.050	509.850	560.150	334.706	338.583	340.175
1701 Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	25.963.366	38.429.528	38.440.669	38.450.125	33.646.193	33.646.193	33.646.193
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	128.423.241	211.851.413	211.189.801	210.778.525	161.147.737	160.279.900	160.279.900
2201 Federalno ministarstvo trgovina	1.484.616	2.283.170	1.885.832	1.908.287	1.608.864	1.517.947	1.541.775
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	94.899.288	146.387.195	148.447.195	149.507.195	94.696.532	94.710.788	94.725.115
3501 Federalni hidrometeorološki zavod	2.532.503	3.046.238	2.905.900	2.950.920	2.703.120	2.591.267	2.609.864
3701 Federalni zavod za programiranje razvoja	687.884	787.382	782.092	787.761	714.857	714.950	718.758
3801 Federalna direkcija robnih rezervi	4.692.124	7.053.995	7.144.995	7.742.495	4.663.389	4.706.647	4.692.905
5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	1.765.368	17.033.478	17.050.769	17.077.561	6.116.956	6.136.010	6.152.539
5701 Federalni zavod za geologiju	1.290.184	1.877.100	1.630.750	1.677.800	1.208.200	1.180.200	1.183.000
5801 Federalni zavod za agropedologiju	1.153.465	1.457.500	1.339.950	1.383.950	1.167.384	1.171.073	1.172.490
5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	2.068.506	2.826.530	2.783.062	2.798.062	2.250.093	2.241.214	2.262.366
6001 Federalni agromediterranski zavod Mostar	2.496.191	4.689.000	4.710.000	4.710.000	2.497.310	2.510.290	2.517.306
04 ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	3.043.954	14.956.703	14.956.703	14.956.703	5.454.363	5.461.091	5.467.853
0401 Federalno ministarstvo okoliša i prostorne zaštite	3.043.954	14.956.703	14.956.703	14.956.703	5.454.363	5.461.091	5.467.853
05 STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	9.474.431	83.431.925	83.512.825	85.109.024	13.265.000	12.282.501	12.688.302
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	8.877.164	76.698.293	75.698.793	78.009.292	9.514.100	8.531.600	8.937.400
3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	3.597.267	6.733.632	7.814.032	7.099.732	3.750.900	3.750.901	3.750.902
06 ZDRAVSTVO	76.903.292	144.455.220	147.230.936	150.437.996	74.598.468	74.472.372	74.268.396
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	67.709.982	133.851.078	137.724.678	140.524.678	65.347.856	65.306.462	65.110.070
2002 Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	9.193.310	10.604.142	9.506.258	9.913.318	9.250.612	9.165.910	9.158.326
07 REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	12.584.510	17.921.784	17.678.050	17.645.474	12.883.391	12.774.012	12.827.977
4901 Federalna novinska agencija	2.590.012	3.641.234	3.457.000	3.424.424	2.725.810	2.659.000	2.706.000
5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta	9.994.498	14.280.550	14.221.050	14.221.050	10.157.581	10.115.012	10.121.977
08 OBRAZOVANJE	6.011.603	25.489.497	24.865.360	26.838.086	7.845.182	7.771.976	7.784.512
5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	5.399.575	24.601.205	24.036.371	25.992.958	7.200.632	7.124.779	7.133.258
5501 JU Centar za edukaciju sudija i tužilaoca	612.028	888.292	828.989	845.128	644.550	647.197	651.254
09 SOCIJALNA ZAŠTITA	2.965.580.195	625.339.314	629.038.558	628.069.946	3.062.069.647	3.114.720.061	3.179.841.728
3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	339.500.448	361.651.201	360.815.033	360.319.072	342.782.486	342.480.486	342.127.486
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	187.270.345	231.195.055	236.281.324	235.828.070	216.516.585	208.004.934	208.031.784
5102 Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.411.689.441	0	0	0	2.473.432.828	2.537.025.675	2.602.523.458
5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	27.119.961	32.493.016	31.942.201	31.922.804	27.337.748	27.228.966	27.159.000

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2020	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
1001 Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	5.306.047	5.777.474	5.777.474	7.548.483	5.488.100	5.468.101	7.245.100
1002 Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	7.479.624	9.378.397	9.388.397	12.284.453	7.865.700	7.865.700	10.475.700
1003 Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	830.020	3.097.915	1.097.915	1.097.915	2.907.340	909.340	909.340
1101 Ured predsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	1.153.917	1.803.526	1.800.526	1.812.526	1.158.535	1.161.301	1.164.080
1102 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	607.932	1.490.485	1.450.485	1.450.485	881.822	873.906	876.000
1103 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	618.719	1.217.230	1.202.230	1.202.230	705.216	707.162	709.117
1201 Vlada Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	36.691.299	28.910.813	28.828.222	28.789.904	32.116.422	32.018.025	32.645.417
1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	30 Fond namjenskih prihoda	866.911	913.911	913.911	913.911	913.911	913.911	913.911
	10 Budžetski prihodi	17.872.593	20.912.088	20.986.682	21.017.997	15.400.974	15.889.018	15.963.309
	Ukupno	18.739.504	21.825.999	21.900.593	21.931.908	16.314.885	16.802.929	16.877.220
1203 Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	10 Budžetski prihodi	533.876	613.281	569.378	571.403	564.701	559.276	561.301
1204 Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	10 Budžetski prihodi	392.535	434.118	418.261	419.413	413.367	400.810	403.362
1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	10 Budžetski prihodi	332.678	444.608	422.295	420.110	409.546	417.371	418.882
1206 Federalna komisija za koncesije	10 Budžetski prihodi	294.319	499.050	509.850	560.150	334.706	338.583	340.176
1207 Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije	10 Budžetski prihodi	202.891	350.446	351.577	352.710	220.495	221.200	221.909
1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	10 Budžetski prihodi	7.482.921	9.715.172	9.112.057	9.269.215	7.974.464	8.155.805	8.377.253
1403 Federalna uprava policije	10 Budžetski prihodi	36.409.767	55.162.007	39.193.257	39.270.484	39.778.468	36.253.445	36.494.123
1501 Federalno ministarstvo pravde	10 Budžetski prihodi	3.916.821	7.403.388	7.000.388	7.000.388	4.307.500	4.180.000	4.091.050
1502 Kazneno popravni zavodi	10 Budžetski prihodi	43.701.432	0	0	0	0	0	0
1503 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Busovača	10 Budžetski prihodi	0	4.397.212	4.699.654	4.595.221	3.018.100	3.046.650	3.080.650
1504 Kazneno popravni zatvor poluotvorenog tipa Mostar	10 Budžetski prihodi	0	9.940.876	9.572.296	9.567.296	6.237.600	4.112.400	4.120.770
1505 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Orašje	10 Budžetski prihodi	0	4.908.815	4.549.215	4.549.715	4.318.400	4.236.675	4.251.020
1506 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	10 Budžetski prihodi	0	10.543.200	8.219.300	8.219.300	7.728.100	6.695.200	6.716.909
1507 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	10 Budžetski prihodi	0	8.540.000	7.494.000	7.444.000	6.250.100	5.956.600	5.943.185
1508 Kazneno popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	10 Budžetski prihodi	0	23.112.357	22.587.980	22.337.980	17.481.000	17.601.650	17.626.773
1509 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Bihać	10 Budžetski prihodi	0	4.195.758	4.560.453	4.599.841	3.193.900	3.102.775	3.107.900
1601 Federalno ministarstvo finansija	30 Fond namjenskih prihoda	16.603.055	40.252.330	51.791.662	51.661.481	40.252.330	51.791.662	51.661.481
	10 Budžetski prihodi	1.841.467.392	1.224.423.032	1.320.001.399	1.266.606.912	1.224.278.032	1.319.936.399	1.266.541.912
	Ukupno	1.858.070.447	1.284.675.362	1.371.793.061	1.318.268.393	1.264.530.362	1.371.728.061	1.318.203.393
1603 Porezna uprava	10 Budžetski prihodi	47.882.082	66.115.149	58.980.807	59.413.665	48.507.799	47.903.251	47.753.013
1604 Finansijska policija	10 Budžetski prihodi	1.785.172	2.304.571	2.344.712	2.349.712	1.828.076	1.835.306	1.842.572
1701 Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	10 Budžetski prihodi	12.463.366	24.929.528	24.940.669	24.950.125	20.146.193	20.146.193	20.146.193
	30 Fond namjenskih prihoda	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000
	Ukupno	25.963.366	38.429.528	38.440.669	38.450.125	33.646.193	33.646.193	33.646.193

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2020	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	30 Fond namjenskih prihoda	2.860.200	10.360.200	10.360.200	10.360.200	10.360.200	10.360.200	10.360.200
	10 Budžetski prihodi	125.563.041	201.491.213	200.829.601	200.418.325	150.787.537	149.919.700	149.919.700
	Ukupno	128.423.241	211.851.413	211.189.801	210.778.525	161.147.737	160.279.900	160.279.900
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	10 Budžetski prihodi	66.709.982	132.351.078	136.224.678	139.224.678	64.347.856	64.306.462	64.110.070
	30 Fond namjenskih prihoda	1.000.000	1.500.000	1.500.000	1.300.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	Ukupno	67.709.982	133.851.078	137.724.678	140.524.678	65.347.856	65.306.462	65.110.070
2002 Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	10 Budžetski prihodi	9.193.310	10.604.142	9.506.258	9.913.318	9.250.612	9.165.910	9.158.326
2201 Federalno ministarstvo trgovine	10 Budžetski prihodi	1.484.616	2.283.170	1.885.832	1.908.287	1.608.864	1.517.947	1.541.775
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	10 Budžetski prihodi	4.277.164	72.198.293	72.598.793	74.609.292	5.014.100	5.431.600	5.537.400
	30 Fond namjenskih prihoda	1.600.000	4.500.000	3.100.000	3.400.000	4.500.000	3.100.000	3.400.000
	Ukupno	5.877.164	76.698.293	75.698.793	78.009.292	9.514.100	8.531.600	8.937.400
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	10 Budžetski prihodi	93.638.288	145.326.195	147.386.195	148.446.195	93.635.532	93.649.788	93.664.115
	30 Fond namjenskih prihoda	1.061.000	1.061.000	1.061.000	1.061.000	1.061.000	1.061.000	1.061.000
	Ukupno	94.699.288	146.387.195	148.447.195	149.507.195	94.696.532	94.710.788	94.725.115
2501 Ustavni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	1.445.542	2.353.832	2.379.528	2.540.003	1.758.373	1.770.063	1.807.437
2601 Vrhovni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	7.365.116	11.821.553	11.923.664	11.904.837	8.478.943	8.565.362	8.481.963
2602 Sudska policija	10 Budžetski prihodi	20.018.796	26.327.957	27.168.418	27.408.704	21.631.026	21.545.386	21.707.152
2801 Federalno tužilaštvo FBiH	10 Budžetski prihodi	1.840.907	4.748.234	4.767.468	4.850.304	4.020.459	3.951.293	3.956.839
2901 Federalno pravobranilaštvo	10 Budžetski prihodi	1.348.918	3.693.229	3.714.058	3.579.849	1.816.470	1.822.978	1.862.028
3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbačenih oslobođenih rata	10 Budžetski prihodi	339.500.448	361.651.201	360.815.033	360.319.072	342.782.486	342.460.486	342.127.486
3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	10 Budžetski prihodi	3.597.267	6.733.632	7.814.032	7.099.732	3.750.900	3.750.901	3.750.902
3401 Federalni zavod za statistiku	10 Budžetski prihodi	7.277.688	13.787.295	43.790.290	17.296.060	12.184.880	33.191.000	13.931.000
3501 Federalni hidrometeorološki zavod	10 Budžetski prihodi	2.532.503	3.046.238	2.905.900	2.950.920	2.703.120	2.591.267	2.603.864
3601 Arhiv FBiH	10 Budžetski prihodi	459.082	777.587	777.587	777.587	508.500	508.500	508.500
3701 Federalni zavod za programiranje razvoja	10 Budžetski prihodi	687.884	787.382	782.092	787.761	714.857	714.950	718.758
3801 Federalna direkcija robnih rezervi	10 Budžetski prihodi	4.692.124	7.053.995	7.144.995	7.742.495	4.663.389	4.706.647	4.692.906
4401 Ured za reviziju institucija u FBiH	10 Budžetski prihodi	4.568.811	5.013.634	5.453.467	5.701.121	5.013.634	5.453.467	5.701.721
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlastiti prihod)	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
	10 Budžetski prihodi	10.848.568	17.283.000	13.895.000	14.075.000	11.355.482	9.143.227	9.284.696
	30 Fond namjenskih prihoda	27.100.000	3.160.000	4.160.000	4.160.000	3.160.000	4.160.000	4.160.000
Ukupno	37.996.568	20.491.000	18.103.000	18.283.000	14.563.482	13.351.227	13.492.696	
4603 Štab civilne zaštite	10 Budžetski prihodi	60.000	90.000	90.000	90.000	60.000	60.000	60.000
4701 Gender center FBiH	10 Budžetski prihodi	388.369	487.773	476.559	488.394	404.903	394.916	396.337
4901 Federalna novinska agencija	10 Budžetski prihodi	2.590.012	3.641.234	3.457.000	3.424.424	2.725.810	2.659.000	2.706.000
5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	10 Budžetski prihodi	1.765.368	17.033.478	17.050.769	17.077.561	6.116.956	6.136.010	6.152.539
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	10 Budžetski prihodi	187.270.345	231.195.095	236.281.324	235.828.070	218.516.585	208.004.934	208.031.784

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2020	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
5102 Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko osiguranje	10 Budžetski prihodi	2.411.689.441	0	0	0	2.473.432.828	2.537.025.675	2.602.523.458
5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta	10 Budžetski prihodi	9.994.498	14.280.550	14.221.050	14.221.050	10.157.581	10.115.012	10.121.977
5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	10 Budžetski prihodi	27.119.961	32.493.018	31.942.201	31.922.804	27.337.748	27.228.966	27.159.000
5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	10 Budžetski prihodi	5.399.575	24.601.205	24.036.371	25.992.958	7.200.632	7.124.779	7.133.258
5501 JU Centar za edukaciju sudija i	10 Budžetski prihodi	612.028	858.292	828.989	845.128	644.550	647.197	651.254
5601 Agencija za državnu službu	10 Budžetski prihodi	2.248.696	2.605.646	2.746.993	2.855.888	2.453.476	2.460.044	2.442.655
5602 Odbor državne službe za žalbe	10 Budžetski prihodi	438.687	498.275	502.867	489.459	446.802	448.961	447.799
5701 Federalni zavod za geologiju	10 Budžetski prihodi	1.290.184	1.877.100	1.630.750	1.677.800	1.208.200	1.180.200	1.183.000
5801 Federalni zavod za antropogeologiju	10 Budžetski prihodi	1.153.485	1.457.500	1.339.950	1.383.950	1.167.384	1.171.073	1.172.490
5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	10 Budžetski prihodi	2.069.509	2.826.530	2.783.082	2.798.082	2.250.093	2.241.214	2.262.366
6001 Federalni agromediterranski zavod Mostar	10 Budžetski prihodi	2.056.191	4.235.000	4.250.000	4.250.000	2.163.310	2.170.290	2.177.306
	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlastiti prihodi)	440.000	454.000	460.000	460.000	334.000	340.000	340.000
	Ukupno	2.496.191	4.689.000	4.710.000	4.710.000	2.497.310	2.510.290	2.517.306
6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma	30 Fond namjenskih prihoda	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600
	10 Budžetski prihodi	2.943.354	14.856.103	14.856.103	14.856.103	5.353.763	5.360.491	5.367.253
	Ukupno	3.043.954	14.956.703	14.956.703	14.956.703	5.454.363	5.461.091	5.467.853
6201 Federalna uprava za inspeksijske poslove	10 Budžetski prihodi	8.816.928	12.645.870	9.556.559	9.752.275	8.793.918	8.793.918	8.793.918
6301 Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	10 Budžetski prihodi	470.206	678.820	681.565	684.312	527.740	529.938	532.147
6401 Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	10 Budžetski prihodi	698.618	1.753.613	1.928.975	2.121.872	706.900	706.900	706.900
UKUPNO		5.508.930.679	3.003.988.499	3.113.479.248	3.046.988.495	5.056.450.896	5.224.993.967	5.223.458.287
SVEUKUPNO		5.508.930.679	3.003.988.499	3.113.479.248	3.046.988.495	5.056.450.896	5.224.993.967	5.223.458.287

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Popis tabela, grafikona, ilustracija i priloga

Naziv	Strana
Tabela 2.1. Stope rasta BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana	12
Tabela 2.2. Tržište rada FBiH za period 2017.-2019. godina	17
Tabela 2.3. Makroekonomski pokazatelji BiH (2018. -2023.)	18
22	23
Tabela 2.5. Investicijska aktivnost FBiH u periodu 2018.-2022. godine	23
Tabela 3.1. Konsolidirani ukupni javni prihodi u FBiH • izvršenje 2019/2018. godinu • projekcije za period 2020-2023. godina	30
Tabela 3.2. Prihodi po osnovu indirektnih poreza na Jedinstvenom računu • raspodjela korisnicima u FBiH • izvršenje 2019/2018. godinu • projekcije za period 2020-2023. godina	34
Tabela 3.3. Prihodi po osnovu namjenske putarine za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta • izvršenje 2019/2018. godinu • projekcije za period 2020-2023. godina	35
Tabela 3.4. Prihodi po osnovu poreza na dobit u FBiH • izvršenje 2019/2018. godinu • projekcije za period 2020-2023. godina	38
Tabela 3.5. Prihodi po osnovu poreza na dohodak u FBiH • izvršenje u 2019. godini • projekcije za period 2020-2023. godina	39
Tabela 3.6. Prihodi od obaveznih doprinosa • izvršenje u 2019. godini • projekcije za period 2020-2023. godina	41
Tabela 3.7. Prihodi Budžeta FBiH • izvršenje 2019/2018. godinu • projekcije za period 2020-2023. godina	43
Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2017. - 2020. godine	48
Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2021. – 2023. godine	49
Tabela 4.3. Plaće, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2021. – 2023. godina	53
Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2019. - 2023. godine	59
Tabela 4.5.1. Zbirni rashodi i izdaci gradova i općina (izvršenje 2019., plan 2020., projekcije 2021. -2023.)	61
Tabela 4.5.2. Zbirni rashodi i izdaci kantona (izvršenje 2019., plan 2020., projekcije 2021. - 2023.)	63
Tabela 4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova (izvršenje 2019., plan 2020., projekcije 2021. -2023.)	65
Tabela 4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u FBiH	66
Tabela 4.6. Stanje duga u FBiH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM	68
Tabela 4.7. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2019. godine, u mil. KM	69

Tabela 4.8. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH, u mil. KM	70
Tabela 4.9. Stanje duga Vlade FBiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM	70
Tabela 4.10. Struktura i kretanje unutarnjeg duga Vlade FBiH po godinama, u mil. KM	71
Tabela 4.11. Nedospjeli dug na dan 31.12.2019. godine po emitovanim trezorskim zapisima FBiH, u KM	72
Tabela 4.12. Nedospjeli dug na dan 31.12.2019. god. po emitovanim obveznicama FBiH, u KM	72
Tabela 4.13. Nedospjeli dug do 31.12.2019. godine po osnovu emitovanih obveznica za staru deviznu štednju, u KM	73
Tabela 4.14. Projekcije otplate unutarnjeg duga u periodu 2020.- 2023. godina, u mil. KM	74
Tabela 4.15. Stanje vanjskog duga u periodu 2013.- 2019. godina, u mil. KM	75
Tabela 4.16. Otplata vanjskog duga u 2019. godini, u mil. KM	76
Tabela 4.17.. Projekcija otplate vanjskog duga uključujući dug krajnjih korisnika na koje je supsidijarno prenesena obaveza, u mil. KM	76
Tabela 5.1. Projekcije Budžeta FBiH za naredne tri godine	80
Tabela 5.2. Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima	84
Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda FBiH za razdoblje 2021. – 2023. godina	87
Tabela 5.4. Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za period 2019. - 2021.	90
Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike	92
Grafikoni 2.1. Nominalni i realni iznosi BDP-a FBiH za period 2016.-2019. godina	14
Grafikon 2.2. Stope realnog i nominalnog rasta BDP FBiH za period 2016.-2019. godina	15
Grafikon 2.3. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (2016.- 2019. godina)	16
Grafikon 2.4 Tržište rada FBiH za period 2017.-2019. godina	17
Grafikon 2.5. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (I-IV 2020. godine)	21
Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2017. - 2020. godine	48
Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2021. – 2023. godine	50
Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnoj javnoj potrošnji u 2021. godini	51
Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2017. - 2023. godina	53
Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2021. godinu	54
Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2021. godinu	57
Grafikon 4.7. Grafički prikaz projekcije iznosa transfera za period 2021.- 2023.godine	58